

ALMANACH²⁰⁰⁴
LITERÁRNÍ SOUTĚŽE
ŠRÁMKOVA SOBOTKA

Milí přátelé,
v letošním ročníku
Literární soutěže
Šrámkovy Sobotky
jsme v 1. kategorii
básně - básnické soubory
a 2. kategorii - prozaické práce
obdrželi celkem 125 příspěvků
od 111 autorů, kteří splňovali
podmínky soutěže.
Myslíme si, že je škoda,
aby tyto práce měl možnost číst
jen lektorský sbor, a potom zůstaly
uložené v archívu. Rozhodli jsme
se proto letos poprvé oceněné
práce zveřejnit a vydat je
v almanachu. Tuto drobnou
publikaci jsme rozdělili na dvě
části, podle kategorií soutěže.
Každá z nich je uvedena
zhodnocením od předsedy
lektorského sboru, dále následují
vybrané práce oceněných.

Abychom jednotlivé autory poznali
i trochu blíže, požádali jsme je
o napsání několika vět o sobě,
každý se tohoto úkolu zhostil
po svém. Proto všechny příspěvky
doplňují malé medailonky z per
jejich pisatelů.

Doufáme, že pokud se Vám
almanach dostal do ruky,
potěší Vás, a budeme se snažit,
aby letošní poprvé nebylo
také naposled.

Klára Jedličková

I. kategorie: básně - básnické soubory

Své příspěvky do kategorie básně
- básnické soubory zaslalo do letošního ročníku
78 autorů.

Všechny práce posuzoval odborný lektorský sbor
ve složení:

Rudolf Matys
Veronika Forková
Stanislav Rubáš

Ten společně rozhodl o výsledcích:

1. cena: neudělena
2. cena: neudělena
3. cena: neudělena

Čestné uznání:

Nela Hanelová
Ondřej Janík
Marta Jirousová
Magdaléna Rysová
Ondřej Sysel
Michal Tejček
Vladimír Vacátko

Ani tentokrát není nic jednoduchého pohovořit v několika souhrnných větách o textech, které „básnická“ porota Šrámkovy Sobotky letos hodnotila a ocenila, a vyhnout se přitom obecným, nic neříkajícím frázím. Jak totiž hovořit jedním dechem třeba o roztomilých vtipnostech Vladimíra Vacátka - a zároveň o niterných citových reflexích takové Nely Hanelové! Jak je převést na jiného společného jmenovatele než je pouhá příslušnost k jedné, nastupující generaci? A nejde samozřejmě jenom o tuhle, nahodile zvolenou dvojici, i spektrum celé posuzované kolekce představilo jak jen možno odlišné autorské mentality, nabídlo (i přes letos poprvé stanovený věkový limit) docela různorodé poetiky, básnické techniky i stupně poučenosti - a to je ovšem dobře, vždyť platí, že čím jsou texty lepší, tedy osobitější, tím zpravidla mají i méně společného, to jenom začátečnická neumětelství si bývají navzájem nápadně podobná.

Porotci literárních soutěží mohou tak trochu závidět svým sportovním kolegům: současná elektronika dokáže suverénně označit vítěze ve sprintu, i kdyby byl o setinu vteřiny rychlejší než ostatní. Atletický rozhodčí by literárním porotcům ovšem naopak mohl závidět jistou „dobrodružnost“ jejich úkolu a počínání, osobní nasazení (a tedy i nutné riziko), s nímž vstupují do hry. Mají sice k dispozici soubor „objektivních kritérií“, svou kalibrační míru teoretické poučenosti, načtenosti, i nutné znalosti současných literárních kontextů atp., a tento „pomocný rastr“ taky podkládají pod texty, které hodnotí, nicméně to nejdůležitější, co nakonec rozhodne, je daleko nevažitelnější. Záleží totiž na schopnosti porotců otevřít se různorodosti nabídnutých poetik, na jejich schopnosti nechat ty texty na sebe bezpředsudečně působit, na stupni jejich citlivosti, na oné „ruce vztažené do plamene“, kterou žádal od kritiků velký F. X. Šalda. A věřte, že přitom prožívají zklamání i radosti docela osobní...

Domníváme se, že základním úkolem poroty je především stanovit zřetelnou hranici mezi jistě dobře míněnými, leč slovesně (jazykově, stylově apod.) ještě prakticky nezvládnutými pokusy o (tolik přirozené!) vyslovování se z všemožných citových přetlaků či

neumělými nápodobami milovaných (a díkybohu leckdy i skutečně přečtených) literárních vzorů – a mezi těmi texty, v nichž přece jen už klíčí víc, v nichž to v lepším případě zajiskří neotřelostí nebo které aspoň potěší relativní vyspělostí básnického tvaru – a v nichž tedy porota vycítuje i jakousi šanci pro budoucnost.

Stalo se tedy, porota i tentokrát tuto „čáru ponoru“, podle svého nejlepšího vědomí a svědomí a po zevrubné úvaze, narýsovala – ale k její lítosti bohužel nevyplula nad tuto hladinu žádná velká loď s girlandou některé z cen na přídi, na obzoru se objevilo jen několik lodiček čestných uznání. Někdo si možná řekne, že tak přísně nastavená kritéria mladé autory asi moc nepovzbuzují, že jim berou naději, ba že je mohou od psaní dokonce odradit. Tomuhle ale moc nevěříme: skutečný mladý talent se jednak odradit nedá, dobře taky cítí, že žádná cena není nějakým vysvěcením na básníka, a pak: svými čestnými uznáními chtěla porota *opravdu*, tj. nealibisticky, prokázat oceněným textům jak čest, tak i uznání! A koneckonců, to, co se na vzdáleném horizontu může pozorovatelům zatím jevit jen jako nenápadná malá loďka, může doplout ke svému cíli už jako nepřehlédnutelná nádherná plachetnice! Chceme tomu pevně věřit - a už dnes se proto těšíme na možná překvapení v příštím ročníku...

Žádné neštěstí se tedy neděje: mladí veslaři na lodích poezie, a samozřejmě včetně těch letos vnějškově „neúspěšných“, mají stále dost času, i na probuzení či další rozvoj talentu; vždyť by mělo jít o dálkové plavby, při nichž záleží jak známo na spolehlivém (vnitřním) kompasu, na odvaze a výdrži u vesel, ale především ovšem na věrné lásce k moři a lodím... Tu jim přejeme ze všeho nejvíc, ta by se totiž mohla stát pro ně důležitou *životně*, naprosto bez ohledu na to, že se z naprosté většiny začínajících abonentů poezie básníci jistě nestanou...

Rudolf Matys

Nela Hanelová

Narodila jsem se v Třebíči, malém magickém městě, do něž se stále ráda vracím. Studuji bohemistiku a historii na Filozofické fakultě v Brně. A Brno do mě vrostlo. I v něm jsem si postupně našla svá soukromá magická místa, na nichž se pro mě zastavil čas. Baví mě hýčkat svou krásnou mateřštinu, vynacházet nová a nová, nebo naopak časem zasutá slova. Ráda poslouchám déšť a pozoruju lidi při drobných nevšedních rituálech, nad nimiž už se nikdo nepozastavuje, protože právě v nich mi připadají neryzejší. Tak mám v Brně svého kamelota, svého žebráka i svého holubáře...

Psát jsem toužila vlastně od chvíle, kdy jsem se naučila číst, ale odvahu jsem k tomu našla až v šestnácti. Nebyly to básně, ale povídky, protože s poezií se musí člověk potkat. V devatenácti mě uhranuly verše Františka Halase. Od té doby jsem si pro sebe objevila dlouhou řadu jiných básníků, přesto se vždy pokorně vracívám k těm mým "erbovním". Poezie vyplnila můj obzor. Nejčastěji si v duchu recituju, čtu i píšu na nočních toulkách, ve vlacích a na hřbitovech.

Červený kostel

Zastavený čas

Mlčenlivo.

Nebe temné a nahé.

Skrz prsty větvoví
gotický chrám
z červených hrubých cihel,
ukřížován
pavučinou tramvajových drátů.
Sedm schodů ke dveřím
dubovým,
z růží rozkvetly
na oknech rozety
a římsa pokálena
houfy holubů popelavých.

Prastaré zvonici
dávno kdysi
ruce čísi
vyřízly památné srdce.

Ochoz oněměl.

Okna jsou vyklenuté dlaně
sepnuté bříscky prstů
k modlitbě.
Kostel stoupá si na špičky,
aby se alespoň dotkl
Boží milosti.

Vzpřímené řady stromů
svíraly do ticha

krajinu mystickou
mýtickou.
Pak pacholci z pokolení lidského
chystali popravu
těm statným javorům.
Stromy platily potupnou daň –
královské koruny
jako dlaň
k zemi padaly
a spálené pahýly
vzhůru si stýskaly.

Nebe sveřepě mlčelo.

Na kostel a na město
prší listí

- - žluté

zelené

hnědé

červené

Pouliční lampy
kreslí groteskní stíny,
slunce sklonilo se
a tráva zvlhla.

Podzim je medový.
Podzim už rezaví.

Mlčenlivo.

Starý kostel červeně hoří.

Modlitba za déšť

Byla noc,
noc černočirá jak Jobova kletba.

Svraskla země moje.
Stromy umíraly vstoje.

A kudy jsem po té zemi chodila,
tudy jsem Tebe prosila,
Tebe,
jenž napřimuješ sehnutých téměř,
dej déšť,
dobrý déšť
k požehnání nad povrchem země.

A bylo ráno
v zrcadle vod znova.

Přešlapuji na prahu domu mého Boha.

Ondřej Janík

Narozen 1979, žije v Ostravě.

Lístek

Za krk mi spadl
lístek na zimu

volňásek

In articulo mortis

Stejně se
jednou
všichni živí

změní

v průhledné
negativy

nic
méně
nic
více

jen
zhodnotí
se
expozice

Mezi řádky

Sladká je cesta vinohradem
na větvích hrozny
bílé mrazem
uvnitř oheň rubínový
tajemství
jež popsat slovy

Marta Jirousová

Je mi 23 let a bydlím ve Staré Říši na Vysočině. Moje matka Juliana Jirousová je výtvarnice, otec Ivan Martin Jirous je básník a rocker. Vystudovala jsem pedagogickou fakultu Univerzity Palackého v Olomouci, obor učitelství pro 2. stupeň ZŠ v kombinaci český jazyk výtvarná výchova.

Nyní učím na Základní škole v Nové Říši a současně dálkově studuji katolickou teologickou fakultu, obor náboženské nauky.

Ráda kreslím, maluji, zpívám ve sboru, čtu prózu i poezii. Jsem také členkou Občanského sdružení pro děti a mládež Great, jehož náplní jsou nejruznější volnočasové aktivity jako tábory, workshopy, přednášky či koncerty pro děti.

Nyní už jen ve zkratce to, co mám ráda:

Oblíbená barva kraplak tmavý

Oblíbené roční období podzim

Oblíbené počasí bouřka

Oblíbený skladatel Antonio Vivaldi

Oblíbená píseň High hopes od Pind Floyd

Oblíbení básníci Jan Skácel, Keneth Patchen, Jacques Prévert, Jiří Kuběna

Oblíbené básně

Jan Skácel: Sonet jako talisman

Jacques Prévert: Pro tebe má lásko, Snídaně

Keneth Patchen: Tak mě miluj

Oblíbená kniha Richard Bach: Nikdo není daleko

Oblíbený malíř Dante Gabriel Rossetti

Oblíbený obraz František Tichý: Paganini

Oblíbené zvíře kočka

Oblíbená bytost archanděl Michael

Kohouti

Jsou noci
v nichž kokrhají kohouti
do bezespánku vpadnou ti
a ránem zahrozí

Po milování sáhnout si
za malíček ho chytnout
pak v nehybnosti ztichnout
i s kohouty

Variace na snídani

Podívala se mu do očí
Usmála se
Políbila ho
pohládila po vlasech
znovu se usmála
Zabouchla dveře
Bez jakéhokoli pocitu
Odešla
sama
Odjel
sám
Vešla do domu
Hodila kabát
na postel
Sedla do křesla
zapálila cigaretu
vydechla
bez jakéhokoli pocitu
Zaklonila hlavu
odklepla popel
A on vzal hlavu do dlaní
a plakal.

Magdaléna Rysová

Narodila se 6. 8. 1988 ve Strakonících. V současné době je žákyní 1. ročníku Gymnázia ve Strakonících. Literární tvorbě se věnuje od svých šesti let. Pravidelně se účastní literárních soutěží, v mnohých z nich obsazuje přední místa (např. Evropa ve škole, Seifertovy Kralupy, Mělnický Pegas, O cenu Danny Smiřického). V roce 2000 získala ocenění Zlatý oříšek Dagmar Havlové. Zabývá se psaním prózy i poezie, její práce vyšly v několika almanaších a časopisech (např. Sbohem, pokojíčku, Aby ze světa nevymizela radost, Slavík nezpívá špatně, Listy Strakonicka). Kromě literární tvorby se zajímá o studium jazyků (angličtina, němčina), věnuje se recitaci a hře na flétnu.

KONCEM SEZONY

(soubor básní)

Nezralé milování

ve vlasech trávy voní mladé kopřivy
slunce směje stromům perly do hřívý
perličky jak bílý sníh
drobící se k ránu
hladíc úsměv tulipánů
dívčin nezralých

hoří slunce holky si barví vlásky v žitě
jahody sládnou srpnu dozrávají sítě
a na šňůrky vlahé rosy
loví dámy slečny paní
brouzdající se v poli bosy
a když se slunce sklání
slyší dívčí chichotání

kvetou jiřiny a ve váze vadne listopad
tečou tu barvy od řas do palců se táhne chlad

Podzim

panny se točí bílými zády
průsvitná kůže bláto srká
stromům se klepou sladké brady
do trpkých dlaní a na jablkách
dozrávají dívčí vnady

stojí tady sněhuláci a déšť jim kape z nosů
o špičaté ploty nebe pláče rosu
sněží v nahé dlani
a v tom bílém zrání
naříká o milování

Vlasy voní hlínou
A listy kryjí zem
A ptáci hledají jinou
Tma prostupuje dnem
A kůru láme chlad
A pavouk motá sítě
Stromy chtějí spát
A barvy barví sytě
A vítr mává všem
uschlou jeřabinou
A listy kryjí zem
A vlasy voní hlínou

Ondřej Sysel

Spolu s ostatními sysly přebývá Za blaty, jsa obklopen neproniknutelnými zemskými staromýty a snad ještě temnějšími novomýty. Z těchto často až žluklých struktur vychází jeho textuální hledání, jež prozatímne vrcholí v jednorukém náručí Univerzity Karlovy. A tak klestě si chodbičky oborem Mediálních studií vám předkládá kořist, jež uvízla v semiotických pastích kladených cestou.

Balada o sedlákoví

Námahou prožrané oči
Letním odpolednem vyplněná kůže
Závěje potu v kapesníku
Chór pokosené trávy provází ho domů

Kožené boty, opuchlá víčka, strniště
V propastech mezi žilami padá stín
Zvony na obzoru ladí nohy kobylkám
A provazy stop slétá muž v prachu k domovu

Dvorek postříkaný fleky slepic
Omšelé stavení s citadelou komínu
Vše jako vždy, jen žena chybí
Na rakev tlačí dosud napuchlá hlína

Vrzavý pozdrav branky
A pak je ticho... ze surové žuly
Rámem dveří jak v barokním obraze
Nehybné bledé kopyto

Bohatství a síla sedláka, vznešenost a naděje
Rozprskla se s černým vředem much
Když padá sražen zoufalstvím
Na břicho vyduté mrtvým teletem

A prudký vítr druhého dne netíží
Souzní s kyvadlem starých farářových hodin
Bez krávy sedlák potrhaným děsem roklí mŕ
Oběšence na hřbitov nepokládají

Michal Tejček

(*1976)

žije v Přešticích. Vystudovav na FF MU v Brně latinu a historii, pracuje v okresním archivu v Klatovech. Píše básně, občas přispívá do Přeštických novin. S přáteli vytvořil básnický almanach Salabova branka vydaný knihovnou Jana Drdy v Příbrami (1998). V r. 2001 získal čestné uznání v soutěži Literární Šumava, v r. 2002 byl třetí v literární soutěži Alše Balcárka a v r. 2003 vyhrál soutěž ve tvorbě textů duchovních písní, kterou vyhlásila Společnost pro duchovní hudbu. V r. 2004 mu Ason-klub Knihovny města Plzně vydá básnickou sbírku.

Stará romance

Vítr se točí nad chodníkem,
větlemi stromu před lampou si máchá,
zvětšené stíny vrhá na stěnu.
Jak by ty dívky někdo polil mlíkem,
jak kolem jdou, když list se v louži ráchá,
myslíce na vše, jen ne na změnu.

Jde lehce dívčí kompanie,
předjímá tanec nedětská ta chůze
vlnivých sukní, štíhlých kotníků.
I lístek v zmatku kalnou vodu pije,
konečky větví roztřesou se tuze,
jak hřbety koček asfalt chodníku.

Taneční, bílá, chichotání,
tři hvězdy v pase Oriónu svítí,
pročpak ten lovec oči přivírá?
Jít ještě dál jim nic už nezabrání,
smeknou se ladně skrze oka sítí,
jež nastražila tupá nevíra.

Už vklouzly dívky za práh dveří,
hudba zní spíše pro nohy než uši,
třpyt lustrů za sklem září do ulic.
Nezbývá, lovče, nežli začít věřit,
že dívky dojdou tam, kam samy tuší.
Mihly se stínem – nic už střídá nic.

Tanec

I
Ten sál je jako šachovnice:
pánové v černém, dámy v bílém,
walzové čtverce pod nohama figur.
Ti lidé jako nebeská tělesa
klouzají po elipse tance
v otáčivém pohybu kol své vlastní osy.

Hra vesmíru sestoupivší na zem,
prvotní síla vdechující život:
když hýbají se – tedy žijí.

II
Šustivě se ke mně vineš,
hladím tě na violoncellových zádech
– jako od Man Raye.
Láska mi z dlaní vymačkává pot
a slzy, ty si vždycky dají na čas.
Jsi zvláčnělá jak po opiové dýmce.
Je v nás něco z indiánské touhy
tělem se zalíbit duchům,
byť v správně šněrovaných pohybech:
rázdva, rázdva.

III
Tři dívky právě gestem hravě krutým
odmítly hubeného studenta
– u baru opřen teď pije svoje *occasio*.
Samy si vybírají elegány, světáky
a vojáky.
A na věnečku noci uschnul další list.

Vladimír Vacátko

Vladimír Vacátko (nar. v prosinci 1985) je studentem septimy libereckého Gymnázia Jeronýmova. Jeho profesionální ambicí je být novinářem: šest let vydává studentský časopis, podílí se na chodu liberecké redakce Dětské televize, přispívá na server mladé žurnalistiky JuniorPress.cz. Ve škole také zorganizoval již dva ročníky celostátní literární soutěže JerGym text a díky grantové podpoře knižně vydal sborník vítězných prací.

Spíše než na domácí úkoly z matematiky si také najde čas na četbu, popřípadě k pokusům o vlastní literární či hudební tvorbu. Účastní se autorských čtení a přehlídek, jakož i různých nejen literárních seminářů. Mimoto soukromě bere hodiny maďarského jazyka.

Podivní strýcové, podivné tety

(rap)

Podivní strýcové, podivné tety
nemusí k volbám už, jako před lety,
nestojí ve frontách, nežijí s hvězdou.
Jsou proto lepšími? Myslím, že nejsou.

Podivní strýcové, podivné tety
obráží s vozíky hypermarkety,
zakoupí kdejaký výrobek skvělý,
navečer sledují telenovely.

Podivní strýcové, podivné tety,
jsou tohle skutečně životní tety?
Co takhle věnovat, namísto žvástů,
dcerám a synům svým hodinku času
dříve, než vyrostou z vašich těch dětí
podivní strýcové, podivné tety?!

Sebeironie

Právě se po čase v zrcadle vidím,
tak vám chci podat expresní zprávu:
liším se ode všech ostatních lidí -
dvakrát až třikrát větší mám hlavu.

Stejně jak šimpanzům hřívá mi roste,
prazvláštní nos mám, podivné uši,
na tváři strojek jen občasným hostem,
několik ďobanců semtam to ruší.

Ústa jsou vsazena poněkud křivě,
je to tak - dá se říct - dlouhá už léta,
nejenom v pátek po třetím pivě.

Oči, jež viděly malou část světa,
napevno hledí tak vražedně nežně...
Obočí - typu Leonid Brežněv.

Ve věku kolem šestnácti let...

Ve věku kolem šestnácti let –
to píše básničky většina.
Zpravidla končí tak rychle, jak začíná,
neřku-li někteří hned.

S věkem to odezní.
Většina? Za čas zbyde z ní
sotvaže necelá setina
a z té je Básníků plus mínus pět.

II. kategorie: prozaické práce

Do kategorie prozaické práce zaslalo své příspěvky 47 autorů.

Odborný lektorský sbor ve složení:

Pavel Kosatík
Alena Večeřová
Michal Čunderle

všechny práce prostudoval a společně rozhodl o výsledcích:

1. cena: Stanislav Beran
2. cena: Radim Karlach
3. cena: Ondřej Sysel

Čestné uznání:

Nikoleta Csóková
Lucie Dudková
Jiří Šedý
Kryštof Špidla

Tři otázky k ohledání (a jedna navíc).

Každý rok, když se začíná blížít léto a s ním termín vyhlášení Literární soutěže Šrámkova Sobotka, to bývá podobné. Člověk, který dostal za úkol, aby se zabýval texty došlými do soutěže a seřadil je do hierarchie, jejímuž smyslu je sám ochoten věřit, se bezděky přistihuje při tom, jak se k oněm textům začíná zvolna, po špičkách přibližovat.

Technika takového přibližování bývá asi tato: Nejdřív je na místě zjistit, co chtěl autor říci. Je to, co sděluje, důležitá nebo aspoň zajímavá myšlenka? Předbíhá jeho citlivost v něčem ostatní lidi, takže se z jeho prožitků mohou i o sobě něco dozvědět – a mají proto důvod číst? Zní-li odpověď „ano“, je na místě otázka číslo dvě: Zvolil autor pro vyjádření svého záměru odpovídající způsob? Jinými slovy: Do jaké míry se mu podařilo to, co chtěl říci, opravdu sdělit? A po ohledání také této odpovědi se nabízí otázka třetí a závěrečná: Jak si toto autorské sdělení stojí mezi dalšími povídkami v soutěži, případně – je-li to opravdu dobrý text – i mezi povídkami mimo soutěž?

Ohledávání literárního terénu výše popsaným způsobem je činnost svou podstatou křehká a občas i omylná, jak jinak. Je však také v něčem nekonečně hezká, jako bývá každá opravdová četba a každý opravdově vedený rozhovor dvou lidí. Skoro vždycky se totiž taková „soutěž“ vyvine tak, že nakonec popře sebe samu: defilé autorských ctižádostí, o které, jak by se zprvu zdálo, hlavně má jít, se změní v rozhovor srdcí. Vždycky aspoň několika.

A ještě něco je možná zajímavé: to, jak se každý rok zaslané povídky seřadí, nejen do zmíněné už hierarchie a také asi nejen v myslích porotců, ale i jaksi objektivně – do určitých tematických či žánrových skupin. Jsou roky, kdy vítězí historické a fantasy povídky – aniž se zdá, že k tomu byl zvláštní důvod: prostě se tak stalo, v tom roce se „urodily“. Jindy soutěži vévodí formální experimenty v duchu modernistické avantgardy. Letos, dá-li se to tak shrnout, byla prozaická část Literární soutěže Šrámkova Sobotka ve znamení próz expresionistických, nabitých nejenom dynamickým dějem, ale hlavně silnými, často s až bezohlednou náruživostí zachycovanými emocemi protagonistů.

Co to znamená? To je otázka, kterou už by si mohl zodpovědět sám čtenář.

Pavel Kosatík

Stanislav Beran

*Narozen 1977 v Jindřichově Hradci, žije zde stále, studium na PF UJEP v Ústí nad Labem.
Většina jeho aktivit je spojená s literaturou. Publikace v časopisech Psí víno, Host, Weles.
2002 - vydání básnické sbírky Zlodům.*

Kočka plná smetí

Vpadl do dveří a vyděšeně se rozhlížel, byl bledý, s řezáky zakousnutými do spodního rtu. Z pravé ruky kapala krev. Kýval trupem, jak se snažil střídavě ulevit unaveným nohám. Těžce vydechl a složil se na podlahu, se špičkami bot zabodnutými do velké rudé kaluže. Venku rachotila nákladní auta a třásla stěnami, vháněla do oken oblaka prachu a spálené nafty.

Setmělo se a hluk z ulice postupně utichl, občas zazněly hlasy chodců. Otevřel oči, rozhlédl se a zavrtěl hlavou, jakoby vzpomínal, kde je a jak se sem dostal. Kaluž krve ho vyděsila. Zasaťtral pod postelí a vytáhl krabici, z ní pak cigaretu a zapálil si. Vyhlédl z okna, na lavičce na protější straně cesty seděly dvě dívky.

Někdo zaklepal na dveře a vzápětí vzal za kliku, bez čekání na odpověď vešel. Postarší plešatý muž se zastavil uprostřed místnosti a zahleděl se na něj.

"Smetí", řekl. "Jmenuješ se stejně jako žiješ i co vlastně jseš. Jen se podívej. Takovýhle prasárny se nedějou snad nikde jinde", ukázal rukou a kopl do kočky, která se tu zjevila a olizovala usychající louži krve. Kočka zavřískla a zmizela pod postelí.

"Umej si tu ruku a pojď se mnou, chce se mi pít!"

Smetí ho dobře znal, už od doby nějakých svých šestnácti let. Chlapa nad jehož opileckými kousky se poprvé od doby dětství pozvracel. Viděl ho před sebou, jak se pokouší vypít syrové vejce, které už ve skořápce drželo kuře. Nakonec to spolykal i se skořápkou, jen z koutku s visící opileckou slinou vykukoval pařátek rozhryzaného holátka. Tehdy mu bylo šestnáct let a zoufale hledal někoho, kdo by ho protloukl k dospělosti. Našel jen tohohle chlapa, který si nechal říkat Karel, přestože se nejspíš jmenoval jinak. Smetí se schoulil na lavičku, kde předtím seděly dívky.

"Cejtíš to, byly tu ženský", zvedl oči ke Karlovi a nenasytně přejížděl dlaní po prknech.

"Blázen", pomyslel si Karel, "tohle mi dělá vždycky. Někam si sedne, nejlíp tak, aby na něj všichni viděli, a začne se chovat jako idiot. Je asi nervózní, rychle pije i kouří a žvaní kraviny, naposledy když vyprávěl nějaký ženský, jak je krásná a že mu připomíná svrab, že se taky dostane každému pod kůži. Dostal facku a holka utekla." Nevadilo mu, když viděl, jak je Smetí bit, sám by ho ale uhodit nedokázal, Proto vždy, když se stal nechtěným svědkem takového představení, použil nejohavnější historku, která ho v té chvíli napadla, aby Smetího přivedl k rozumu. Ohavné historky Smetí nesnášel a občas po nich zvracel.

"Stala se mi divná věc", spustil Karel. "Byl jsem ráno na záchodě, jako vždycky, když si dám na lačno kafe. Je to takovej můj rituál, sednout si po ránu na hajzl a zamyslet se." Zašilhal po společníkovi, který třel usilovně dlaní dřevu lavičky a zdálo se, že ho vůbec neposlouchá. "Udělám vždycky svoje, spláchnu a zmizím, na co bych čekal, že jo.

Dneska ne. Sedím a napadne mě: Každý den po ránu trávím takhle- sedím a šířím kolem sebe smrad. Tak jsem se podíval, jak vlastně vypadá to, co tak strašně smrdí. Prvně v životě, rodiče mě v dětství přesvědčili, že takových věcí je líp si nevšímat. Asi abych o sobě neztratil iluze. Uviděl jsem divnou věc a navíc úplně zelenou. Rozumíš, moje hovno mělo zelenou barvu, zelenou!"

Smetí teď už nedřel rukou lavičku a s otevřenými ústy lapal každé Karlovo slovo.

"Zelený, jo? Tos něco špatnýho sněd? Nebo ti blbě tráví? Budu si muset dát panáka, mně se taková věc nikdy nestala. Zelený hovno", zasnul se, jako by právě tahle barva lidských výměšků něco důležitého znamenala.

"Jo, asi zelenou si dáš, vid", opáčil Karel. "Žádný zelený hovno jsem v hajzlu neměl. Bylo normální, jako každé den, kdy se pod sebe podívám. Jenže jak jinak tě probrat k životu, než nějakým pěkným hnusem. Teď máš v hlavě aspoň tu kořalku, tak rychle, jdem, než se zas zamyslíš."

Došli k hospodě, kde začínali a končili pokaždé - vlastně to bylo místo, kde se seznámili. V těch dobách ještě sedali u stolu. Dnes prostáli celou dobu u výčepu, s půllitry nebo sklenkami v rukách, neustále zapředení v rozhovoru, někdy končícího hádkou. Nikdo už si jich nevšímal a číšník před ně bez ptaní stavěl to, co právě ten den pili. Dnes tedy zelenou, ať už byl důvod jakýkoliv.

"Cos viděl na tý lavičce?", nedal Karel Smetímu vydechnout a hrknul do sebe první sklenku s brčálovou tekutinou.

"Seděly na ní dvě ženský, mladý, ještě holky. Tos přece musel cejtit, když jsme tam seděli, ne? Vůně mládí táhla jak na lesy."

"To víš, na to jsem čekal, poeto! A vůni stáří, tu máš před rypákem teď. Jak se cejtíš, budeš prackou rozmatlávat rozlitý pivo, jo?", rozlítl se Karel a přestal vybírat slova. "Támhleta vypadá, že bude vonět tak akorát", mávl rukou do hospody. "Vypij to, prosím tě, dělá se mi z tebe špatně, tak ať je to aspoň z toho pití", a obrátil do sebe další díl. Zašklebil se, jak ústa zůstala zalepená tou zelenou sladkou mízou. "Hrůza, takhle si ničit žaludek", pomyslel si.

Smetí skutečně rejdl rukou po nerezovém výčepního pultu a hladově civěl do hospody.

"Panebože, to snad není možný!", zavyl Karel a praštil Smetího svou širokou rukou přes obličej. Ten se skácel a ze země vyděšený zíral na Karla, jako by se bál, že do něj začne ještě kopat. Ten ale do sebe vchrstnul poslední zelenou a beze slova odešel. Smetí se postavil na nohy a nejistě se opřel o pult. Vzal do ruky kalíšek kořalky a pomalu ji ucucával. Chutnalo mu to, bylo to sladké a slabé, připadal si šťastný, jako dítě s plným pytlíkem bonbónů. Bolel ho obličej. Do hospody už se nedíval, volnou ruku vrazil do kapsy u kalhot. Přestal si všímat i lidí vcházejících dovnitř. Bez Karla se tu cítil nějak navíc, chyběla mu jistota hulváta za zády. Prošla kolem něj starší žena, na kterou ho Karel předtím upozorňoval, viděl z ní jen boty a kotníky, jak produsaly a zmizely na ulici. Vrchní rozsvítil světla a Smetí zaplatil. Loudal se ke svému bytu a přemýšlel, co tak strašného se mohlo stát, že Karel odešel, a že odešel bez něj. Vždyť nic neudělal, jen se mu líbila ta ženská uvnitř. Stejně odešla, ani ji pořádně neviděl, ani na ni nepromluvil. Chtěl mu zrovna objednat panáka, byl na radě. Odmítl jeho kořalku, vlastně ho urazil. "Ne on, to já jsem měl odejít. Asi byla pěkná. K padesátí, tlustý kotníky, to mám rád. Tak proč jen odešel, měl jsem koupit kořalku!"

Prošel kolem lavičky, na které odpoledne zahlédl dívky, vzpomněl si na to a usmál se. Odemkl domovní dveře a překročil tmavý flek zaschlé ranní krve. Ruka ho nebolela, celý den na ni nepomyslel, ani na to, že se ve své nemožnosti nedokázal ani podříznout. Teď už to vypadalo jen jako nehoda. Pustil rádio, ohlásili píseň, jejíž vznik měl být inspirován šansony z doby Výmarské republiky. Smetí nevěděl, co byla Výmarská republika, znal jen slovo šanson. A tohle neznělo jako šansony, které kdy slyšel.

"Výmarská republika musela bejt něco strašně podivnýho", pomyslel si. Vypil sklenici vody a po chvíli usnul. Vzduch těžce voněl sladkým alkoholem.

Otevřely se dveře a do místnosti vklouzla postava. Karel na Smetím chvíli postál, pohladil ho po vlasech.

- "Člověk aby za něj opravdu udělal všechno", povzdychl a z tašky vytáhl těžké kladivo. Několikrát Smetiho udeřil do obličeje a čela, až zmizel spokojený opilecký úsměv i všechno ostatní, zbyla jen krvavá kaše kostí, zubů a vlasů. Kladivo uložil zpět do tašky a rychle odešel. Zpod postele se vyplížila kočka a vyskočila do peřin, ozvalo se tiché mlaskání.

Mezi dětmi a suchým listím

- "Byl jsem tam a Boha jsem neviděl, prohlásil prej nějaký kosmonaut", promnul si Kozel unavené oči. "Co by tam taky chtěl vidět? Není tam nic zajímavého, tak proč by tam měl bejt Bůh."

- "Jakej kosmonaut?", chtěl jsem vědět. "A proč by tam hledal Boha. To může v kostele nebo co já vím kde, ne někde nad nebem."

- "Nevím, nějaký Rus to byl, takovej mladej fešák", snažil se Kozel rozpomenout.

- "Rus? Odkdy Rusové v týhle době hledali Boha? Ty měli tatíčka, ať už byl, jakej chtěl, na Pánaboha neměli čas, kalili ocel a porouchali větru dešti."

- "No tak tenhle byl asi jinej. Anebo mu třeba jen přišlo divný, že tam neni, když tam vždycky měl bejt. Nech toho, s tebou se nedá mluvit, už zase reješ."

Měl pravdu, ale něco v tom skřípalo. V té zemi, odpradávná prosáklé přítomností pánaboha až na kost, tak, že sis na něj skoro mohl sáhnout nebo aspoň zatahat popa za fousy, pak všechno špatně, podíváme se do toho z jiného konce, spíš naruby, otočíme jezka bodlinama dovnitř. Dokonce si na to vystřelili člověka do vesmíru. Nebo kvůli čemu jinýmu by tam byl? Možná chtěl jen vědět, jakou barvu vesmír má. Jakou barvu může mít nekonečno, o kterém nikdo doopravdy neví, jestli je nekonečné. Trochu jsem mu záviděl, tomu podivnému chlápkuvi odněkud z Ruska, vlastně ze Svazu, ze země, ve které někdo hledal Boha, i když ho najít nemohl a nesměl.

- "Kam čumíš?", šťouchl do mě Kozel. "Nějak tě to vzalo. Nic si z toho nedělej, že tomu nerozumíš. Čemu vlastně nerozumíš?, znejistěl najednou i on."

"To je jedno, pojď, musíme něco dělat", popadl jsem bednu a převrátil ji do úzkého okénka u podlahy. Vyvalily se hromady zvířecích zbytků, čelisti, paznehty a chrupavky, ucpaly otvor a vytvořily na podlaze hromadu. Kopl jsem do nich a vše zmizelo v černé díře. Sám sebe jsem pokoušel přesvědčit, že dělám práci jako každý jiný, cosi pod kůží dávalo ale jasně najevo, že to není pravda. Miloval jsem sametové kravské a koňské oči a to, co se dostávalo do rukou mně, mělo se sametem málo společného. Rozdupané bulvy a otrhané cáry masa a podkoží. Všechno se to vršilo v rohu, plnilo velké plechové a plastové bedny, které jsem já pak znovu vyprazdňoval a tunelem posílal do kontejnerů, znovu na světlo boží. Já a Kozel. Byl mladší než já, práce ho bavila, byl pro ni jako stvořený. Laskal se se zvířecími zbytky, dlaněmi přejížděl po temenech lebek a drbal je za neexistujícíma ušima. Spolu jsme mluvili málo, vlastně jen když jsme jeden druhého upozorňovali na čas svačiny a oběda a pak jako dnes, kdy Kozel přitáhl s kosmonautskou historkou. Hromada rychle mizela a my se zahřívali pohybem, blížil se konec měsíce a nebyly peníze na kouření ani rum do čaje.

- "Dal bych si pivo", protáhl se Kozel v zádech a zastavil v práci.

- "Je stěží na žrádlo, neblbni s pivem", krotil jsem mu chutě, přestože jsem před několika okamžiky myslel na to samé.

- "Piva se nažereš, to nevíš?", nedal se Kozel odradit a bez dalšího rozmyšlení zahodil gumové rukavice a vytratil se směrem ke kantýně. Lopatou jsem nabral velkou hovězí lebku a vyklopil ji do bedny. Něco se muselo stát, byl jsem

idiotem půl dne se přehrabujícím ve zvřecích zbytcích a předstírajícím otrlost. Vnitřnosti se mi stáhly a začaly téct slzy. Seděl jsem na bedně s hlavou v dlaních a viděl černorudě.

"Co blbneš?", ozvalo se nade mnou a cinklo o sebe sklo. "Abys věděl, že jsem kamarád", postavil přede mě Kozel láhev. Sám zapáchil víčkem v zubech a vyplivl kus plechu. "Počkej, já ti to otevřu", sebral i tu moji. Přes její sklo se všechno zdálo být mnohem přívětivější. "To stojí za kus žvance, co", ospravedlňoval Kozel svůj čin. Ale měl pravdu, tohle vydalo za všechny obědy, ani mršiny za tou skleněnou oponou nevypadaly tak příšerně. Seděli jsme na zasmrádlé bedně, zády opření jeden o druhého a pili pivo.

"Minulej tejden jsem byl na vejletě", vyprávěl. "V Husinci, v tom Husinci, ve kterým se narodil Hus. Maj tam na návsi jeho bronzovou sochu a někde i domek, kde se narodil.

"Jak vypadá ten dům?", zeptal jsem se. "Starej"?

"nevim, já tam u něj nebyl, došel jsem jen na tu náves. Byla tam hospoda, nejdřív jsem se tam šel najíst. Maj tam krásnýho vrchního. Asi metr padesát, obrovský brejle a přísnej pisklavej hlásek. S nikým se nebaví, jen pokládá jedno-slovný otázky a odpovědi. Vydržel jsem se na něj dívat až do noci, pak jsem přespal v kuchyni na zemi. Měl neuvěřitelně drobný ruce, ale stejně jako každéj jinej vrchní do nich nacpal tři půllitry. Byl to krásnej vejlet", zasníl se.

"Zvláštní lidi tam žijou. Mluví potichu, jakoby se sami před sebou styděli. Asi je děsí ten Hus, kterýho má každéj z nich kus v sobě. Ten Boha našel, nebo si to aspoň myslel. Neodvolám, protože jste mě nepřesvědčili", zadeklamoval legračně ve snaze napodobit herce Štěpánka z dojemné scény před koncilem. "Byla to dobrá doba, všichni se nás báli. I Němci. Němci nejvíc."

Přemýšlel jsem, jak bych se cítil, kdyby se mě někdo bál. Asi by se mi líbil pocit, že moje existence někoho děsí. Asi proto, že nikdo takový není.

"Ted' bych pro změnu žral", připomněl Kozel, že je na mně řada. Pomalu jsem vstal a odloudal se směrem ke kantýně. "Ještě pivo nebo radši něco k jídlu?", přemítal jsem ve snaze zahnat představu následujících několika dní bez prvního a téměř i toho druhého. Blbej Kozel, zas mě táhne s sebou. V rohu za pultem hučel větrák, znělo to, jakoby nám nad hlavami letěly labutě.

"Dvě piva", houkl jsem na ženskou za pultem. "Neotvírat", dodal jsem tišeji a nervózně zažmoulal mince v dlani. Ženská beze slova postavila na pult láhve, očima přepočítala drobné, které jsem ní hodil a shrnula je do šuplete. Popadl jsem flašky a práskl za sebou dveřmi.

"Šikovnej", pochválil mě Kozel a zapáchil skleněným hrdlem v zubech. "Říkám ti, piva se nažereš. Jsi nažranej?"

"Je mi divně, pořád myslím na toho kosmonauta a před chvílí jsem v kantýně slyšel nad sebou letět labutě", posadil jsem se na bednu a napil se.

"Jaký labutě? Jako normální živý labutě? Jsi blbej? A na kosmonauta se vyser, byl to Rus. Rusovi nemůžeš věřit". Dopil pivo a chopil se lopaty. Slunce padalo pod hřebeny střech a s přibývajícím časem upadala i naše řeč, myšlenkami jsme se každý sunul někam pryč, každý za svým večerem.

"Seru na to", praštil Kozel lopatou a prohnul se v zádech. "Pro dnešek toho bylo dost". Převlékli jsme se a vyšli ven vraty, kterými se z nákladáků do jatek hnál dobytek. Kývli jsme jeden druhému na pozdrav a na křižovatce se rozešli.

Měl jsem pěkný, nový byt. Velký, možná až příliš. Uvařil jsem čaj a posadil se do křesla. Po chodníku se honily děti a do oken domu házely drobné kamínky. Stmívalo s, cítil jsem se opuštěný, hospoda by to spravila. Hospoda s kulečníkem a horkou hovězí polévkou. Do oken kolem toho mého dál dopadal štěrk a já si uvědomil, že mně se vyhýbají jen proto, že moje okno nesvítí. Obul jsem boty a vyšel z domu. Děti zmizely a po chodníku se honilo jen suché listí a odpadky. Udělal jsem pár kroků a ztratil se ve tmě.

Radim Karlach

Narozen 4. července 1978 v Olomouci, student FF UP v Olomouci, obor česká filologie. Publikoval jednotlivé básně v Hostu, Tvaru a Alternativě Plus. V roce 2003 získal 3. cenu v Literární soutěži Šrámkovy Sobotky. Spoluzaložil samizdatový občasník Kouty, zaměřený na publikování začínajících a méně známých autorů.

Dement

„Já ho zvednu a vy ho opatrně vytáhněte za ruce. Ale opatrně, ať ho nerozpůlíme!“, zasmál se gumový chlap.

Město

Bylo to v době, kdy jsem se necítil dvakrát dobře. Tak tak mě minula zelená služba, musel jsem se kvůli tomu přihlásit na studia, a zatímco na mě doma čekala tentokrát už opravdu ta pravá princezna, jezdil jsem přes týden sto kilometrů do cizího města. Město bylo krásné, v zahradních uličkách jsem ještě slyšel kroky starých generací, na vilkách opadával švabach, v centru zlato a kašna, dívky se zmrzlinou si v ní ráchaly bělavá chodidla, než přišly chladnější dny. Ale bylo to pořád cizí město, i zahrady i chodidla dívek byla cizí. Bydlel jsem za městem na kopci v zámečku, kde vrzala podlaha a na okenice sedala špína. V teplejších dnech smrděl prasečák odnaproti až do postele. Na schodech sedávaly půvabné dívky ze statku, které zde měly internát, a vyprávěly si ty pičo, on mě vymrdal, ty kundo, mě mám taky.

Jezdil jsem domů stopem, krajina byla chvílemi krásná a netknutá, někdy mě ale vysadili v opuštěných nepřátelských městečkách, zbylí osadníci na sebe štekali a hrozili, okna domů byla popraskaná a v ulicích páchl kouř a benzín.

A potom mi princezna stáhla rezavý prstýnek, a už jsem nemusel domů tak spěchat, a spěchal jsem stejně, abych mohl zase utíkat. Poznal jsem, že se s městem musím spřátelit.

Tak jsem poznal město a poznal jsem v něm lidi, kteří tam byli jako já trochu ztraceni a trochu neradi. Aby nás na město bylo víc.

Poznal jsem Zdeňka.

Zdeněk

Seděli jsme shrbení nad pěnou, lokty opřené o špinavý ubrus. Okolo ostatních stolů byli stejní lidé jako my, trochu nepatříční v cizím městě, ale s vědomím, že se s tím nedá nic dělat a je třeba si zvykat a mít ho raději rád.

Vedle mě seděl Richard Faun, vlnité vlasy mu padaly do pomněnkových očí, mrkal na děvčátka, aby to neviděla, a olizoval si rty. První pochopil, že bude lepší mít to tady rád, a byl tím, kdo se stará o rostliny, které voní a sbližují zatoulané. A sbližoval mě s těmi, kteří už ochutnali.

„Tak tohle je Zdeněk, my spolu bydlíme,“ představil toho člověka.

Byl malý, vlasy mu trochu ustupovaly, koulel očima pod silnými brýlemi. Rozhazoval rukama, když něco silně prožíval, a prožíval silně všechno, co dělal a o čem mluvil.

Podali jsme si ruce, „já už jsem o tobě slyšel“, řekl Zdeněk, „prý jsi trochu prase“, a jeden druhému jsme se líbili.

Mnohokrát jsme se vraceli z míst, jako bylo to, kde jsme se seznámili. Když nás šlo víc, stavili jsme ještě něco sníst k hladovému oknu, a ostatní potom vyrazili dřív a my se Zdeňkem jsme ještě dlouho seděli a povídali, co bychom chtěli, a spolu jsme si představovali, co by všechno mohlo být lepší. Zdeněk povídal o dívkách, že je ještě nepoznal, „jaké to je, když jsi přímo tam, myslíš, že tam někdy budu?“, povídal o nejlepším kamarádovi, který odcházel z narozenin se Zdeňkovou princeznou a ráno mu vyprávěl, že je jako bouře. „Ale to je tím, že jsem tlama, já vím, že mám ksicht jako dement,“ říkával, „ale nemáš“, tvrdil jsem, ale on trval na tom, že vypadá jako zásobovací poddůstojník z jednoho filmu, „a toho taky ženský nechtěly.“ A balil nám do papírků smradlavý tabák, když jsem se mu smál, proč si nekoupí lepší, že je synek z bohaté rodiny, nadával a házel po mně bankovkami, a potom jsme je spolu dlouho hledali v uschlých keřích a pomočených zákoutích, když je rozfoukal vítr.

Dopoledne mě bolela hlava, často jsem zaspal začátek semináře, Zdeněk byl už od rána na nohou, čerstvý poletoval po pokoji, ve kterém mě nechali spát, byl zapálený do archeologie, všechny nás budil svým řevem: „Dnes je přednáška o pravěku, všichni jdeme na pravěk“, i když věděl, že nikdo z nás nevstane. A když se vrátil a my jsme si teprve vařili kávu, koulel očima a volal: „Nikoho z vás jsem neviděl na pravěku! Ale to jsme se včera zase vožrali, co? Krásně jsme se vožrali!“

Celebrace

Pokoj byl tmavě zelený, jak přes lustr přehodili čísi tričko. Z kazetáku hrály tlumeně hoboje.

Všichni seděli kolem stolu, na kterém stála jako totem vysoká vodní dýmka. Richard Faun se Zdeňkem měli nasazený veliké škrabošky vesmírných zrůd, sahající čtvrt metru nad čelo. Richard zapaloval rostlinu a posílal do oběhu černý šlauch se zlatavou špičkou.

Tahali jsme, rostlina praskala a kouř štiplavě voněl.

Tahali jsme dlouho.

Všechno kolem bylo zelené a sladké. Cítil jsem se tak, jak se asi cítí zralé ženy. Zralé ženy s dětmi. Byl jsem chápavý a vyrovnaný, věděl jsem o všech nedostacích těch mladých, bezbranných opeřenců kolem, byli směšní, směšně důležití, ruku bych mohl natáhnout a popleskat je po tvářích a utřít sople a poslat do kouta na hanbu, ale zároveň jsem věděl, že to neudělám, protože jsou ve své pitomosti a nedůležitosti a bezbrannosti tak strašně roztomilí, jako malí spratci, jako malí haranti, kteří sprostě pokřikují a bojí se v noci ve sklepě.

A najednou na mě skočil svinský přízrak úzkosti.

Zavířil kolem mě, sáhl na mě ledovými prackami, stáhl se, ale hned se zas vrátil. Už jsem věděl, že je tam a že mě chce. Tančil na stropě a lezl po stěnách, na ty kolem si netroufl, chtěl jenom mě, protože věděl, že o něm vím, že se bojím.

Lezl jsem pod stůl, tahali mě ven. „Co mám dělat, co mám dělat???“, řval jsem, Richard se smál, protože o něj to nemělo zájem, nemohl to pochopit a myslel, že si dělám svou obvyklou srandu zastydlého perverzáčka.

Po chvíli přece jen uznal, že to není legrace, ale vžít se do toho neuměl. „Kurva, co mám dělat, co mám dělat???“, řval jsem dál nelogicky, myslel jsem, co mám dělat, abych se přestal bát, ale stejně jsem nevěděl čeho, a běhal jsem po pokoji, potom jsem vrazil do koupelny se záblesky jasného rozumu, že opilci se sprchují studenou vodou.

Pustil jsem si ledový proud na hlavu, strach se na chvíli usadil na zdi koupelny a oddechoval, ale oddechoval radostně a výsměšně, jako když na chvíli přenecháš psovi klacek, o který ses s ním přetahoval.

Všichni vstali a šli se na mě podívat. Nakupili se u otevřených dveří koupelny a hleděli se zájmem na blázna. Kolem bylo nalito, voda stříkala, byl jsem promočený na kůži a strach slézal labužnický pomalu se zdi a kráčel ke mně.

„Kurva, kurva, řekni mi, co mám dělat?“, ječel jsem na Fauna.

Pokýval hlavou a s rozmyslem rozvážného člověka navrhl: „Zkus třeba sníst kousek chleba.“

Ležel jsem v posteli, kam mě odtáhli, a bál jsem se podívat na okenní sklo. Seděl tam přízrak a podával mi pracku, aby mi pomohl na parapet. Ostatní seděli kolem stolu a dál si podávali černý šlauch. Tlumeně rozprávěli, chvíli radostně o tom, jak jsem jim zpestřil dnešní dýchánek, potom o všem možném. Faun o ženách.

Chvillemi hlasy umlkaly a místnost mizela. Seděl jsem na břehu jezírka, kolem rostl smutný rákos, objímal jsem svou ženu, mezi nohama nám lezlo dítě. Slunce svítlo, ale bylo jiné než jindy, nepřírozeně velké a nepříjemně oranžové, jako obrovský kubánský pomeranč.

A věděl jsem, že každou chvíli po nás začnou střílet, my budeme muset utíkat mezi rozpálenými kolejemi a skákat mezi pražci, dítě ponese žena v náručí a já za nimi, abych to dostal do zad.

A Zdeněk se zvedl a lehl si na vedlejší postel. Zachumlal se do peřin a zadíval se na mě a já se zadíval na něj, protože byl na opačné straně než stůl na okně. A ta svině, když viděla Zdeňka, stáhla pracku a pomalu, pomaličku se šourala pryč. Podívat jsem se za ní nesměl, to by se mohla vrátit, ale cítil jsem, jak se vzdaluje a nespokojeně prská.

Bylo mi čím dál líp, jako bych usínal po vyčerpávajícím dni. Víčka mi klesala, ale pořád jsem hleděl na Zdeňka, vpíjel jsem se do něj očima, na jeho tlustých brýlích blikala světla pouličních lamp. Začínal jsem chápat, že to není jen tak.

Docházelo mi, že jsem to dnes neměl dělat, že jsem to všechno posral, ale nahoře se na mě nezlobí. Vedle mě ležel anděl, který slezl z mých zad, aby se chvilku natáhl, abych ho mohl zahlédnout a třeba se dotknout jeho ruky, přišel mi říct, že mě mají pořád rádi, že mě ten vousatý z nebe nechá pozdravovat, a prý ať se brzy uzdravím a že už to bude každou chvíli. To se přece stává, synku, přišel mi od něj vyřídit ten anděl, a já jsem věděl, že si nahoře ten nejvyšší někdy nad ránem, kdy už i opilci spí, taky třeba cmrkne do čaje pár kapek voňavého rumu. Tak se opatruj a nepřeháněj to, všeho moc škodí. A anděl na mě mžoural spokojeně, věděl, že jsem to pochopil, že jsem to ani nemohl nepochopit. Hlasy u stolu slábly, až zmlkly docela.

Nevěděl jsem, jak dlouho jsem spal, ale nemohlo to být moc dlouho, protože několik stínů ještě sedělo u stolu. A byly to unavené stíny, tlumeně hovořily, připomínalo to rozmlouvání starých židů v synagóze, těch nejchytřejších. A když jsem se vztyčil na loktu, muselo to vypadat, že jejich zaříkávání mrtvého nebo ožívování Golema nebo co to dělali bylo úspěšné, a oni těm svým čarám asi příliš nevěřili, protože začali příšerně rvát a šíleně se smát, když mě viděli. Nejvíc řval Richard Faun, možná měl přece jen výčitky, že jsem po té jeho slavnosti zemřel nebo upadl do komatu, ale spíš měl jen takovou tu zlomyslnou radost, když někoho vyvedeme z míry a můžeme jej pozorovat. A křísil nad ohořelou rostlinou a naposled řádně natáhl.

„Tak kdo jde, tak nikdo se mnou nejde?“, křičel Faun do prázdné tmavé chodby a lomcoval klikou. Měl na sobě zelený myslivecký kabát po dědečkovi, dlouhé vlasy mu splývaly přes zvednutý límec mezi lopatky, Richard se tahal za klopky s nějakými zlatými odznaky ve tvaru smrkových větviček a kopal okutou botou do zábradlí. Dům ponořený v půlnoci jakoby křičel ze spaní.

Richard Faun seběhl hlučně dolů, otevřel těžký krov dveří, vřeštěly jako kočka, volal „vaše chyba, že nejdete, dnes cítím, že to bude ono, bude to stát za to“ a bylo ještě slyšet vzdalující se „dneska se těšte, lasice, přichází váš pán“ a

démonický sirnatý smích, jak slábne za rohem. Faun odešel na lov plavých duší.

Ráno jsem potkal Richarda Fauna, jak míchá svůj smutný ranní čaj. Vlasy měl splhlé a padaly mu do čela, nebylo mu alespoň vidět do očí, sledujících jeho unavené nohy, které měly být ještě rozeklanými kopýtky. Ale nebyly, už včera nebyly.

A Richard mi vyprávěl, jak strávil noc u nějaké mladé cikánské matky, potkali se na ulici a pozvala ho na kávu, dítě vzlykalo do jejích vzlyků, Richard měl šrámy na zádech, byly to hlasité vzlyky. Ráno udělala konečně kávu a Faun houpal dítě na kolenou a říkal mu kovboji. A potom si vzpomněl, že ráno nepije kávu, ale čaj, a teď si do něj sypal cukr.

„Večer je akce, mohli bychom jít,“ navrhl v poledne Faun. Všichni jsme souhlasili. Chtělo by to nějaká děvčátka.

Fiesta

„Já jsem básník, jo!“ Robert Hladil se opíral o zeď naproti schodům a pokřikoval na dívky, jež se couraly ze sálu na toaletu a naopak. „Já jsem mladej, začínající básník, hohoho! A píšu básně o jaderných elektrárnách. A o mrtvech štěňatech. Jo!“ Robert měl pěkně rostlou figuru, vlasy do půli zad a oblékal se s nedbalou elegancí, která mu, soudě podle ohlasu dívek, slušela. Byl roztomile drzý, tak akorát, aby to měl u děvčátek moc dobré.

Stáli jsme na odpočívadle schodiště, já jsem běhal do sálu pro pivo, Zdeněk, Richard a ostatní pili z dvoulitrověk kolu, do které přilili půlčinka nejlevnější rumové esence, a dívali jsme se na Roberta, který byl dnes démon.

Každou chvíli se u něj zastavila některá planá růže a dávala se s ním do řeči. Faun na to zíral uznale, ale bez závis-
ti, kterou, byla-li, zahnal zeleným listím. „Ty lasice! Ty kuny!“, šeptal pomalu.

S Robertem se právě zastavila rusovláska se stuhou ve vlasech.

„Ty seš teda básník, jo?“, nadhodila s lehkým úsměškem, ale zamrkala slibně očima.

„No jasně, jsem básník! Jsem básník tohoto neveselého světa, jo!“ hulákal Robert a tlemil se na celé kolo.

„A taky jsem zpěvák, zpívám v rockový kapele!“, mžoural na ni jako mrouskavý kocour a v očích mu jiskřily přesně ty kozlí rohy, které marně hledá Faun v dlouhých nocích před blikajícími cikánskými lokály, a potom se plácá domů úsvitem jako velký smutný netopýr.

Když Robert s dívkou odešli, na chvíli jsme zmlkli. Ale potom začal Zdeněk tancovat. A Richard vytáhl rostlinu a zapálil ji. Všichni přičichli, jen já jsem upíjel pivo tak smradlavé, že se ho i přízraky bojí. A Zdeněk tancoval a my jsme se přidávali, lidé kolem nás chodili a viděli, že nám to sluší, i když na těch schodech zavazíme, a vyhýbali se nám a plácali nás po zádech.

Potom šel kolem člověk bez přízně k tanečnickům a bez lásky k rostlinám, a když Zdeněk nereagoval na jeho opakované výzvy, aby ho nechal aspoň projít, strčil do Zdeněka a ten mi vletěl do náruče. Obklopili jsme toho červa, Zdeněk se mi schoval za zády, ale sápal se zpoza nich vetřelci do obličeje. „Nás je tady sto, ty kripole,“ syčel na něj přes svých osm dioptrií, „ty zkurvenej, zsranej kripole, je nás tu na tebe sto!“ A ten člověk viděl, že se máme opravdu rádi, a odešel do sálu a já s Faunem jsme radostně vykřikovali na každého, kdo šel kolem, že je kripa a nás je sto. Měli jsem z toho takovou radost, jako by nás opravdu bylo sto.

Vlekli jsme se domů, Richard, Zdeněk a já. Na začátku města jsem potkali Roberta Hladila, šel sám domů, bez dívky a bez smutku, táhl z něj rum. „Nebylo nic, ale to nevadí, jo!“ výskal si, „potkali jsme kámoše Maxe a stavili jsme se s ním ještě na jedno, než půjdeme k nám na privát, a já jsem se jí pak ptal, jestli ví, proč Maxovi říkáme Max. A on jí to ukázal, tak šla s ním, jo!, to mi nikdo neuvěří!“ a luskal prsty o pohazoval hřívou.

Zdeněk si nasadil sluchátka a poslouchal svou oblíbenou kapelu. Sluchátka byla maličká, obtočená kolem šátku nebyla téměř vidět. A první ranní lidé v ulicích užasle zírali na Zdeňka, jak sebou trhá a skáče a hází hlavou až k chodníku. A auto se zeleným pruhem také zíralo a nakonec se zastavilo vedle nás.

„Vás jsem se na nic neptal,“ řekl jeden z nich, „vás jsem se ptal!“, a ukázal na Zdeňka. Zdeněk měl v uších neviditelná sluchátka a slyšel jen to, co chtěl, měl zavřené oči a pořád trhal celým tělem dopředu, myslel, že ho někdo z nás chytil za rameno a chce tancovat na místě s ním, ale byl to jeho tanec a on chtěl dopředu.

Policajt zasykl: „Z koho si děláš piču?“, rozhlédl se a vrazil mu mlaskavou facku. Ztuhli jsme.

„No to snad ne,“ vyjekl jsem, „tady už...ted' už tam nejsme. Jak dřív!“ Slova se mi pletla v hlavě i na jazyku. „To snad nemyslíte...“

„Ty hajzle, zavři tu hubu, nebo dostaneš taky!“, zasykl ten chlap a přistoupil těsně ke mně, „chceš taky jednu?“
Mlčel jsem. Všichni jsme mlčeli.

Zatím narvali Zdeňka do auta, lidi, co chodili okolo, si ničeho nevšíмали, alespoň to tak vypadalo, ale možná se jen dobře bavili a nechtěli si to zkazit. Zdeněk už netančil, nekroutil se, seděl apaticky na sadním sedadle mezi dvěma policajty, smutný a nechápající, proč mu to dělají.

A když už zabouchli dveře a nastartovali, viděli jsme, jak se vzepjal, museli ho chytit za ruce a strhnout zpátky, a i přes sklo zavřených dveří jsme slyšeli, jak zoufale řve na vyjevené ksichty uniform: „Já musím za hodinu do pravěku, já musím za hodinu do pravěku...“

Řeka

Gumoví chlapi ho vytáhli, byl nafouklý jako pouťový balón a skoro stejně modrý. Brýle mu chyběly, ale poznal jsem ho i po těch několika letech hned, obličej vojenského zásobovacího poddůstojníka. Crčela z něj špinavá voda špinavého města.

Položili ho na zem, začali jej zkoumat odborníci v rukavicích. Dědek s igelitkou, který přišel očumovat a poradit, rozumoval: „Prej nějakej student, až z jižních Čech. Prej byli všichni ožralí. To je jasné, museli být namol.“

Chtěl jsem mu dát pár facek, bylo mi v tu chvíli docela jedno, že je kolem plno lidí a několik policajtů. Už jsem se rozpráhl, že mu vrazím, až mu spadne ta debilní radiovka. Ale neudělal jsem to.

I Zdeněk dostal od policajta facku.

A tak jsem se otočil a šel podél špinavé řeky, abych byl už rychle pryč, co nejdál.

Abych se už nikdy nemusel podívat do toho jeho dementního ksichtu.

Ondřej Sysel

Spolu s ostatními sysly přebývá Za blaty, jsa obklopen neproniknutelnými zemskými staromýty a snad ještě temnějšími novomýty. Z těchto často až žluklých struktur vychází jeho textuální hledání, jež prozatímne vrcholí v jednorukém náručí Univerzity Karlovy. A tak klestě si chodbičky oborem Mediálních studií vám předkládá kořist, jež uvízla v semiotických pastích kladených cestou.

Zášť Edy Buchty

Eda Buchta nikdy moc nepracoval. Nic pořádně neuměl, a protože ani moc nevyrost a měl slabé hubené ručičky, sehnal nejvýš tak nějaké přidržování. Jenže to ho pokaždé přestalo brzo bavit, protože věřil, že by dokázal práci nadřízeného udělat líp a začal kecat. Tady utrousil, že je to nakřivo, tamhle, že prý to stejně spadne a mezi ostatními řadovými dělníky se už nekrotil vůbec.

Pokaždé, když dostal padáka, koupil flašku rumu, sedl si na lavičku a řval na kolemjdoucí: „Kretén jeden, bál se o flek, tak mě vyhodil. Deblíní zkurvysyn. Vylil mě a sám si tam stejně jen válel šunky. A ještě sem táhnou různí přivandrovalci přičmoudlí, co se taky jen flákají a berou našim lidem práci. Střílel bych je na potkání. Co po mě koukáš fuchtle deblíní, máš snad něco proti mně?“

Když se dostatečně zpil, odklátil se domů a zbil ženu. Když umřela, mlátil dceru Jarku, ale ta se brzy naučila v kurzu sebeobrany, jak sama rozdávat rány, a jednou naopak ztloukla ona jeho. Od té doby jen kopal do zdi.

Teď se díval na svět skrz pevná okna zadržovací vazby. Nenáviděl svět a švalo ho, že se tu nedá sehnat chlast. A přesto si říkal, že je lepší být zde než žít pod jednou střechou s těmi zrůdičkami.

Eda seděl v nemocnici, v pokoji osvětleném poblikávající zářivkou. Upil lok levného rumu a láhev schoval do vnitřní kapsy své bundy.

Vlastně dceru ani nechtěl vidět, ale policie si nebyla tak úplně jistá, že Marie spadla z těch schodů sama, tak proč jim dávat záminku.

Je lepší hrát starostlivého tatínka než jít bruchet, říkal si Eda pragmaticky.

Ne, že by Marii přímo nenáviděl, to ne. Někdy byl dokonce rád, že ji má, protože dokázala zařídit hodně věcí, které by on nedělal. A taky platila nájem a nakupovala. Mohla si to ze svého platu vedoucí reklamního oddělení dovolit, ačkoli dávala Edovi často najevo, jak těžké bylo žít se při studiích sama. Jeden rozhovor si pamatoval do až nepříjemných podrobností.

„Tati, to už jsi zas bez práce?“

Jen bez zájmu příkývl.

„Takže zas mám platit všechno sama?“

Tentokrát se ani neobtěžoval odtrhnout oči od obrazovky a dát najevo, že poslouchá.

„Ty jsi takový sobec. Takový. Já vstávám ráno v šest, večer chodím za tmy a ty akorát chlastáš a dřepíš v křesle. Víš, co? Až doteď jsem na tebe brala ve všem ohled. Říkala jsem si, že třeba jednou pocítíš něco jako vděčnost.“

Začínala se třást vztekem, který se hromadil léta.

„Sakra! Aspoň se na mě otoč!“ vyjekla a vytrhla kabel od televize.

Obrazovka potemněla.

„Co si to dovoluješ, sprátku zsranej,“ zařval a napřáhl se, aby ji uhodil, ale chytila jeho ruku a zkroutila ji, takže se zhroutil zpět do křesla.

„Teď budeš poslouchat mě. Myslela jsem si, že budeš rád, když místo tebe všechno platím, že mi aspoň s něčím pomůž, kdyžs předtím nikdy s ničím nepomohl mamce, jenže ty seš pořád stejně líný.“

Až teď si všimla, že se přestala ovládat a hystericky ječí. Napadlo ji, že by se měla zklidnit, ale už jen pomyšlení na to ji ještě víc rozhnělo.

„Jenže doby, kdy jsem se ohlížela, aby sis náhodou o mě nemyslel něco špatného, definitivně skončily. Navždycky. Odtěď k nám bude chodit moje přítelkyně, bude tu spát, bude tu jíst a ty se ani neopovážíš žvatlat ty svoje xenofobní kecy. Jo, jsem na holky a kdybys nebyl tak blbej, musel by sis toho všimnout, jenže ty ses pokaždý koukal jen na sebe, jen ses litoval, jak jsou na tebe všichni zlí a jak ti křivdí. Ale opovaž se na Zuzanu křivě podívat. jediný slovo a poletíš. Kdybys nebyl můj otec, tak bych tě dávno vykopla, ale dneska užs to vážně přehnal.“

Ta hádka, nebo spíš její výstup, se odehrála před půl rokem. Kdykoli se potom Zuzana, Mariina přítelkyně, objevila, zmizel Eda bez jediného slova. Vrátil se až pozdě v noci, sice řádně nametený, ale dostatečně opatrný, aby kvůli nějaké nepředloženosti přišel o bezplatné ubytování.

Ale v duchu, nebo mezi chlapama v hospodě, kam chodil pít, už kolikrát Zuzanu i Marii zlynčoval. Toužil jí ublížit, toužil z ní tu její buzerantskou duši vymlátit. A ta touha snad tisíckrát vzrostla, když se Zuzana před dvěma měsíci nastěhovala do jejich bytu definitivně.

Eda se podrbal na dva dny neholené bradě a usoudil, že už tu strávil dost času. Zvedl se, ovšem neučinil nic, co by v takové situaci udělal otec, který alespoň trochu dobře vychází s dcerou. Jen si ještě srkl z flašky a pak zapnul zip bundy, kterou před nedávnem ukradl na jedné brigádě o pár let mladšímu muži.

Ozvalo se zaklepání na dveře. O vteřinu později vstoupila Zuzana. Nejdřív se trochu zarazila, ale pak šla dál. Ještě pořád věřila, že by s Mariiným otcem mohla vycházet.

„Dobrý den, nevěděla jsem, že se chystáte za Marií, kdybyste řekl, svezla bych vás svým autem.“

Zavrčel jakousi odpověď, ale do očí se Zuzaně nepodíval. Místo toho se protáhl kolem ní, jako by roznášela černé něštovice, a spěchal ven.

Žena v přílehavých šatech se za ním smutně dívala, a když jí zmizel z dohledu, zavolala: „Pane Buchto, vraťte se.“

Nedoufala, že by snad mohl poslechnout, proto chvíli překvapeně mlčela, když se objevil znovu ve futrech.

„Pane Buchta, víte, já jsem se k vám nechtěla vnucovat, a když jsem se dozvěděla, co se stalo Marii, chtěla jsem se hned odstěhovat. Ale pak jsem si uvědomila, jak by se cítila, až by se probrala. Chtěla jsem vás poprosit, jestli byste se nepokusil pochopit, jaká skutečně jsem.“

„Co to kecáte? Myslíte si, že to nevím, jaká jste. Že je vůbec možný nevidět to, jak se chováte. A děláte mi to přímo u tohohle nosu.“

Eda chtěl dál křičet, ale Zuzana přiložila prst k ústům a on zmlkl. Posadil se na židli a rozeplnul bundu.

„Proč na mě hned útočíte? Udělala jsem vám něco? Nebo jsem něco řekla? Vždyť to není normální, jak mě v bytě přehlížíte a ani mi neodpovíte na pozdrav.“

„Normální? Normální?“ vypískl Eda, „Co vy víte o tom, co je normální?“

„Prosím?“

„Jak se můžeš mě ptát nějaká cuchtá teploušská na to, co je normální, jako bych já byl ten špatnej.“

„Co mi nadáváte?“ zvýšila teď tón i Zuzana, „A jak špatnej?“

„Za máho otce by takový jako jste vy poslali do plynu stejně jako všechny ty přičmoudlý huby. Škoda, že to tenkrát nedokončili, mohlo teď bejt stokrát líp.“

„To snad nemyslíte vážně?“ vykřikla a bouchla do kabelkou a kovový stolek. Pak si rukou projela své rudohnědé vlasy.

Těšila se za Marií, chtěla jí povědět spoustu novinek, a zatím ji tady uráží její otec. Myslela si o něm, že je to omezený

buran, ale jeho poslední slova jí vzala dech.

„Takže vy byste nechal zplynovat i vlastní dceru? Ona je totiž taky lesbička, stejně jako já, jestli jste si nevšiml.“

„Jo, ji taky. Proč dělat nějaký rozdíl? Tahle země a tenhle národ už hodně dlouho potřebuje pročistit od takových prašivých zmetků, jako jste vy. Je to váma zamořený, a ani už se za to nestydíte. Vždyť vy jste ještě horší než ti cikáni, ti aspoň jen kradou, ale vy ještě navíc děláte všechny ty zvrhlý prasárničky.“

„Vy jste úplně stupidní rasistický hovado,“ řekla už o poznání klidněji, došla k oknu a opřela se o něj. Pozorovala ženu na posteli a nad ní sedícího otce. Nedovedla pochopit, jak mohou být ti dva lidé, kteří vedle sebe žijí každý den, tak moc odlišní.

„Já si původně myslela, že se museli ti policisté splést, a že Maruška přeháněla, když mi o vás vyprávěla, ale jak vidím, tak vy jste do ní skutečně na těch schodech musel strčit. Asi vám to je hodně líto, že se ta vražda nepodařila, co?“

„Byl bych radši, kdyby chcipla, to jo...“ řekl zhnuseně.

Chtěl ještě pokračovat, jenže já za to nemůžu, ona skutečně uklouzla sama, ale Zuzana ho přerušila.

„Ty hajzle,“ vykřikla a rozběhla se k Edovi.

Ještě netušila, co udělá. Vztek se sotva držela na nohou a z očí jí kapaly slzy.

Eda, který právě hodlal trochou rumu podpořit své názory, se lekl, a když už držel láhev, použil ji jako zbraň. Po vzoru oblíbených filmových hrdinů jí mrštil proti blížící se ženě. Nebyl sice šikovný, ale tentokrát mířil až překvapivě přesně.

Zuzana stihla uhnout hlavou, přesto ji tvrdá láhev trefila na kraj čela. S bolestivým výrazem upadla a na kostkované lino-leum začala kapat krev.

„Tak co, no, si myslíte, že mě budete mlátit co?“ vzpomněl si Eda na výprask od Marie. „Ale to se náramně pletete. Náramně. A kdo je tady teď ten silný?“

Eda se náhle cítil nejmocnější na světě. Pohrdavě se díval na ženu svírající si rukama ránu. Vedle ležely střepy a pokojem se rozlila vůně trestí, již se dodávala bramborovému lihu chuť.

„Ale já vám pomůžu,“ promluvil najednou zvesela.

„Už nebudete muset snášet tu svou mizernou zavšivenou existenci.“

Sklonil se k schoulenému tělu a vybral jeden z větších úlomků skla.

Zuzaně třesla hlava a vše se divně točilo. Přesto pochopila, k čemu se Mariin otec chystá a mávla rukou, aby mu improvizovanou čepel vyrazila.

Netrefila se.

„Vedle,“ zasmál se Eda a ukázal jí duhově se lesknoucí střep. Užíval si každý okamžik, každý pohyb jejích strachem třekajících očí.

„Jarku jsem nezabil, ale tebe, ty děvko, tebe zabiju.“

Na chvíli se odmlčel, jako by přemýšlel, kam zasadit ránu.

„Škoda, že nejseš černá, to bych to udělal ještě radši. Ale člověk nemůže chtít všechno, no jo, no jo.“

Kdosi Edovi sevřel paže. Vůbec si nevšiml, že by někdo vstoupil. Pokusil se vytrhnout, avšak byl příliš slabý.

„Honem sestro, zavolejte doktora, ať se podívá na tu ženu,“ řekl muž z ostrahey nemocnice, „Já tu zatím podržím tady toho zmetka.“

Klapání sesterských střeviců sláblo. Bezmocný Eda sebou ještě jednou bezmocně škubl.

Teď seděl na židli a díval se skrz mříže na oprýskanou omítku protější zdi. Zapálil si cigaretu, kterou štípl ráno jednomu klukovi, když se nedíval a myslel na muže, který mu zabránil zabít Zuzanu.

Škoda, že ho nemůžu teď dostat do rukou, parchanta, já bych mu ukázal, že Edu Buchtu nikdo mlátit nebude, vyhrožoval v duchu svému přemožiteli. Klidně by mohl bejt dvakrát tak namakanej, stejně bych ho skopal do kuličky.

A za každý slovo, který řekl, bych mu přidal ránu pěstí. Že prej chlupatejm zopakuje všechno, co jsem řekl tý čubce, když jsem se ji chystal odkráglovat. Ale jen co mě pustěj, tak si ho najdu. Pomstím se mu. Všem se pomstím.

Nikoleta Csóková

Narodila jsem se na Slovensku. Mé jméno je maďarského původu, protože moje kořeny z tátovy strany pochází právě z této oblasti. Maminka je Češka. Díky této náhodě ovládám 3 jazyky na úrovni rodilého mluvčího - slovenský, český, maďarský. V 11 letech jsem se přestěhovala do Ostravy. Po ukončení studia na gymnáziu Hladnov v Ostravě jsem začala studovat na OU Filozofickou fakultu, kterou ještě v současné době navštěvuji. Povídky píšu od 11 let a první dokončenou práci jsem napsala v 18ti letech. Soutěží se účastním pravidelně, zatím bez nějakého většího úspěchu. Mým snem je psát knihy, ale jelikož se tím zatím neužívám, hledám alternativní řešení. Chtěla bych zůstat v oboru. Vrhla bych se třeba i na překladatelství. Zatím to nechávám na osudu.

Kříž s trnovou korunou

Věnováno Tereze Raštlákové: Přeji Ti příjemný zážitek.

PROLOG

Stála nerozhodně před křivou tabulí s černě namalovaným názvem vesnice a strnule se dívala do dálky. Vedle ní na děravé, asfaltové silnici čekal odložený, starý, ošoupaný kufr, který snad již procestoval celý svět. Tentokrát ale necestoval příliš daleko.

Vesnička, před níž dívka postávala, byla kufru dostatečně známá. Navštěvoval ji každoročně se svou majitelkou v období letních prázdnin, kdy dívka trávila chvilky odpočinku u rodičů své matky. Po smrti obou prarodičů dům připadl dívčině matce, ta ho však prodala své starší sestře, která se do něj vzápětí nastěhovala.

Od této chvíle již dívka vesnici nenavštívila. Neměla důvod. Jediné, co jí zůstalo v paměti, byly vzpomínky, které již začaly blednout. V tuto chvíli jako by se opět vrátily. Bylo to nějak silnější. Celé roky si na ně nevzpomněla.

Nevěřicně zakroutila hlavou. Nedokázala totiž pochopit, že zapomněla na tak důležité období svého života.

Nevnímal přírodu, nevnímala zpěv ptáků, nevnímala nic. Přemýšlela jen o tom, že, když překročí myšlenou čáru, která oddělovala vesnici od jejího minulého života, vše se změní. Bude žít u tety, kterou už dlouho neviděla, bude chodit do nové školy, bude se stýkat s novými lidmi. Váhala, zda ten krok je správné řešení. Děsila ji bezvýchodnost celé situace, do níž se právě dostala. Nejraději by se otočila a utíkala někam pryč. Daleko od všech a ode všeho.

Potom si vzpomněla na matčinu ustaranou tvář.

„Klárko, teď musíme být obě silné. Táta měl mrtvici. Už se nechová jako před tím. Teď s ním bude víc práce než

s malým dítětem,“ domlouvala jí se slzami v očích.

„Pomůžu Ti, maminko. Slibuji...spolu to už nějak zvládneme. Nech mě tu. Nebudu Ti překážet,“ žadonila, aniž by věděla, co to obnáší.

„Nechci, abys ho viděla v takovémto stavu. Jako něco, co je všem jen na obtíž. Buď přece rozumná...“, přemlouvala matka svou čtrnáctiletou dceru dál. „I tátovi by to bylo nepříjemné. Určitě by si nepřál dožít s vědomím, že se o něho musíš starat. Tak mu to splň...“

Proti tomu nemohla protestovat. Znala svého otce příliš dobře, aby věděla, jak je hrdý. Také v sobě nosí kousek jeho hrdosti.

Bez jediného slova sbalila věci do kufru a nastoupila na první vlak. Až v kupé pochopila, co vlastně udělala. Čeho se vzdala. Opustila domov, rodiče a přátelé....celý svůj život... Rozplakala se. Nevěděla, proč tak činí před úplně cizími lidmi. Snad to bylo napětím. Snad lítostí. Cítila jen beznaděj.

Z rychlíku vystoupila jako ve spánku. Aniž by se porozhlédla, zda ji na malém zaprášeném nádraží někdo očekává, zamířila k východu. Nasedla na autobus s příznačným číslem 13 a vystoupila na konečné zastávce. Zbývající cestu šla pěšky. Po hodinovém kodrcání vlakem, třicetiminutové jízdě autobusem a dvacetiminutovým pěším maratónu konečně dorazila k cíli.

Těsně před cílovou páskou se ale zastavila a začala usilovně přemýšlet. Neustále váhala, i když věděla, že vlastně nemá na výběr. Nesmí se vrátit a nikam jinam jít nemůže. Napadlo ji, že kdysi někde četla, že při jakémkoliv rozhodnutí existují aspoň dvě cesty. Teď se tomu mohla pouze smutně pousmát. Ona tu šanci nemá... Nemá možnost výběru.

Máma sice měla ještě jednoho sourozence, ale s ním si příliš nerozuměla. Připadal jí příliš povrchní a závislý na jakémkoliv majetku. Byl to prostě snobský strýc, který myslel pouze na sebe a na svou rodinu. Matka předpokládala, že i kdyby Kláře poskytl dočasně útočiště, nechoval by se k ní jinak než jako k někomu, kdo je v rodině pouze tolerován. Takové zacházení s jediným dítětem by nedokázala přenést přes srdce.

Dívka si povzdechla. Nebylo úniku a nebyla cesta zpět.

„Dělám to pro tátu,“ připomněla si a dál si zamyšleně prohlížela okolí vesnice. V dálce zabučela kráva. Dívka se pousmála. Tak toto teď bude její nový domov. Zvedla těžký kufr ze země a udělala krok. „Je to malý krok pro lidstvo, ale velký krok pro člověka,“ pomyslela si ještě, když její noha dopadla za pomyslnou čarou...

1.

Procházela vesnicí jako Alenka v říši divů. Připadalo jí, jako kdyby se zde zastavil čas. Bylo to tu tak známé a přesto jiné. Jakoby se všechno zmenšilo. Ve vzpomínkách vše nabývalo gigantických rozměrů.

Dříve než zamířila k tetě, rozhodla se, že se po vesnici porozhlédne. Byla překvapená, když zjistila, že se vlastně nic moc nezměnilo. Stála tu škola v přírodě, která přes rok fungovala i jako vzdělávací zařízení pro místní dorost, nechyběly kravíny, obchod s potravinami, čističky odpadních vod, kostelík a samozřejmě neudržovaný německý hřbitov.

Klára se pousmála. Tak to je to hrozné místo plné duchů a strašidel, které děsí malé holčičky před spaním. Teď však nevypadalo příliš děsivě. Spíš smutně. Bylo to jen pár zrezivělých železných křížů obrostlých květinami a zasypaných popadaným listím z okolních stromů.

Většina místních procházela hřbitovem, když se blížila sezóna václavek, babek a jiných požitavých hříbů. Byl to doslova houbářský ráj. Bílá kaplička, jediná zachovalá stavba hřbitova, nabízela útočiště pro tajné noční schůzky milenců. Jiné návštěvy hřbitov nepoznal. Už dávno se o hroby nikdo nestaral. Rodiny vymřely a neměly další potom-

ky, kteří by oplakávali své příbuzné.

Klára neodolala pokušení. Otevřela dřevěnou branku a vstoupila na to smutné místo. Brouzdala listím a polohlasně si předčítala německá jména již neexistujících vojáků, které válka odvedla z jejich domovů a surově přivlekla až do těchto bohem zapomenutých míst. Nějak jim rozuměla. Chápala, co v ten okamžik cítili. Jaký stesk drásal jejich duše. Cítila se jako jedna z nich. Byla ztracená. Najednou se ji podlomila kolena. Upadla do peřiny z listí a opět se rozbrečela. Nevšimla si, že ji z kapličky pozoroval pár zvědavých modrých očí.

„Proč bulíš?“ ozvalo se z kapličky. Dívka přestala s usedavým pláčem a postavila se. Utřela si slzy a nechápavě pohlédla směrem, odkud se domnívala, že slyšela neznámý hlas.

„Proč bulíš?“ zopakoval neznámý svou otázku.

„Co je ti do toho,“ vyprskla dívka a začala si vytahovat z vlasů listí.

„Mně je do toho dost,“ odpověděl hlas podrážděně.

„Promiň, ale s cizími lidmi se já zásadně nebavím,“ prohodila nafoukaně kudrnatá dívka. „A už vůbec ne s lidmi, kterým nevidím do tváře.“

„Ty jsi asi z města.“

„Jak jsi to poznal? Asi nebudeš zase takový neandrtálec, jak jsem si původně myslela.“

„Všichni lidi z města jsou totiž šíleně nafoukaní. Nic jim není dost nóbl,“ zmrazil ji hlas a ze dveří kapličky vykoul pihovatý obličej s krátkými, kudrnatými, zrzavými vlasy. Vzápětí opět zmizel.

„Co tu děláš? Pokud vím, na hřbitov nikdo nechodí. Je tu vždycky ticho. Lidé z vesnice se zrezivělým křížům raději vyhnou. Připomíná jim to Němce a samozřejmě válku. Chtějí na to všechno zapomenout,“ řekla Klára a pohledem hledala zrzka.

„Nějaká znalá, ne? Řekl bych, že jsi odsud, i když jsem Tě tu ještě neviděl a to už tu bydlím asi pět let,“ ozvalo se opět z kapličky.

„Máma se tu narodila. Ona sem patří, já už ne...“ zamyšleně odpověděla dívka.

Řekla to, jako kdyby to nepatřilo zrzkovi, spíš jí.. Jakoby se opět ujišťovala, že je tu pouze z nutnosti. Ne proto, že by sama chtěla.

„Tak, co tu děláš?“ zopakovala Klára svou otázku.

„To bych se měl zeptat já tebe. Neviděla jsi ceduli?“

„Jakou ceduli? Kde jako má být?“

„Visí na plotě. Přímě vedle branky. Musela si ji minout, když jsi branku otevřela. Vrat' se a přečti si ji!“

„Proč bych měla dělat to, co mi přikážeš?! Není to přece soukromý pozemek. Hřbitov vždycky patřil všem.“

„Pleteš se. Právě naopak. Jedná se o soukromý pozemek! Můj otec, nynější starosta vesnice, ho v loni koupil.“

„To je hloupost! To sis vymyslel. Na co by mu asi tak byl starý hřbitov? Nic tu není. Pro Vás to nemůže mít žádnou cenu. Vždyť je tu jen pár hrobů německých vojáků a tahle kaplička. Nevěřím, že by se tvůj otec obtěžoval s koupí něčeho tak zbytečného.“

„Proč ho koupil? Dobrá otázka... Třeba tu je pohřben můj pra-pra-předek.“

„Který to je? Hofman, Kreutz“ pohotově předčítala nahlas jména z nejbližších křížů.

„...nebo je tu zakopaný poklad,“ pokračoval zrzek a opět se vyklonil ze dveří. Na obličej se mu objevil lhostejný úsměv.

„To určitě. Pár koster. Jestli to je ten poklad, tak mám pro tebe špatnou zprávu: to asi nezbohatnete. Mumie tu myslím žádná neleží. Jsme příliš daleko od Egypta. Snad zombí, ale kdo ještě v této době věří na oživlé mrtvoly?“

„Ať je to tak, nebo tak, ty tu prostě nemáš co dělat,“ došla chlapci trpělivost. „Takže pokud laskavá princezna dovolí, mohla by si vzít saky paky a táhnout zase tam, odkud přišla,“ řekl zrzek a poprvé vystoupil z kapličky, aby ukazováč-

kem pravé ruky zamířil na dveře a vychutnal si tak svou moc a vítězství nad provinilou duší..

Klára chvíli nevěděla, co má dělat. Zmateně se na chlapce obrátila. Když ale spatřila, jak drží pózu a neustále ukazuje na branku, vztekla se otočila a vykročila ke svému kufru, který osaměle postával před plotem hřbitova.

Chlapec se za ní s grimasou díval a když se ještě naposledy ohlédl, uličnický ji zamával na rozloučenou. Klára na něj vyplázla jazyk, popadla kufr a rázně vykročila směrem k tetinu domu.

Procházku míst, která ji něco připomínala z dětství, přesunula na neurčito. Po výstupu s tím zrzavým pacholkem už neměla na další courání náladu. Poprvé za celou tu dobu, co byla na cestě, pocítila únavu. Cítila se jako stařena.

2.

Tetin dům viděla už z dálky. Bylo to bílé, moderní stavení, které mezi zbývajícím dřevěným chalupy příliš nezapadalo. Vlastně nezapadalo ani do krajiny, která ho obklopovala.

Obrovská lípa stojící vedle sídla vypadala jako Goliáš vedle Davida. Poskytovala útočiště včelám, hlídala okolní domy už několik set let a přestože kraj byl známý svými krutými bouřkami, ještě pořád stála nedotčeně na svém místě. Blesky se jí dosud úspěšně vyhýbaly.

O této starší dámě se už od nepaměti vyprávěla spousta zajímavých příběhů. Nikdo však nevěděl, zda se jedná o skutečnost, nebo pouze o mýtus, který lidé vymysleli, aby si ukrátili dlouhé zimní večery. Legenda o škůdcích byla snad nejznámější. Stačilo, aby lípu napadla nějaká nákaza a lidé mohli předpokládat, že se na vesnici blíží pohroma. Ted' ale žádné nebezpečí nehrozilo. Lípa překypovala zdravím...

Klára táhla těžké zavazadlo do kopce a počítala kolik ještě kroků jí zbývá ke schodům. Kufr se zdál čím dál těžší a těžší.

„Vydrž,“ sykla bolestí, když pocítila ucho kufru, jak se jí zařezává do ztuhlé ruky. Kufr ale už nenesla, spíš ho táhla po zemi. Konečně se doplížila ke schůdkům. S úlevou zavazadlo položila na zem.

„Někdo mi s tím už pomůže,“ pomyslela si ještě a vyběhla ke dveřím.

Zalomcovala klikou, ale bylo zamčeno. Pohodila hlavou a uvažovala, co bude dělat. Najednou si všimla vypínače na stěně vedle dveří, který si z dětství nepamatovala.

„Aspoň na něco je ta moderní technika dobrá,“ pomyslela si ještě, když chvějící se rukou sahala po vypínači.

Ozvala se umělá melodie zvonku, která by probudila i mrtvého. Klára sebou trhla:

„Hrůza a to si někdo nechá zapojit do domu dobrovolně. Měli by si místo tabulky „POZOR PES“ pořídit nálepku „POZOR ZVONEK“. Jako odpuzovač hostů je to ale dobrý nápad.“

I přes nesnesitelný hluk nikdo nepřicházel. Byla si ale jistá, že o ní věděli. Máma přece posílala dopis. Věděla to jistě. Sama ho nesla na poštu...

Posadila se na studené schody a podepřela si hlavu. Netušila, co bude dělat. Krátila si chvíli tím, že se dívala do dálky a hádala, kde asi leží Ostrava. Nebylo to sice město podle jejích představ, ale někde v jeho nitru se nalézal cihlový dům s bytem a milující rodinou, která ji chránila před krutou realitou. Bylo to její malé království, útočiště v těžkých chvílích, byl to domov...

Z myšlenek ji vyrušilo zavržení. Z ničeho nic se z pravé strany domu otevřela dřevěná branka od zahrádky. Vzápětí se objevil ohromný slaměný klobouk a pod ním tetin kulatý, smějící se obličej. I přes pokročilou denní hodinu a typicky větrné podzimní počasí ještě pořád chodila v krátkých šortkách a s vrchním dílem od plavek. Nezapřela v sobě dívku odchovanou na horách.

„Ahoj... Ty už jsi tady?!“ podivila se teta Alžběta. „To je divné. Poslala jsem Ti naproti delegaci, která Tě měla, jak se patří, přivítat červeným kobercem a zmrzlinovým pohárem.“

„Asi jsme se minuli,“ prohodila Klára a přitom si zvědavě prohlížela neznámou ženu.

„A to se s tím kufrem trmácíš až z nádraží? To snad ne! Tvá máma nemá rozum!“

„Ona přece nevěděla, že půjdu z nádraží sama...,“ bránila ji horlivě Klára, „a kromě toho jsem k Hájence jela autobusem.“

„Ty jsi ale vyrostla,“ vzala žena dívku kolem ramen a odemkla vchodové dveře.

„Pojď, dáme si kakao. Ten kufr tu nech. Strejda ho vezme, až přijde. Tak co nového?“

Dívka převyprávěla, co se stalo během posledních dní. I když teta již současnou situaci dobře znala z dopisu, který jí sestra poslala, nechala přesto dívku vypovídat se. Nepřerušovala ji. Dokázala si představit, jak Kláře bylo a co všechno si musela prožít. Tím, že o tom bude mluvit, se snad zbaví bolesti a smutku...

3.

Uběhlo několik dní a přestože byla Klárka ještě stále smutná, začala si na nový domov zvykat. Nic jiného jí ani nezbyvalo. Nechtěla tetě přidělovat starosti...

Dalším důležitým krokem v jejím životě měl být nástup do nové školy. Docela se tam těšila. Doufala, že až bude muset něco dělat, zapomene na trápení, které ji neustále sužovalo.

Byla příjemně překvapená, když ji teta doprovodila až k ředitelně a popřála jí hodně štěstí.

Klárka váhavě zaklepala na dveře s velkou pozlacenou cedulkou: „*Pavel Novák - ředitel*“. Vzápětí se ozval přítulmený mužský hlas:

„Vstupte!“

Po vyzvání sáhla po klice a nehlučně otevřela dveře. Vstoupila do místnosti plné namodralého kouře. Ředitel típl cigaretu ve skleněném popelníku a s omluvným pohledem otevřel okno. Poté ji teatrálně přivítal s úsměvem na rtech: „Tak Tě tady vítám, Klárko,“ zamířil ke skřínce se složkami žáků. „Takové žáky jako jsi ty potřebujeme, aspoň nám zvýšíš třídní průměr,“ listoval jejími složkami, které položil na stůl. „Vše je již připraveno. Nastoupíš do osmé třídy. Za chvíli by tu měl být můj syn, on Ti tu všechno ukáže...,“ dříve než domluvil, se bez zaklepání otevřely dveře ředitelny, v nich se objevila zrzavá hlava.

„Volal’s mě?“ řekl znechuceně. Ředitel jakoby povýšenecký tón přeslechl.

„Bohoušku, to je tvá nová spolužačka Klárka Jasná. Dávám Ti ji na starosti. Všechno jí tu ukaž.“

„My už se známe,“ prohodil zrzek frajersky.

„Opravdu?“ podivil se ředitel, „Odkud?“

„Potkal jsem ji na hřbitově.“

Při té vzpomínce dívka sebou trhla. Novák starší si toho všiml.

„Nemusíš se bát. Bohoušek dělá rád voskové figuríny. Je to jeho koníček a jelikož tu není příliš mnoho možností, kde by svůj talent mohl rozvíjet, koupil jsem mu k narozeninám ten německý hřbitov. Kapličku jsem nechal opravit a uždělal jsem mu z toho takový malý ateliérek. Pokud chceš, jistě Ti ho rád ukáže, že ano?“ prohodil ke svému synovi.

„S tím bych nepočítal,“ zabrbľal zrzek a zamířil ke dveřím. „Tak pojď,“ řekl ještě a pošťouchl dívku stejným směrem.

„Nashledanou,“ pozdravila Klára, když za sebou zavírala dveře ředitelny.

„Zavedu Tě do šatny. Svléct a přezout se snad dokážeš sama,“ řekl zrzek.

„Mlíko mi po bradě už neteče. Aspoň si toho nejsem vědoma,“ odsekla mu Klára.

„Aby bylo jasné, Jasná, jmenuju se Bob, a to že jsi měla dobrý známky Ti tady příliš nepomůže. Premiantem jsem tu já. Takže pokud se mnou chceš vycházet, tak budeš dělat, co já budu chtít.“

„Takže mafie, jo? A ty jsi vedoucí. Tak to gratuluju, ale se mnou nepočítej!“

„Když ne, tak ne...“, prohodil Bob a přitom Kláře otvíral dveře drátěné klece, která sloužila jako šatna.

Poté, co se dívka převlékla, zamkl opět šatnu a snažil se Kláře utéct a nechat ji napospas vlastnímu osudu. Usmíval se, když vybíhal schody, netušíc, že ho dívka pronásleduje.

„Tak jaká je?“ ozvalo se ze všech stran, když vstoupil do třídy.

„Namyšlená fuchtle, ubrečená kráva...“

Klára již dobíhala ke dveřím. Chtěla popadnout dech, než vstoupí do „jámy lvové“, když ale zaslechla své ohodnocení ze zrounových úst, rozmyslela si to. Opřela se o zeď zády a sesunula se na zem. Přála si odejít. Nechtěla tu být. Jistě by se opět rozbředla, kdyby jí v tom nezabránila hrdost.

Opět si vzpomněla na svého otce a mámu. Vzдорovitě pohodila hlavou a slíbila si, že se tomu frajírce pomstí.

Do třídy vstoupila až s třídní učitelkou. Stála před tabulí. Připadala si trapně před tou smečkou krvežíznivých supů. Byla jako šelma v kleci. Dvacet párů očí se současně zavrtávalo do její tváře, zachvěla se a stočila pohled na linoleum. Zvedla je teprve tehdy, když ji třídní ukazovala místo, které se mělo stát jejím novým útočištěm.

Byla to předposlední lavice u okna. Těsně před oslovskou lavicí, kam zasedala neposlušná dívka. Zrzek se na ni zubil z první lavice.

„Osel patří k oslovi“, zašeptal, když ho dívka mýjela.

„Abys tam brzo neskončil taky“, sykla Klára jen tak pro sebe a pokračovala uličkou bolesti.

Když se konečně posadila, oddechla si. Měla celé to představení za sebou. I když se na ní ještě někteří otáčeli, aby si ji lépe prohlédli, měla prozatím klid. To nejtěžší ji čekalo až o přestávce. Mobilizovala v sobě veškerou sílu, aby se dokázala ubránit. Tušila, že to nebude lehké.

„A my jsme na dnes měly umět básničku. Takže si vás prozkouším. K tabuli přijde...“, prohodila třídní a začala listovat v modrém notýsku. „Například... Novák“, usmála se na zrzka.

Bob se zvedl ze židle a suverénně zamířil k tabuli. S důležitostí posledního bramboru ve sklepe začal odříkávat naučený text básně. Třídní se usmívala a poslouchala chlapcův přednes se zaujetím.

Po chvíli se zrzek odmlčel. Nervózně stál u tabule a snažil se vybavit si další verš básně. Po několika vteřinách mlčení, přiznal, že si nemůže na nic vzpomenout:

„Mám okno.“

„Tak si jdi sednout a za deset minut to zkusíme znovu“, řekla chápající učitelka a vyvolala dalšího žáka.

Po deseti minutách šel zrzoun k tabuli. Začal velice slibně, ovšem část, která mu v jeho přednese dělala neplechu, pokračovala se svým mučením. Chlapec se opět odmlčel.

„Tak a teď už má vrata“, ozvalo se ze třídy. Hlášku doprovázel hlasitý smích.

„Kdo to řekl?!“ zeptala se učitelka. Zrzek se vztekle porozhlédl po třídě.

„Kdo si to mohl dovolit?“ to jediné ho zajímalo.

„Tak kdo to řekl?!“ ozval se stejný dotaz, když se nikdo nehlásil.

Z ničeho nic se zvedla jedna ruka a osaměle vlála ve vzduchu.

„Byla jsem to já...“ přiznala se Klára. Ve třídě se ozvalo uznalé zabručení.

„Kláro, to se ale nedělá. Víš, že Tě musím potrestat.“

„Ano, to chápu.“

„Dones mi žákovskou knížku, napíšu Ti poznámku. Bohouškovi se samozřejmě omluvíš.“

Dívka váhavě vstala, vzala novou, ještě nevyplněnou žákovskou knížku a šla k tabuli. Podala ji třídní. Otočila se

k chlapci a se slovem „Promiň“ na rtech mu podávala ruku. Zrzek si ji změřil pohrdavým pohledem a nabízenou ruku nepřijal. Po chvíli si to ale rozmyslel. Popadl dívku za ruku a stiskl ji tak silně, až dívka sykla bolestí.

„To je válka, jasné, Jasná?... Rozumíš? Válka...Kdo není se mnou, je proti mně,“ procedil rzoun tiše mezi zuby s křečovitým úsměvem na tváři a dál tiskl ruku dívky.

„Tak se mi to líbí. A jste opět kamarádi,“ prohodila třídní, aniž by od katedry na dvojici pohlédla.

„Je to škoda, Klárko, že tvá žákovská knížka začíná poznámkou. Slyšela jsem, že jsi měla dobré známky. Doufám, že nepolevíš a dokážeš mi, že jsi skutečně premiantkou. Zatím to tak nevypadá...“

„Polepším se,“ slíbila Klára, vzala si od třídní žákovskou a zamířila ke své lavici. Mnula si přitom pravou ruku, která ji pod chlapeckým biskem zčervenala.

„A co s tebou, Bohoušku?“ zeptala se třídní zkoušeného. „Určitě to umíš, jen si trochu nervózní. Přednes si měl dobrý. Dám Ti dvojku.“

„To snad ne,“ prohodila Klára nesouhlasně. „To je vážně mafie.“ Začalo jí docházet, co je Bohuslav Novák zač. Bude to těžký soupeř, ale rozhodla se, že se nevzdá. Nenechá ho vyhrát. Už bylo na čase, aby se mu někdo postavil. Dřív než všechny ušlape.

„Když válka, tak tedy pořádná,“ řekla si dívka potichu.

„Když válka, tak tedy pořádná,“ zaznělo v témže okamžiku z úst chlapce zasedajícího do první lavice.

4.

Nepřátelství, které začalo již na hřbitově se po několika dnech ještě stupňovalo. Přestože s dívkou nikdo nepromluvil, protože se báli pomsty Big Boba, Klára si z toho nic nedělala. Doufala, že až ji poznají, pochopí, jak se zmýlili. Ten čas ovšem nepřicházel.

Párkrát pod lavicí našla uznané psaníčko, ale to byl jediný projev sympatií jejich spolužáků. Nikdo si ji nevšímal. Jakoby byla vzduch. Strach byl silnější než veškeré sympatie.

Klára si nestěžovala. Aby si ukrátila čas, uzavírala se do svého světa, který si vymyslela díky četbě obrovského množství knih. Hodně přemýšlela i o svých rodičích a uvažovala, kdy se otcův stav zlepší natolik, aby se mohla vrátit domů...

Jedla jako každý den ve školní jídelně a myšlenkami létala v povětří. Nevnímala ostatní strávníky. Bylo jí jedno, že její spolužačky u stejného stolu hovoří o nových rtěnkách a jiných líčidlech, či o známých osobnostech, kdo s kým, které si přečetly v novém čísle bravíčka. Nepřidala se do jejich stupidního rozhovoru a dál polykala oběd.

Takto zamyšlenou ji zahlédl Bob. Rozhodl se udeřit a pokračovat ve své pomstě. Chtěl ji zničit za to ponížení ve třídě, které zažil před měsícem. Kromě toho přestal být jediným premiantem ve třídě, což ho rozzlobilo ještě víc. Začal si uvědomovat, že ho Klára chytrostí převyšuje, což nemohl dopustit.

Přisedl si k ní na obědě, aby jí, jak se patří, osladil život. Při jídle jí recitoval nechutnou básničku, která ji měla odradit od nepříteli dobrého oběda:

„Po stěně se plazil hlen,
já jsem jím byl okouzlen,
samá zeleň, samá žluč,
až jsem na něj dostal chuť.
A že byl krásně zelený,

slíznul jsem ho ze stěny.“

„Ty jsi ale nechutný,“ odpověděly zbývající dívky a odložily příbory. Poté odsunuly židličky a odnášely téměř plné tácky s nepřilíh pŕvabným obličejem.

Jediný, kdo ještě stále jedl, byla Klára. Nevšímalá si zrzka, ani jeho řečí. Mechanicky žvýkala masité sousto a myšlenky bloudily v úplně jiných sférách.

„Neslyšelás´, co jsem řekl?“ dožadoval se její pozornosti. Nedočkal se však žádné odpovědi.

„Halóóóóó, země volá Jasnou,“ její netečnost ho ještě více dráždila. Opět žádná odezva.

„Jsi vadná,“ řekl nakonec zrzek a našťvaně se zvedl od stolu. Židle, na níž ještě před malou chvílí seděl, spadla s třísknutím na zem. Ze všech stran se ozvalo zašumění. Jediná Klára pokračovala v jídle, jakoby se nic neudálo.

Zrzek popadl tácek a s gestem poraženého donchuana odešel od stolu. V duchu začal přemýšlet o propracovanějším plánu, jak dostat Jasnou na kolena.

„Je chytrá. Dělá, že jí to nevadí, ale já budu chytřejší. Nade mě nevyzraješ. Jasná, těš se,“ pomyslel si ještě, když ode- vzdával svůj netknutý oběd u okénka.

Kdokoliv se od této chvíle na chlapce podíval, viděl, jak sedí v koutě a neustále čmárá do svého skicáku. Propočí- tává míry, píše chemické vzorce, které kladé do složitých rovnic.

Už nebyl pouze jediný samotář ve třídě. Teď byli dva. Za to jeden zvláštnější než druhý. Kdykoliv se k Bobovi někdo přiblížil, rychle skicák schovával, nebo prostě nevrle na spolužáka něco zabručel. Ke Kláře se nikdo nepřiblížo- val z obavy před trestem, který by je mohl postihnout. A tak plynuly dny...

Jednoho dne bylo veškerému trápení konec. Konec bezesných nocí. Konec usilovné práce na pomstě, která měla uspokojit chlapeckou hrdost. Na tváři zrzka se po dlouhé době opět objevil ďábelský úsměv.

„Máš to spočítané, Jasná.“

5.

Ke své pomstě si Bob vybral jeden z pátečních listopadových dnů, kdy nebyla ještě zima, ale také nebylo teplo. Foukal silný vítr a většina dětí v tomto období pouštěla draka.

Ráno vstal s úsměvem na tváři a o přestávce dokonce přišel až ke Klářině lavici. Když viděl, jak si čte, přikusuje jablko a nevnímá jeho přítomnost, sprostě ji knihu zavřel.

„Co to děláš? Jsi normální? Neměla jsem označenou stránku,“ ohradila se dívka.

„Kdybys ti ji nezavřel, tak bys oči od toho stolu ani nezvedla,“ řekl až podezřele přívětivě Bob.

„Co chceš?“

„Usmířit se,“ prohodil chlapec sladce.

„Usmířit se? Upadl jsi dnes ráno na hrábě? Nebo jsi snad šel kolem sloupu?“

Chlapec chtěl něco úsečně odpovědět, ale potom si vzpomněl na svůj plán a pokračoval:

„Myslím si, že se hádáme už dost dlouho. Je nejvyšší čas zakopat válečnou sekeru.“

„A to jenom tak? Bez výhrůžek?“

„Hele, tak chceš se usmířit nebo ne,“ došla mu trpělivost.

„A co za to budeš chtít? U tebe přece nic není zadarmo,“ nedala se dívka tak lehce zmást.

„Dnešní oběd v jídelně. Bereš? A abys neřekla, že tě chci zesměšnit, budu tě obsluhovat. Udělám to za všechna přiko- ří, které si kvůli mně musela protřpět.“

„Tak dobře,“ souhlasila po chvíli dívka a kousla si do jablka, „máš pravdu, asi to nepřátelství trvá už moc dlouho,“ podala mu pravou ruku, kterou zrzek ochotně stiskl.

„Smazáno?“ zeptal se ještě pro jistotu.

„Smazáno,“ přisvědčila dívka s úsměvem.

Vzápětí se ke Kláře nahrnula spousta žáků a začali se jí vyptávat na všechno, co je po ty dva měsíce svrbělo na jazyku. Konečně bylo po hloupém strachu. A konečně se také dozvěděla, kdo jí poslal ta povzbuzující psaníčka, které našla pod stolem své lavice.

Zrzek byl vytlačen na okraj celé skupiny.

„Oni ji mají radši než mě,“ pomyslel si a k jeho nenávisti se přidala i značná dávka žárlivosti. „Nebude to dlouho trvat, Jasná. Užij si, dokud můžeš,“ otočil se ke skupině zády a pomstychtivě se pousmál.

Na oběd se Klára začala těšit. Už neseděla sama u oslovské lavice. Nemlčela a nemusela přemýšlet o rodičích. Nemusela maskovat svůj smutek za knihu s poutavým příběhem. Byla zase jednou z kolektivu. Během jednoho dne se ze samotářky stala nejoblíbenější dívka ve třídě.

Dokonce i Bob se usmíval. Jeho úsměv se jí sice nezdál příliš upřímný, ale připisovala ho k dlouhodobému nepřátelství. Časem se snad jeho tvář vyjasní docela.

Zrzek dostal svému slovu a dívku obsluhoval ze všech sil. Nejprve ji zavedl ke stolu, na němž stála vázička s rudou růží. Odsunul ji židličku a galantně ji nechal usednou. Tímto gestem si získal dívčin obdiv.

Poté odběhl pro tác s jídlem. S šikovností, za kterou by se nemusel stydět žádný číšník s letitou praxí, položil tác na stůl. Poté odběhl pro svůj oběd a usadil se vedle Kláry.

„Dobrou chuť,“ popřál jí ještě a zakousl se do prvního sousta rýžového nákypu.

„Dobrou,“ opětovala jeho přání.

Chlapec dívku občas kradmo pozoroval. Těšil se až začne účinkovat projímadlo, které jí nalil do džusu. Nemohl se dočkat Klářina bolestného výrazu. Vypadalo to, jako by si toho džusu ani nevšimla.

„Zapomněli jsme si připít na to naše nové přátelství,“ prohodil takticky a uchopil svoji sklenici.

„Tak bychom to měli napravit,“ chytila se toho Klára.

„Tak na zdraví,“ usmál se Bob a prvním douškem svlažil své rty. Dívka ho následovala.

Po chvíli opět uždibovala vidličkou sladkou dobrotu. Chlapec se na Kláru neustále díval. Dokonce přestával jíst, což dívce začalo být nepříjemné.

„Něco se stalo? Jsem od náky...,“ větu však nedokončila. Chytila se za břicho a rozběhla se nejkratší cestou na záchod.

„Co se děje?“ zavolal za ní zrzek pohotově.

To už však Klára neslyšela. Oddechla si, když uchopila dveře záchodu a vběhla do kabinky.

Nikdo ji nepronásledoval. Toho musel zrzek, co nejrychleji využít.

„Já se o ní postarám. Asi jí to nesedlo,“ vyštěkl, když vybíhal ze dveří jídelny. Vduchu si však mnul ruce, jak to všechno dobře vymyslel.

Jen co doběhl k záchodu, potichu otevřel dveře, popadl cedulku s nápisem „MIMO PROVOZ“ a dveře zamkl. Cedulku pověsil přes kliku a odběhl do ředitelny.

„Tati, ty záchody jsou už zase ucpané. Co s tím budeme dělat?“

„Školník už odešel, ale to nevádí. Do pondělí to snad ještě vydrží,“ mávl rukou ředitel.

Přesně to chtěl zrzek slyšet. Otočil se a běžel do jídelny, kde všem vysvětlil, že je Klára v pořádku.

„Šla se jen trošku nadýchat čerstvého vzduchu. Astma...asi.“ Všichni byli touto odpovědí zcela spokojeni a pokračovali v jídle.

Zrzek odnesl jak svůj, tak i dívčin tác se zbytky od oběda, aby zamaskoval i ty poslední stopy, které by mohly ukazovat jeho směrem.

„A sranda může začít,“ řekl si a běžel do kutlochu s nářadím. Měl jen pár minut, než dívky skončí s obědem a půjdou se převléct po tělocviku. Některé šly nejprve na oběd, než se převlékly, protože nechtěly stát dlouhou frontu. Klára mezi ně sice nepatřila, ale málokterá dívka si Kláry doopravdy všímala.

Z kutlochu vytáhl jednu ze svých figurín a oblékl ji do dívčina úboru, který jí ukradl ze skříňky. Figurínu pověsil v tělocvičně na koš a přistavil k ní kozu. Otočil jí zády ke dveřím. Vše ještě jednou zkontroloval ode dveří tělocvičny, které nechal dokořán. Byl spokojen. Figurína se pohupovala pod košem jako skutečné tělo oběšené dívky.

„Vše je připraveno. Jasná, to je za všechno. Moje pomsta je vždycky sladká. Tahle lekce ti snad bude stačit,“ prohodil chlapec a pomalým krokem opustil tělocvičnu. Nešel však příliš daleko, aby byl po ruce až to všechno vypukne. Nechtěl, aby celá akce skončila nezdarem, když ji už tak dlouho plánoval.

O pár chvil později se z tělocvičny ozval bolestný výkřik...

6.

Kláře se konečně ulevilo. Seděla na záchodě už pár hodin a byla docela ráda, že ty křeče v břiše přešly. Vyšla z kabinky slabá, ale s lepší náladou. Popošla k umyvadlu se zrcadlem. Opláchla si ruce. Když se utírala do papírových ubrousků, všimla si v odrazu zrcadla, že za ní stojí malý, narychlo připravený stolek. Otočila se.

Na stolku spatřila proutěný košík s dopisem. Přišla kousek blíž a prohlédla si obálku. Všimla si, že je na ní její jméno.

„Co to je?“ začalo jí to vrtat hlavou.

„Ten mizera,“ došlo jí po chvíli. „Všechno to byla jen hra, abych udělala, co chtěl. No počkej,“ odsunula stůl a popadla kliku od dveří. Když zjistila, že jsou zamčené, začala křičet a bušit do dveří. Netušila, že se celá škola předčasně uzavřela, neboť se stalo velké neštěstí v tělocvičně.

Po hodině to vzdala. Nemělo to smysl. Nikdo ji neslyšel. Rozhodla se tedy, že tu obálku otevře a konečně přijde na to, co se tu vlastně děje.

„Ahoj Kláro,

jsem velice rád, že se mi moje malá pomstička povedla tak, jak jsem předpokládal. Varoval jsem Tě. Neměla jsi mi odporovat. Už je ale pozdě. Toto Tě odnaučí stavět se mi do cesty. Strávíš celé dva dny zamčená na záchodě. Příjemná představa, že? Být tebou, tak si začínám zvykat. Nuly patří jen k uklízení záchodků, nebo vynášení popelnic.

Abys ale neřekla, že jsem takový nelida, přichystal jsem Ti menší hostinu, abys nám tu neumřela hladu. Dobrou chuť a příjemnou noc.“

„Krucí, já jsem tak hloupá,“ zaklela dívka. „Proč mi to nedošlo dřív? Ty jeho sladké řečičky vybízely k tomu, abych mu nevěřila. Proč jsem ho neposlala někam, když se chtěl usmířit,“ rozbrečela se. Tak krutý trest si opravdu nezasloužila.

Celé dva dny chodila po místnosti křížem krážem. Čas si krátila různým způsobem. Počítala kachličky na podlaze, zpívala si, recitovala básničky, nebo si vymýšlela strašidelné příběhy. Vymyšlení příběhů jí šlo nejlépe. Měla k tomu příznivé podmínky.

Z vězení ji vysvobodil v pondělí brzo ráno školník, který šel opravovat rozbité záchodky.

„Co tu proboha děláš?“

„Někdo mě zamkl na záchodě. Asi si mě nevšiml.“

„Asi, asi...“, školník se na ni díval jako na zjevení. Jakoby byla duch. Nepřikládala tomu žádnou důležitost. Už se těšila domů.

7.

Velice ji zarazilo, když zaslechla zvonit umíráček. Zastavila se a otočila se směrem, odkud zvuk přicházel. Dunění zvonů jí procházelo srdcem jako tisíc jehliček. Několikrát se nadechla a poté pokračovala k tetinu domu.

„Že by nějaká mše? Kdyby někdo umřel, věděla bych to. Na vesnici se přece nic neutají...“ napadlo ji ještě a pospíchala domů.

Tetin dům byl ze všech stran zamčen.

„Kde můžou být? Podívám se pro jistotu do kostela, třeba je tam někdo viděl?“ napadlo ji.

Seběhla opět schody a běžela ke kostelíku. Zastavila se u otevřených, masivních, dřevěných dveří. Zvědavě nahlédla.

„Někdo opravdu zemřel?“ nechápavě zakroutila hlavou.

Zavadila pohledem o prosklenou skříňku visící na zdi kostelíka. Na nástěnce bylo černými špendlíky připíchnuté asi den staré parte. Přečetla si znění a zbledla. Krve by se v ní nikdo nedořezal... Na papíru bylo černě vytištěné její jméno...

Instinktivně hledala oporu. Spadla na dveře a křečovitě uchopila obrovskou železnou kliku. Po chvíli konečně nalezla ztracenou rovnováhu. Narovнала se a nečinně stála uprostřed dveří. Rozmýšlela, co bude dělat, a přitom si prohlížela hosty v černých šatech. Byla tu celá vesnice. Zahlédla také tetu a strýce. Těsně vedle nich seděla máma a jakýsi muž na kolečkovém křesle.

„Táta,“ došlo jí.

Nikdo si ji nevšiml. Upírali zaslzené oči někam kupředu. Hrobové ticho občas přerušil usedavý pláč.

Až teď si všimla, že se všichni přítomní dívají na květinami a věnci ozdobenou otevřenou rakev, v níž někdo ležel.

„Kdo to je?“ nechápala dívka.

„Je to jen hloupý žert. Musím se přesvědčit, kdo si na mě hraje,“ rozhodla se a vykročila na kamennou podlahu kostela.

Šla úzkou uličkou vyzdobenou smutečními květinami za zvuku depresivní hudby ozývající se z chraplavého gramofonu. Stále si ji nikdo nevšiml.

„Já tomu udělám přítrž,“ pokračovala ve svých myšlenkách.

V tu chvíli ji spatřila máma.

„Klárka,“ zašeptala zoufale a rozbrečela se.

„To se Ti jen zdá,“ otočila se k ní teta a utěšovala ji. S bílým kapesníkem ji otírala slzy.

Dívka se postavila u rakve a nahlédla do ní. V kostela to zašumělo. Dva totožné obličejové stály proti sobě. Jeden byl voskově bledý a nehýbal se, druhý téměř stejně bledý se zachvěl.

„To jsem já. Jsem opravdu mrtvá?“ začala tomu věřit.

Klára zvedla ruku a sáhla na obličej figuríny. Nevěděla, co je to za hmotu, ale zdálo se jí, že se dost podobá vosku svíček, jen je tvrdší. Vítězně se otočila na ostatní.

„Co je to za nesmysl? Proč tu sedíte, vždyť jsem živá. Je to jen figurína. Sáhněte si,“ vysvětlovala.

Odpovíдало jí jen hrobové ticho. Každý se díval do země a prohlížel si svoje boty. Teta Alžběta omdlela a máma si něco mumlala.

„Je to jen hloupý žert. Copak mě nevidíte?“ zamířila k mámě, která se od ní odtáhla a neustále si polohlasně opakovala:

„Nejsem blázen...nejsem blázen...“

Otočila se tedy k otci. Seděl na kolečkovém vozíku. Přes kolena měl přehozenou kostkovanou deku. Vypadal velice uboze.

„Tati, ty mě určitě poznáš, vid’?“ klekla si před otce a uchopila ho ze ruku.

Na jeho křečí znetvořené tváři se objevila slza. Tvář mu začala škubat. Jako by měl v oku tik. Nedokázal však promluvit. Mrtvice vykonala svou práci dokonale. Otcův mozek přestal ovládat některé svaly, k nimž patřil i obličej. Lékař sice sliboval, že, pokud bude otec pilně cvičit, za čas by se to mohlo zlepšit. Skutečnost byla ale jiná. Kdysi silný a vyrovnaný muž dnes vypadal už jen jako neškodný blázen.

Klára se vrátila ke své dvojnici v rakvi. Neviděla jinou možnost, musí se vzdát. Obrátila se o pomoc na svého nepřítele, který seděl vepředu a velice zdatně hrál roli smutného spolužáka.

„Nevím sice, jak si to dokázal, ale vyhrál’s“, přiznala dívka. „To už by ale stačilo. Chtěl si přece potrestat jen mě, tak proč trestáš i mou rodinu?“

Chlapec nereagoval.

„Bobe, řekni jim pravdu“, prosila ho. Zrzek zvedl oči. Podíval se sice jejím směrem, ale díval se skrz ní a dál pokračoval se svou komedií.

„No tak, já tě prosím...Udělám, co budeš chtít. Chceš, abych si klekla?“ začala brečet.

„Konečně jsem Tě zkontroloval, Jasná. Ted’ budeš dělat, co já budu chtít“, zrzek se cítil jako vítěz.

„Tak dobře kleknu si...“, rezignovala Klára. Chtěla, aby už tato noční můra konečně skončila a byla pro to schopna udělat cokoli. Pryč byla její hrdost a její tvrdá hlava. Ted’ záleželo pouze na jednom. Musí si kleknout a ponížit se, aby uspokojila zrzkovu ješitnost.

Dříve než tak učinila, podklouzla jí noha na květině, která spadla z jednoho z věnců. Neudržela rovnováhu a spadla. Hlavou se zezadu praštila o hranu rakve.

Ležela na zemi, z hlavy jí tekla krev. Z dálky zaslechla vyslovit váhavě své jméno. Byl to Bob, který jako první pochopil, co se stalo. Přiběhl k ní a uchopil jí za ruku.

„Promiň“, pronesl chlapec vzlykaje.

„Dobře si mě doběhl...“, řekla a naposledy se usmála...

Lucie Dudková

(1982 v Olomouci)

Studuje češtinu - dějepis na SU v Opavě, hodně se učí a zlobí svého přítele; neumí nakupovat; natírá se silnou vrstvou krému a pořád si myslí, že je tlustá, ale není; sluší ji erotické prádlo, ale nechce ho nosit; živí se výhradně jablečnou vlákninou a fazolemi v tomatě; nemá ráda pivo a televizi; ráda nosí pánské obleky s kravatou; píše do školních sešitů (její rukopis připomíná notový záznam) a jako podložku používá Váchalovu Dokonalou magii (největší kniha v baráku).

Shledání

Když umře ptáček, je to jen malá smrt – smrtička. V krabičce od zápalek schovávám šest růžových prášků a ústřížek papíru s úhledným nápisem – od bolesti. Užila jsem jeden z nich a zapila vodou. Zvláštní, bolest nezmizela. Že by byla někdo jiný?

Za velkým oknem, za oknem velikým jako výkladní skříň se objímá dvojice. Zamilovaná. Včera se poprvé políbili a zítra by spolu mohli třeba i něco mít. Kdyby...

„Hej, nemáš cígo?“ Poněkud použitý mladý muž. Větší dítě. Oslovuje mě ženo. Sjeťouši mě vždycky oslovují ženo. Jsou všímaví. Odněkud ho znám. Před očima se mi třísťí výkladní skříň – to křehké sklo. „Víš mám problém. Musím něco vysvětlit svojí holce. Vlastně to ani není moje holka. Mohla by být. Kdyby. Musím jet na Ukrajinu. Kvůli kšeftu. To snad chápeš. Vezu tam hadice. Jsou vzadu v autě. Nemůžu si vzpomenout, kam jsem to auto zaparkoval. Vlastně mně poslala pro cigarety, před čtyřma hodinama. Kouří LM a já Startky. Chybí mi. Nevíš o nějaký hospodě v centru? Musím jí to nějak vysvětlit.“

V hospodě bylo fajn. Chlapi v pohodě. Pivo taky. Hospodská se mě ptala, co se mi stalo. Dopoledne jsme tady seděli s Anetou. To bude tím. Nemohl jsem si vzpomenout, co tam vlastně dělám, tak jsem řekl, že jsem tam kvůli tomu nádhernému paroží na stěně, že se mi líbí. Hospoda se jmenovala U Jelena. Hospodská řekla, že je jí líto, že mě opustila moje holka. Tak to ale není, nikdo mě neopustil, měl jsem jen koupit cigarety. Navíc jsou to jenom hadice. Hadice, nic víc. Hadice, co musím dovést na Ukrajinu a pak se vrátit.

Cesta se tak divně kroutí. Aneta bude sedět ve svém pokoji, kouřit a čekat. Touhle dobou už bude totálně sjetá. Neměl jsem ji do toho tahat.

Chodila po parku, úplně po kraji ozdobného rybníčku, a volala na labutě. Lákala je na kus rohlíku. Labutě byly zmlsané a líné. Rohlík je nepřitahoval. Zato ona vypadala, že by jí bodlo odrazit se ode dna – jenom tak trošku. To bylo předvčerejškem.

Potkala jsem ji v samoobsluze. To byl ptáček už delší dobu v čudu a smrtička se hrdě procházela po nárožích dez-

infikovaného města. Pozvala jsem ji na pexeso a čaj. V krabičce od zápalek schovávám pár prvních pomocí od bolesti. Mě už nepomáhají. Překročivši hranici prázdnoty jsem dezinfikovanější než tohle hnijící město. Je to prý geneticky podmíněno. Stejně jako barva očí a tvar nehtů. Je hezké mít přítelkyni.

Lenka je taková trochu zvláštní. Jako by její bytost zahrnovala určité obecné lidské vlastnosti přisuzované ženám jejího věku a společenského postavení. Jakoby si uvědomovala, že tyto vlastnosti jí přísluší. Jakoby ona sama ty své vlastní poztrácela někde po cestě a nedokázala je najít. Možná je ani hledat nechce a bylo by snadné se domnívat, že žádné ani nikdy neexistovaly. Bydlí v opuštěném bytě po degenerovaných lidech. Umřeli sami od sebe ve středním věku. Nastěhovala se tam už jako dítě. Stará se o ni stát. Stát není nic, k čemu by jste si mohli vytvořit jakoukoli citovou vazbu. Zdá se, že nějakým způsobem znala Tomáše – toho šílence, co se mnou chtěl chodit a pak ho pohltily jeho věci. Věci, co pravděpodobně dávaly smysl jeho životu. V podstatě takhle skončíme všichni. Záleží jen na povaze věcí, na kterých ujíždíme. Dost fádni úvaha. Dost fádni úvaha na tak dospělou holku, jako jsem já. Včera napadl sníh a město bylo najednou čisté. Jeho jedovatá dezinfikovanost se maličko schovala za špínu syrového šedivého sněhu. Vi-
zuálně. Postavily jsme s Lenkou sněhuláka, co do rána roztál. Ale zůstal nám z něj hezký pocit. Asi už patříme k sobě. Měla bych se k ní nastěhovat. Nájemní smlouva na byt mi už skončila a pochybuji, že mi ji prodlouží. Už delší dobu jsem se neukázala ve škole, možná, že mě už dávno vyrazili. Člověk nikdy neví. Mohlo by to být zajímavé. Mít přítelkyni.

Vaječná omeleta: čtyři vejce, pět kostek cukru, rum. Vejce rozšleháme a prudce osmahneme na másle, na omeletu naskládáme kostky cukru, polijeme rumem a zapálíme. Toť recept. Ve skutečnosti se mi s tím nechtělo dělat, tak jsme si radši ukuchtily vaječninu a rum vypily. Nebyla to zrovna nejdůstojnější oslava narozenin, ale to už je dneska stejně jedno. Všechno. V televizi volí Miss World. Bez přičesků a umělých zubů by krásky pravděpodobně vypadaly jako stoleté stařeny. Představit si je nahé a odličené mi připadalo docela vtipné. Aspoň k něčemu ta televize je. Chtěla jsem se zeptat Anety, jestli se jí neozval Tomáš, ale radši jsem si to rozmyslela. Pravděpodobně pro ni nic neznamená. Je to zvláštní holka. Svým způsobem úžasně chladná a rozvázná. Dokonce se na ní ještě neprojevují příznaky postupující degenerace rasy. Má dost vlasů, které nešedivějí a úplně všechny zuby. O mě se tohle říct nedá. Mám strašně mastné a úděsně prošedivělé vlasy. Nebarvím se. Šediny jsou občas dobrá věc, aspoň mě neotravují nadržení mladíci. Pokud nějakí takoví vůbec ještě jsou. Podle posledních průzkumů znamená sex pro devadesát osm procent populace stres. Mezi feťáky se průzkumy veřejného mínění nedělají. To je škoda. Myslím, že by to státní strategie neunesla. Svět je příliš unifikovaný. Má babička prý ještě žila v době, kdy se vyplatilo cestovat. Na různých místech to vypadalo různě. Dneska si člověk musí všimnout detailů a detailů detailů. Jinak by umřel nudou. I lidské vztahy jsou takové. Jako dítě jsem trávila týdny a týdny mlčením a plněním úkolů do školy. V podstatě se mě nikdo na nic neptal a pečovatelka přicházela jednou za dva týdny. Všechny potřebné informace jsem našla v počítači. Od října mají zase zdražit alkohol. Snaží se bojovat proti věcem. Směšné.

Výlet za město.

Sníh taje a z trávníku raší podivné bílé květiny. Lenka si zpívá a trhá, nebo spíš vije, kytičku. Kytičku si naaranžuje za ucho. Vypadá trochu jako jedna z těch řeckých bohyní na disketách s učebnicemi dějepisu pro šestou třídu. Odmítá si barvit vlasy. Ještě pár let a budou úplně bílé. Tvrdí, že jí v říjnu bude dvaadvacet. Zajímavé. Připojují se k nám toulaví psi a kočky, asi si myslí, že je budeme venčit. Jsou chudáci úplně zblblí. Jejich majitelé pravděpodobně budou v komatu, nebo mrtví. Degenerovaní lidé při změnách počasí umírají náhle, to je známé. Vždycky zůstane někdo, aby ohledal mrtvolu a uvědomil příbuzné. Jinak to ani nejde. Cestou si můžeme zajít na

zmrzlinu, kofolu a hamburger. Doma jíme pořád jenom vajíčka s rajčatovým džusem. Lenka tvrdí, že vajíčka obsahují dostatek bílkovin, ale hodně cholesterolu. Rajčatový džus naopak ničí cholesterol a navíc má dostatek vitaminů. V podstatě je to kompletní, chutná a levná strava. Lenka je blázen.

Jednoho dne se holky pohádaly. Nebylo to prý vůbec příjemné. Aneta mi to vyprávěla o několik let později, v jedné hospodě poblíž města. V té době už byla Lenka nějakou dobu mrtvá. Rozkladné procesy v jejím těle se už nedaly zastavit, a to ani potom, co jsem začal žít s nimi a vařit opravdu výživná a na protein bohatá jídla. V podstatě spáchala sebevraždu vejci s rajčatovým džusem. Byla úžasně lehkomyšlná.

Odehrálo se to asi takhle: Na Lenčině nočním stolku leželo prastaré zaprášené semeno. Prý patřilo nějaké subtropické rostlině – nejspíš mangu. Rozhodně žádnému z druhů, co dokážou vegetovat v našich podmínkách. Bylo snad po její matce a Lenka si představovala, že z něj jednoho dne vyroste nádherná rostlina. V jejích představách to měla být taková poslední naděje. Kdyby třeba všechny stromy ve městě vyzdechaly, zůstalo by tu pořád ještě to její semeno. No a Aneta je holka zvědavá, tak ji napadlo ho vyzkoušet mezi zubama, co vydrží. Nevydrželo. Slupka sice zůstala neporušená, ale uvnitř něco hlasitě křuplo. A tak tu slupku pootevřela a rozdrcený vnitřek jednoduše vysypala. Pevná opuštěná rozšklebená skořápka vypadala hrozně. Lenka tehdy brečela, pak spolykala zbytek svých kouzelných tabletek od bolesti a zapila je rumem. Potom prý dva dny spala. Aneta jí každé dvě hodiny kontrolovala puls. Když se probudila, už se nezlobila. Měla Anetu ráda. Byla to její jediná přítelkyně.

Tomáš, záhada hadic a ukrajinská holčička.

Poté, co se Tomáš trochu rozkoukal, zjistil, že je hluboká noc a on si nepamatuje, kde Aneta bydlí. Startky sice koupil, ale v této situaci ho to moc netěšilo. Měl si přece jen raději vzít Anetinu LM-ku. V nonstopu nakoupil jídlo a vyrazil. Cestou myslel na Anetu, a možná taky trochu na tu holku, co se jí ptal, kde se v tom podivném městě dají sehnat cigára. Připadalo mu, že mají něco společného. Někakou úplně malou a schovanou věc. Cesta neubíhala – města se míhala jedno za druhým, všechna stejně šedivá a desinfikovaná. Adresu, na které má složit hadice, si naštěstí pamatoval. Ani ho nenapadlo, aby se zajímal o to, co v nich je. Ze začátku byl z toho kšeftu úplně vedle. Litoval, že to vzal. Člověk, co mu půjčoval auto a platil předem, byl na první pohled podezřelý. Stupeň degenerace jeho organismu se nedal odhadnout, vypadal, že se každou chvíli rozloží. Pak to ještě zkomplikovala Aneta z parku – bylo mu s ní docela fajn.

V jeskyni pobíhali malí holohlaví mužíčkové – připomínali mu permoníky, o kterých slýchal z vyprávění své matky. Je to už dávno, co mu o nich vyprávěla, nebo taky předčítala a ukazovala obrázky. Byli to její oblíbené pohádkové postavičky. Oblíbenější než víly, rusalky a čarodějnice. Šel pomalu kolem příkrých stěn jeskyně a snažil se myslet na permoníky. Permoníci byli všude kolem něj. Byli to pohádkové postavičky a vůbec nemohli být nebezpeční. Žádní holohlaví mužíčkové ujíždějící na něčem schovaném uvnitř dlouhých bílých hadic neexistovali. „Pěstujeme novou lidskou rasu.“ Vřeštěli mu do uší svými pisklavými hlásky a bezostyšně ho osahávali. „Nechceš se připojit?“ Tomáš se připojit nechtěl. Snažil se jim nějak vyhnout, dostat se k východu a vypadnout. Jenže to nešlo. Bylo jich kolem něho najednou trochu moc. Pozvali ho na večeri a nabídli mu nocleh v jedné z útulnějších částí jeskyně. Byli strašně bledí a zdálo se, že i na světlo svíc reagují dosti podrážděně. Tomáše napadlo, že tou novou rasou myslí sami sebe. Moc ho to nepotěšilo. Navíc brzo zjistil, že ne všichni mužičci jsou opravdu mužičky. Ženušky byly mužíčkům tak podobné a tak ošklivé, že je od nich zpočátku nerozeznával. Nezbyvalo mu, než poděkovat za nabídnuté pohostinství a odebrat se do svého podzemního pokoje pro hosty. Seděla v něm jedna z ženušek a tiše předla: „Pěstujeme novou lidskou rasu, nechceš se připojit?“ Tiše zaklel a vyhodil ji z pokoje. Napadlo ho, že v těch hadicích možná nebylo vůbec nic. Mužičci šli evidentně po něčem jiném. Ta představa se mu příliš nezamlouvala. Rozhodl se, že v žádném případě neusne. Může třeba počkat, až všechny ty zrůdičky budou spát, a pak se nepozorovaně vyplížit ven. Zní to sice

absurdně, ale nějak to jít musí. Dostal se až sem, dostane se i zpátky. Ještě chvíli v myšlenkách podrobně rozpracovával plán útěku. Pak usnul.

Probudil se úplně promrzlý na kupě polozhnílého březového listí. Kolem něj byl les a opodál stála vypůjčená dodávka. Asi tak metr od něho seděla na bobku malá holka a vpíjela se do něj obrovskými hnědými očima. „Viděls je?“ Otočil se na druhý bok. Odmítal s ní komunikovat. Neměl náladu na rozhovor s osmiletou ukrajinskou holkou. Navíc si nebyl jistý, jestli se mu nezdá. Mluvit ze sna mu vždycky připadalo strašně trapné. Je přece muž. Přistoupila blíž k němu a pořádně s ním zatřásla. Napadlo ho, že to drobné stvoření má neuvěřitelnou sílu. Taky ho napadlo, že se mu možná opravdu nezdá. „Tak viděls je, nebo ne? Já je viděla. Musels je vidět. Byl jsi v jeskyni. Máš od ní ruce.“ Podíval se na své ruce. Byly od krve. Od cizí krve. „Je to krev jeskyně, s tím se netrap. Zmizí to. Tohle si vem.“ Vnutila mu malinkatý složený lísteček. Byla na něm adresa.

Shledání

Jednoho večera Lenka uvařila brambory ve slupce. Na druhý den je oloupala a nakrájela, přidala cibuli, mrkev, hrášek, trochu celeru, hořčici, majonézu, pepř a sůl. Zamíchala to ve velkém hrnci a prohlásila, že je to tradiční bramborový salát. Kdysi se prý podával o svátečních dnech. Pak zazvonil zvonek, tak jsem vstala od stolu a šla otevřít. Venku stál Tomáš. Vypadal trochu jinak, než když jsem ho viděla naposled, ale nedovedla jsem popsat, v čem se to vlastně změnil. Pozvala jsem ho dál. Lenka mu uvařila čaj. Nikdy jsme spolu nemluvili o tom, proč vlastně přišel a nemluvili jsme ani o tom, jak dlouho u nás chce zůstat. Po čase Lenka prohlásila, že od té doby, co přišel Tomáš, se ve městě ustálilo počasí.

Jiří Šedý

Kurykulum životae

1.

Pro spisovatele neexistuje nic horšího, než touha ostatních, aby psal o sobě. A tím spíš, je-li v pozici naprostého literárního embrya, které se bojí vystrčit nedovařený rukopis ven z ochranného pláště plodového vejce, kde by jej mohl nějaký surový „dospělý“ kritik rozcupovat na kousky. A platí to zvláště v případě hororového žánru, který je dnes víceméně automaticky srážen z literárního Everestu do bahna na úpatí, odkud pak začíná svou cestu na vrchol. Na druhou stranu si za to hororoví horolezci, horolezkyně a horolezčata mohou většinou sami, neboť psát stále dokola o vlkodlacích a upírech je asi příjemné, ale dávají pak slovu „horor“ jeho druhý význam.

Rád bych se dočkal chvíle, kdy budou čtenáři cítit strach a obavy při čtení a ne před otevřením hororové knihy.

A zbytek o mně? To neřešte.

2.

„Hele, vždyť on vypadá úplně normálně!“

„To si jenom myslíš - počkej, až ti dám přečíst co píše!“

„Fakt?“

„To bych řekla. Na pohled mladej seriózní student vejšky, bezkonfliktní, tichej, normálka. Ale když začne něco číst! To ho pak nemáš šanci odtrhnout. Mohlo by vedle něj klidáňko přistávat letadlo a s ním by to ani nehnulo, dokud by to nedočet do konce, a pak by se probral a řek: ‘Co se děje? Co tady dělá to letadlo?’ Je to poděs.“

„Jo? Ale tys taky říkala, že něco píše, že jo?“

„To je s ním ještě horší. Jak začne něco psát, to je konec všeho. Dokud nedopíše kapitolu, nebo se nezhroutí, tak od toho nevstane. Prostě, když chytne slinu, přestane chodit do školy, jíst, spát...no šílenec.“

„Ty jo, tak to už toho musel spoustu napsat, že jo?“

„Budeš se divit, holka, ale právě že moc ne. Von je ti posedlej každým slovem, pořád to celý domejšlí a předělává ...

a nedá ti to, dokud to dvacetkrát nepřečte...“

A dál už to smrdí sebechválou...

Tři noční můry

Buďte vítáni

ve světě,

kde neplatí žádná pravidla ani hranice...

kde postupně ztratíte přehled o tom,

co je skutečnost

a

co si jen představujete....

.....vítejte ve světě hororu.....

BUTCHER

Motto:

Když se o někom řekne, že je to řízek, nemusí si všichni představit totéž...

Dveře do obchodu se otevřely a mužík s koženou brašnou v ruce vstoupil dovnitř.

Nádhera! Bude radost, něco si odtud odnést.

Přistoupil k prodáváči, který na něho s lehce předstíraným úsměvem shlížel shora z pultu.

„Dobrý den, pane, budete si přát?“

Budu, budu, ale jedno po druhém...

„Rád bych se porozhlédl, co pěkného máte.“

Zejména co máš TY.

„Beze všeho, pane, dovolím si však upozornit na tyto překrásné...“

„Já si pak taky dovolím, neboj...“ Zamumlal si mužík pod vousy.

„Promiňte...nerozumněl jsem. Říkal jste něco?“

Dovolím si...a moc si dovolím, to budeš koukat!

„Nic, nic, jen si říkám, jak jen takový muž jako vy...rozumnějte, takový urostlý, plný...“

Krve, masa, vnitřností...všeho čeho se zákazníci mého řeznictví s lidským masem nemohou nikdy dosyta nabažit...

„...sil, může pracovat v tak malém obchůdku, jako je tento...a prodávat takové...řekněme obyčejné věci.“

Zbytečné staré krámy, co si budeme nalhávat...no, alespoň tě nebude nikdo postrádat.

„To máte tak,“ začal prodáváč, „moc lidí sem nechodí, to je pravda...“

Proti tomu nic nemám....

„...ale zase je tu klid na práci...“

Rovněž souhlasím, nebudu tedy nijak pospíchat, přestože se mi už sekera za pasem chvěje nedočkavostí...

„...můžete si při práci se zákazníky popovídat...“

Probereme to, neboj - až ti budu otáčet nožem v břiše...maso je pak více žádanější, tuhne ve smrtelné křeči, a tak šťáva

zůstává uvnitř i po dokonalém propečení...

„...můžete si vše naplánovat podle vlastních představ...“

Ano, to už jsem udělal, vše mám připravené...

„...a bez problémů prožíváte nejkrásnější chvíle svého života...“

Těsně před smrtí spojené se smrtelnou křepí...

„...a...zdáte se nějaký zamyšlený...copak? Napadlo vás snad něco?“

Uvidíš...

„Ano, když to tak vyprávíte, říkám si, jaké by to bylo, strávit na tomto místě nějakou dobu...jaké by to bylo, být zase jednou prodávčem.“

Koneckonci, jsi dost veliký a naporcovat tě bude pěkná fuška, takže nebude od věci udělat to tady na místě.

„Skutečně?“

No...ano!

„Myslíte to vážně?“ Pokračoval prodáváč. „To je krásné, opravdu, většinou se lidé na mém zaměstnání podílejí jen...řekl bych...spíše neradi.“

Na mém taky...ale nakonec jim nic jiného nezbyde...mrtvola moc rychle neběhá, zvláště, když je naporcovaná, hiii.

„A co byste řekl tomu, kdybychom si to zkusili hned teď?“

No v tolik štěstí jsem ani nedoufal...

Přikývl na souhlas.

„Začneme vzadu ve skladu, co říkáte?“

Ano, to bude nejlepší, alespoň nezašpiníme obchod tvou krví. Čím méně stop, tím líp.

„Souhlasím.“ Řekl mužík a usmál se.

„Skvělé!“ Zajímal prodáváč. „Následujte mě.“

Vykročili.

„Tu tašku si tu můžete nechat.“

To víš!

„Raději bych si ji nechal vzadu, pokud vám to nevadí...“

„Ani v nejmenším. Následujte mě!“

Vstoupili do zadní části obchodu, kde prodáváč odhrnul plentu a uvedl mužíka mezi hromady starého harampádí.

Kráska! I kdybych tě rozřezal na kusy tím nejdrastičtějšíм způsobem, který znám, mezi touhle zaprášenou veteší po tobě za několik dní nebude možné najít ani jedinou stopu.

„To je moje svatyně!“ Rozzářil se prodáváč.

Hrobka, nazývejme věci pravými jmény.

„Ano, skutečně krásná hr...chci říci svatyně. Krása!“

„Podívejte, kolik pokladů tu je! Příkladně zde,“ řekl a ukázal na staré hodiny, „tento skvost prý kdysi patřil hraběcímu rodu...“

Už moc povídáš...

„Anebo zde, tato krásná váza...“

„A tamhleta velká bílá věc vzadu?“ Zeptal se mužík - spíše aby trochu změnil téma, než že by ho to skutečně zajímalo.

Už bych to měl skončit.

Sáhl k opasku.

„To je mrazák.“ Řekl prodáváč.

Mužík se zarazil.

Mrazák?

„Mrazák? K čemu tu používáte mrazák?“

„Uchovávám v něm lidské maso, aby se nekazilo...“

C...cože...

Sáhl pro sekerku, ale prodavač byl rychlejší.

A...

Švih!

Mužíkova hlava, odseknutá prodavačovým ostrým dlouhým nožem se vznesla do vzduchu, několikrát se tam pootočila a nakonec se odkutálela do rohu.

Brašna s řeznickým náčiním dopadla na zem.

„Už mě nebavila tvoje konkurence, Butchere, kazilo mi to obchody.“ Řekl a s ďábelským smíchem se pustil do porcování mužíkova těla.

...nebojte, už je konec....

...anebo říkáte, že jste se nikdy ničeho nebáli?...

...tak se podívejte za sebe...

Kryštof Špidla

Jmenuji se Kryštof Špidla, narodil jsem se 16. 8. 1976 v Praze. Do r. 2003 jsem žil v Jindřichově Hradci. Po vystudování českého jazyka a občanské výchovy na Pedagogické fakultě Technické univerzity v Liberci a absolvování základní vojenské služby jsem nastoupil jako učitel na Základní škole v Hejnicích na Liberecku. Dosud mi vyšly dvě povídky v Hostu.

Jáma

Sledoval cestu předním sklem. Silnice zahýbala kolem nádraží na rozbahněnou polní cestu. V oranici zůstávaly zbytky špinavého sněhu. Po levé straně byl slehlou shnilou travou zarostlý plácek, na kterém rezivěly části zemědělských strojů, traktorů, valníků... Řidič zahnul kolem nízké budovy kravína za statek. Tam, u silážní jámy už postávali lidé: hasiči, místní, v jámě pak pár uniformovaných s fotografem, lékař.

Vyšetřovatel vystoupil z auta, pozdravil úklonem hlavy a dal se směrem k policistům. Kráčel ztěžka po černé fólii zatížené starými pneumatikami. V rohu byla odhrnuta. Na dně jámy vyhrabané téměř na beton leželo lidské tělo. Podle oblečení, podle dámské bundy a bot s podpatkem, bylo možno odhadovat ženu. Tělo leželo schouleno, jako by spalo.

„Kdo ji našel?“

„Místní děti, pane kapitáne, hrály si tu.“

„Poznal ji někdo z místních?“

„Nikdo z těch, s kterými jsme mluvili.“

Seděl za stolem ředitele statku a kreslil si na růžek papíru. Ředitel nervózně popocházel místností: „Snad se to někdy vysvětlí. Vždyť to je hrozný. Jak se sem mohla dostat, no řekněte? Nikdo ji nezná.“

„Posaďte se.“ Ředitel se posadil. „Pokuste se přemýšlet. Kdo by to mohl být?“

„Nevím, nemám ponětí. To víte, tady na vesnici nikdo nechybí a z luftáků to asi taky není nikdo. Nevím.“

„Ano, z rekreatů to asi není nikdo... Z předběžného ohledání vyplývá, že tam ležela přibližně půl roku. Přemýšlejte. Před půl rokem...“

„Nevím, opravdu.“

Ředitel je pomenší tělnatý chlapík s předkusem. Oblečen je do modré košile a džínových kalhot. Chvilí nervózně popochází: „Já teda zavolám dalšího.“

Další je ekonomka. Rusé vlasy, silně nallíčená, čtyřicetiletá.

„Je to hrůza, opravdu nevím. Vždyť jsou to snad jenom kosti.“

„Co oblečení?“

„Kdepak, tady vám neporadím.“

Prichází krmička Jarmila. Silnější, mladší, asi třicet let. Má prostý výraz, vodnaté modré oči: „Ježišmarja, mě říkaly holky, že je to blbost, ale mě připadalo, že takovou bundu nosila Nataša. I když... to je blbost, ta odjela někdy na podzim...“

„Kdo je Nataša?“ přerušil ji vyšetřovatel stroze.

„Ne to je opravdu... Je to opravdu nesmysl.“

„Kdo je Nataša?“

„Ne, nikdo. Ukrajinka jedna, ale ne vocaď. Ta dělala... ve Žďáře, ne tady.“

„Můžete jít.“

Další byl mechanik. V montérkách, maximálně pětatřicet.

„Znáte nějakou Natašu?“

„Ne, neznám.“

„Nevíte kdo by to mohl být?“

„Ne.“

Nikdo další také nic nevěděl. Ani druhá krmička, tři dojičky, traktoristi, starosta obce... Ani děti. Věděly jenom, že se schovávaly, až ji jeden z nich našel. A žádnou Natašu prý neznaly. Vyšetřovatel odjel. Při odjezdu se ještě ohlédl ke statku. Betonové stěny silážní jámy připomínaly zdi lágru.

Pitevni zpráva, nález - výtah

Žena asi 30 let, 162 cm, tmavé vlasy. Pánevní oblast se známkami porodu. Patrná zhojená zlomenina klíční kosti. Chrup spravován - 5, 6 a 7 vlevo nahoře: zlaté korunky. Pro značný stupeň rozkladu příčina smrti nezjištěna. Násilná smrt nevyloučena. Zemřela přibližně před šesti měsíci.

Vyšetřovatel pročítal zprávu. Svrástil čelo.

„Něco zajímavého?“ ozval se od stolu kolega.

„Zlaté zuby.“

„Myslíte na tu Natašu, že je z Ukrajiny?“

„Ano.“

Záznam o nálezu (výtah)

Dne 28. 3. 2002 v 15 h 40 min. byly v katastru obce Višňová nalezeny ostatky mladé ženy. Měla na sobě džínové kalhoty, pod nimi silonové tepláky, bavlněné triko neurčité barvy, svetr, černou koženkovou bundu. Dámské boty s podpadkem. Mrtvá ležela na hnědé dece, tzv. larise. Místo nálezu: silážní jáma patřící k místnímu zemědělskému družstvu...

Opět kancelář ředitele. Opět krmička s vodnatýma očima.

„Kdo je Nataša?“

„Vždyť už jsem vám říkala...“

„Ale nedopověděla.“

„Povídám, že dělala ve Žďáru. Pomáhala tam, nebo co. Ňáká Ukrajinka. Doma nemaj nic, tak musej sem.“

„Jak vypadala?“

„Nevím přesně.“

„Víte.“

„Byla taková malá...“

„Byla?“

„Už tu nedělá...“

„Tu? To myslíte tady?“

„Ne, ve Žďáře.“

„Ve Žďáru tvrdí, že nějaká pracovala tady.“

„Nechte mě bejt, já jsem nic neudělala, tak proč se furt tak vyptáváte.“

„Kdo je Nataša? Kde pracovala?“

„Tady.“

„To stačí.“

Ředitel: „Ta ženská je pitomá, měli jsme tu na brigádě holku, ale ta jela někdy o prázdninách domů. A když říkáte, že v tý jámě byla tak půl roku... To je pitomost.“

„Pracovala tu načerno?“

„Kdo, ta brigádnice? No normálně, jako každý. Podívejte se, já bych z toho nedělal vědu. Já vím, že je to vo poku tu, ale byla to normální holka. Nemělo cenu s ní sepisovat náký smlouvy. Potřebovali jsme někoho na výpomoc...“

„Zavolejte vaši ekonomku.“

Kancelář ředitele je strohá. Otáčecí židle, nalakovaný stůl s kovovými nohama, police s šanony. Na stole sklo s fotografií manželky, dětí...

Ekonomka se tváří nepřijemně: „Podívejte se, záznamy tu o ní nemám, proč taky. Už víte, že tu dělala načerno, tak co ještě potřebujete. Stejně nevíte jestli to je ona.“

„Má někdo její adresu?“

„Nějakou mi dávala, ale nepamatuju se.“

„Co detaily? Co dělala, kde tady bydlela?“

„Spala někde tady, co já vím. Já se o lidi nestarám.“

„Můžete jít.“

Dojička. Mezi padesáti a šedesáti. Má barvené vlasy, hnědé zarudlé oči, jaterní skvrny... Známky alkoholismu. Unaveně se usmívá: „Nechte jí bejt, tu Natašu. Když je po smrti. Bydlela tu jen pár měsíců, tak co?“

Když vyšetřovatel opouštěl statek, nebe se na obzoru slévalo se zemí. Šeď na jejich rozhraní měla modrý nádech. Sníh z brázd již téměř zmizel. Stěny silážní jámy strměly, trčící železa a řetězy rozvěšené mezi nimi připomínaly ostnaté dráty.

„Poslali jsme žádost na Ukrajinu a do Běloruska. Bude to problém, když známe jen křestní jméno. A kdo ví, jestli není falešný. Nataša...“ přemýšlel nahlas kolega, „...Ty místní lidi jsou nějaký zdrženlivý. Nic neřeknou.“

„Zítřka mi přistavte vůz v sedm.“

„Podívejte se, řekl jsem vám co vím, prostě byla asi z Ukrajiny, jak se jmenovala, vlastně nevím. Dali jsme jí prachy co potřebovala a jela pryč.“

„Pane řediteli, zajímají nás detaily. Kde bydlela, co dělala, jak vypadala?“

„Pěkná byla, tak akorát. Nic nedělala. Prostě tady pomáhala. Krmit, dojit, kydat...“

Vyšetřovatel: „Proč jste nám zatajovala, co o ní víte?“

„Bála jsem se. Říkali mi, ať radši nic neříkám, že z toho bude akorát průser,“ dívala se vodnatýma modrýma očima.

„Takže prý nějaké peníze...“

„Prej, ale já vám nic neřekla, vždyť by mě zabili. Hlavně ekonomka. Bylo by to na její triko.“

Ekonomka sedí na pülce židle: „Kdo vám to řek?“

„Kolik peněz se ztratilo?“

„Jsou to drby. Podívejte se do účetních knih.“

„To jsem udělal.“

„Bez mého svolení?“

„S ředitelovým.“

„A co jste našli?“

„To víte sama.“

Technik je dost nervózní. Poposedává, založené ruce, dívá se na desku stolu, do očí ředitelovy manželky na fotografii: „Ano, asi tři měsíce jsme spolu žili. Ale já opravdu nevím jak se jmenovala dál. Znáte to, spal jsem s ní, ona vařila, starala se o domácnost. Ňák Kovalčuková nebo Kovalenková nebo Kovalová. Nevím.“

„Měli jste nějaké problémy? Nevěra, hádky, rozpory?“

„Abych řek pravdu, tak jo. Vlastně kvůli tomu odjela. Zdálo se mi, že mi zahýbá.“

„S kým?“

„To nevím.“

„Jak od vás odešla?“

„Vrátil jsem se z hospody, někdy v září to bylo, a vona byla pryč i se svejma krámama. Ale já jsem jí nezabil. Ani nevím, jestli je to vůbec vona, v tý jámě.“

„Proč jste nám lhal?“

„Měl jsem strach.“

„Teď ho nemáte?“

„Mám. Že se to Ňák zvrtně. Ale řek jsem vám, co vím.“

Vyšetřovatel opřel hlavu o opěrku a zavřel oči. Motor bublal na dvojku, auto sebou házelo v rygolech. Na jeho střechu bubnoval déšť. Tvář vyšetřovatele byla strnulá. V aleji oči otevřel. Už se stmívalo, bílé pruhy na stromech se míhaly před očima. Zase je zavřel.

„Z Ukrajinský ambasády máme zatím nějaké pátrání po neznámých. Asi tři ženy odpovídaj popisu, co jsme jim poslali. Jedna se prej vyskytovala tady v kraji. Její manžel ukázal policii na Ukrajině dopisy. Asi pětkrát je tam ústec-
ký razítko. Stejně to přišlo celkem rychle.“

„Jmenovala se?“

„Ta neznámá? Naděžda Smerdinská.“

„Dá se nějak spojit s jejím manželem?“

„Bohužel, je v invalidním důchodu a stará se o nemocné dítě. Ale vyslechnou ho na Ukrajině a budou nám posílat zprávy po internetu. Půjde to přes ambasádu, kde to přeložej.“

„Co stojí v těch dopisech?“

„To ještě zjistíme.“

„A ty ostatní neznámé?“

„Jedna šlapala někde na Rozvadově, druhá by měla být kdesi v Praze, aspoň podle měsíc starých zpráv.“

„Jiné pravděpodobné ženy nejsou?“

„Bohužel. To víte, děláme co můžeme, a jestli je to ta Naděžda, tak máme kliku. A proč taky ne, pro jednu? No nemám pravdu?“

Vyšetřovatel listuje papíry. Je ve své kanceláři, v místnosti s prošlapaným hnědým kobercem, zářivkami, s výhledem do rušné ulice na střechu protějškého domu. Kancelář má dvojce dveře. Jedny na chodbu, druhé do kanceláře kolegy: „Tak co psala, Naděžda?“

„Mám se dobře, nic mi nechybí, peníze posílám, povolení mi prodloužili, líbám Vítu, vřelé pozdravy matce, chodíte do kostela?, Vítu, nestůně?, a ty?...“

„A co říkají naši?“

„Poslední povolení k pobytu vypršelo před rokem a půl.“

„No, jestli to zjistili ty jejich mafióznové, tak z toho taky mohla mít problémy. Znáš je, ty se s nima neserou.“

Vyšetřovatel zavřel dveře mezi kancelářemi, posadil se na otáčecí židli, zvrátil se do opěradla a zavřel oči.

Doička vypadá nevyspale. Mžourá, snaží se přemýšlet, co chvíli jí pohled zabloudí k oknu. Je nesvá: „Tak... chlaopi ji měli rádi, to jo, tu Natašu. Vždyť byla hezká. Říkalo se po vsi, že technik, jak je furt v práci...“

„Ano?“ vyšetřovatel vzhledl.

„Že to... že mu jako zahybá.“

„Víte to jistě?“

„No, jistě ne.“

„S kým myslíte že... zahýbala.“

„Tak, různě...“

„Konkrétní jména.“

„Kluci z traktorky, ředitel, místní..., tak, normálně. Ale nic jí neudělal. To se radši vopil. Technik je hodnej chlap.“

Ekonomka byla méně sdílná: „No, nějaké peníze se ztratily.“

„Nějaké? Zkuste být konkrétnější.“

„Asi dvacet tisíc.“

„Asi?“

„Dvacet dva a půl.“

„Jak jste je vykázali?“

„Chtěla jsem to hlásit, ale ředitel říkal, že to počká...“

„Udržovala jste s ním poměr?“

„S kým?“

„S ředitelem.“

„... no, ne.“

„Takže dvacet dva tisíc jste zapsala jako škody na vozidlech?“

„... no..., nevím... vlastně... ne, no... tak, podle pravdy...“

„Ano nebo ne?“

„Ano, jako škody. Dle skutečnosti ovšem.“

„Kdo peníze odcizil?“

„Měli jsme podezření na Natašu. Zůstala v práci déle, měla klíč od kanceláře. Uklízela tam.“

Betonové prostranství před silážní jámou připomíná shromaždiště. Taková bývají ve vojenských újezdech. Nízká budova kravína vypadá zase jako barák. Plechová lampa nad vchodem osvětluje předjarní večer bledým světlem. Občas lze zaslechnout zařinčení řetězu, zafunění, dupnutí jak krávy přešlapují na místě.

Vyšetřovatel nasedl do auta. Před přejezdem museli zastavit. Jel vlak. Červený motorák zarachotil, lidé uvnitř pospávali, nebo strnule hleděli do krajiny...

„Řekněte panu poručíku Brůžkovi, ať mi sežene seznam lidí, kteří s Natašou spali,“ oslovil vyšetřovatel řidiče.

„Takže, pane kapitáne, seznam bychom měli,“ drží kolega Brůžek složku papírů, „problém je, že jsou to skoro všichni chlapi ze statku, nemluvě ještě o pár z vesnice. Prej za to chtěla po dvou stovkách. Technik prej nic nevěděl, možná tušil, ale spíš nic. Prachy asi posílala domů, protože si celkem nic nekupovala. Byla prej dost skromná. Spala s nima tak jednou měsíčně, vždycky po vejplatě. Taky chodila na zábavy. Tak aspoň hovoří zdroje. Drbný. Chlapi se k tomu nák nepřiznávají. Moc se jim nechce. Ředitel všechno popírá. Má totiž asi rozdělanou tu účetní, což se mu dost divím,“ zakuckal se Brůžek smíchy. Jeho ztučnělé tváře se otráslly: „Taková pizda!“

Vyšetřovatel nahlížel do papírů. Občas si u někoho udělal poznámku tužkou.

Ředitel statku bubnuje prsty na desku stolu, drbe se na zátylku, je nervózní: „Říkám vám, že jsou to drby. Za prvý jsem ženatej, za druhý... Vždyť na to nemám povahu.“

„A ekonomka?“

„Náš vztah s paní ekonomkou je čistě pracovní.“

„Je rozvedená.“

„Vím to, ale to přece neznamená, že s ní musím nutně něco mít.“

„Předjdeme zpět k těm ztraceným penězům. Kdy jste zjistil, že ty peníze chybí?“

„Hned druhý den. Já je nechal v pokladně, ale klíče jsem měl vždycky v šupletu. No, bylo to na faktury za naftu.“

„Jak jste ztrátu vykazali.“

„Díval jste se do účetních knih. Já to sám nevím.“

„Prý jste tlačil na ekonomku, aby to nevykazovala.“

„To není pravda. Chtěl jsem jenom počkat, jestli je ta holka vrátí.“

„Jak jste věděl, že to byla ona?“

„Nevěděl. Myslel jsem si to. A když konec konců zmizela, tak se mi to ještě potvrdilo.“

„Zmizela? Původně jste uvedl, že odjela.“

„Odjela náhle...“

Další byl traktorista. Zamlklý, černé oči, uhýbavý pohled. Při řeči si sahal na nos, poposunoval brýle.

Vyšetřovatel: „Kdy jste naposled spal s Natašou?“

„Já?“

„Ano, vy.“

„Já jsem s ní nespal...“

„Máme svědky.“

„Někdy, já nevím, v létě. Jednou, no.“

„Věděl jste, s kým žije?“

„Jo, věděl.“

Když vyšetřovatel odjížděl, zrovna zapadalo slunce. V oknech kravína se odráželo. Vypadalo to, jako když hoří. Jako když se cosi kuje, taví železo, kove, spaluje... Zavřel oči. Ještě však stačil spatřit na cestě dojičku. Byla opilá.

Kolega Brůžek srkal kávu. Přikusoval loupáček a mezi sousty hovořil: „Tak jsme ještě vyslechli tu ekonomku. Přiznala se ke styku s ředitelem. Prej, že to musíme chápat, žije přece sama a tak dále. Ta hubenější krmička říkala, že ale jednou viděla tu Natašu, jak ubřečená odchází vod ředitele. Pak prej vocaď odešla i ta ekonomka, nasraná, bouchla dveřma, slzy ve vočích a řvala na ředitele, že je kurevník. Tak nevím. Do toho ty prachy.“

„Je třeba porovnat výpovědi.“

„To jsme udělali, ale zatím je to zmatek. Navrhuju, abysme je vyslechli pohromadě vobě dvě.“

„Výsledky vašeho šetření přednete zítra na poradě náčelníkovi.“

Vyšetřovatel pozoroval silážní jámu. V místě, kde byla nalezena mrtvola, chyběly pneumatiky. Až na dojičku si nikdo nevšiml, jestli chyběly ještě před tím, než našli mrtvou. Jen dojička, kruhy pod očima, tvrdila, že tam určitě nebyly od léta: „Pamatuju na to, jak jsem si právě říkala, že zrovna v tom rohu chybí pneumatika, teda dvě. Nebo spíš, voni tam byly, ale ne v tom rohu. Bylo to takový posunutý.“

„Jak vás napadlo všímat si pneumatik?“

„Nevím, dívala jsem se tam, když jsem o pauze chodila kouřit.“

Porada se konala v zasedačce. Náčelník seděl v čele dlouhého stolu. Radiátory byly zakryty, na dřevěných krytech stály v květináčích dvě umělé palmy. Pod radiátorem ležela mistička s jedem na krysy, s fialovými granulemi. Podobně vypadají rýžové burizony. Všichni měli před sebou složky, zápisníky, dělali si poznámky. Brůžek četl: „Protokol z výslechu. Dne 12. 4. 2002 byly vyslechnuty paní Jiřina Hýblová, narozena 15. 2. 1951, zaměstnaná jako krmička skotu zemědělského družstva Višňová, dále pak paní Kateřina Pokorná, narozena 8. 9. 1961, zaměstnaná jako vedoucí ekonomka zemědělského družstva Višňová. Paní Jiřina Hýblová tvrdí, že byla během srpna svědkem incidentu, kdy zavražděná, ve vyšetřovacím spise vedená jako Nataša, odcházela, v uvozovkách, s pláčem z kanceláře ředitele družstva. Paní Kateřina Pokorná měla vyjít asi minutu po ní z těchže dveří, aby pak řediteli družstva Karlu Šulcovi řekla: Karle, to jsem nevěděla, že jsi takovej kurevník. A já blbá jsem se nechala nachytat. Paní Kateřina Pokorná nejprve popírala, že by ke jmenovanému incidentu došlo, po návodných otázkách poručíka Brůžka se k incidentu doznala s tím, že se jednalo o jakési zmatky ve fakturaci dodávek, a že nepoužila slovo kurevník, ale jiné, které si již nepamatuje, které však bylo použito ve významu lajdák. Že však tento incident zapomněla, neboť se problém brzy vyřešil. Po této obhajobě paní Jiřina Hýblová označila paní Kateřinu Pokornou za lhářku. Na otázku proč odpověděla vyslýchaná Jiřina Hýblová: Proto. Sama to ví nejlíp. Paní Kateřina Pokorná již nereagovala. Výslech provedl poručík Brůžek. Dne... a tak dále.“

„Děkuji panu puručíkovi za přečtení protokolu. Nesrovnalostmi ve výpovědích je třeba se zabývat,“ unaveně pronesl náčelník, „upozorňuji jen na tohle: tu mrtvou v protokolech nenazývat zavražděná, nevíme ještě, jak k smrti došlo. Držel bych se vyšetřovacího spisu. Další postup při vyšetřování si teď zvolíte ve svých kancelářích, první příjdu za mnou do kanceláře, to jest v deset nula nula, vyšetřovatelé v případě Višňová. Do dvanácti pak ostatní.“

Vyšetřovatel sedí za stolem, hledí z okna. Na římse domu naproti se usazují holubi. Rána z výfuku je vyplašila. V hejnu se vznesli, zakroužili, aby zase usedli zpět. Brůžek z vedlejší kanceláře začal drmolit: „Problém je v tom, že je v tý Višňový dost velké zmatek. Jde tam jak o peníze, tak o vztahy. Mimo podezření jsou akorát ty děti, protože s nima nic mít nemohla a s prachama maj těžko něco společnýho... Taky by v tom mohlo bejt něco, o čem nemáme ani tušení. Kromě toho, ta Ukrajinka musela bejt dost nepohodlná v tom družstvu. Taky by šlo toho ředitele vydírat, o čemž by zase mohli svědčit ty prachy.... A nejhorší je, že z místa činu se nedá zjistit po tý době prakticky nic. Já bych je znovu všechny vyslech, analyzoval výpovědi a hlavně rozpory v nich. Zdá se mi totiž, že o tom něco musej vědět... A poslední varianta je, že je to někdo úplně jinej a my se tady hmoždíme zbytečně...“

„Něco nového z Ukrajiny?“

„Ještě jsem se nedíval na poštu...“

„Tak se podívejte. Dnes ráno měly přijít výsledky výsledku manžela.“

Brůžek zmlkl. Chvilí ťukal do klávesnice počítače.

„Jo, je tu něco, máme od manžela zjištěno... že mu přicházely měsíčně peníze... Kolik, to nevíme... Víme ale, že to bylo v dolarech. Posílala je v obálce jako dopis, akorát je ještě lepila mezi dva papíry, aby byla jako chráněná od těch jejich šéfů... kdyby třeba kontrolovali dopisy... Vypadá to teda, že se utrhlá tý jejich organizaci. Což by ovšem mohl být další motiv. To mě ale už napadlo dřív, takže nic tak nového.“ četl a uvažoval nahlas Brůžek.

„Prověřili jste směnárny v Ústí?“

„Ještě to uděláme...“

Vyšetřovatel seděl opět u ředitele: „Takže o zmíněném incidentu nic nevíte.“

„Podívejte se, je sice fakt, že jsem se dostal do... řekněme, citových zmatků, ale nevzpomínám si zrovna na tohle. Mohlo se to stát, to netvrdím, ale spíš se to bude shodovat s tím, co řekla paní Pokorná.“

„Naposledy k penězům. Žádná výpověď nehovoří jasně. Tak tedy, co s nimi je, či jak jsou vykázaný.“

„Peníze se ztratily... A vykázaný asi nejsou. Jestli ano, tak to zaručeně omylem.“

„Jedná se o podezření z podvodu.“

„Ano... je mi to jasné. Ale jestli, tak je to omyl. Přece nebudu krejt dvaadvacet tisíc, když jsem rovnou mohl nahlasit krádež...“

„Spolu s vraždou...“

„Cože?“

„S vraždou.“

„Tak to ne, to jsme si nerozuměli... Prostě se ztratily ty peníze, nebo je ukradla Nataša, nevím, ale... vražda je v téhle souvislosti vyloučena.“

„Proč?“

„Protože ty peníze se ztratily v srpnu, na začátku... a... Dobrá... my jsme je vykazali jako škodu na vozidlech... A Nataša zmizela až v září.“

„Když jste ji podezíral, proč jste nic nepodnikl?“

„Nepodnikl... Nevěděl jsem co. Na policii jsem nemohl.“

„Nevyhodil jste ji?“

„No, byla potřeba... žně...“

„Tvrdíte, že zmizela v září. Dříve jste hovořil o prázdninách. Máte k této nesrovnalosti nějaké vysvětlení?“

„No... asi jsem se splet.“

Krmička s vodnatýma očima byla nesoustředěná. Pohled jí zůstával viset v horním rohu místnosti. Na mouše uvízlé v pavučině: „Já o těch penězích neměla mluvit. Protože teď jsem já ta špatná... A Nataša a ředitel? Jo, čas od času zůstával v práci dýl, když tu byla i Nataša. Jako každé chlap tady.“

„Jaká byla?“

„Pěkná... líbila se chlapům. Brunetka... mluvila docela česky... trochu nemluvná ale. Taková jako zamlklá.“

„Jezdila pravidelně z Višňové?“

„No, do Ústí. Říkala, na úřady.“

„Máte přítele?“

„Nemám.“

„Měla jste?“

„Tady jsem měla.“

„Koho?“

„Jezdí tu s traktorem.“

„A před tím?“

„Dělá tu technika. Jak chodil s Natašou. Ale to bylo dávno. Po základce.“

„Rozešli jste se proč?“

„S technikem? Já chtěla děti a... on nemoh...“

„A s traktoristou?“

„Našel si jinou...“

Ekonomka se tvářila odhodlaně. Hleděla zpřímá: „Dobře, řeknu všechno. Protože to nejde takhle, taková nejistota. Pořád se ptáte na něco... tváříte se pokaždý jinak...“

„Povídejte.“

„V srpnu se teda ztratily ty peníze. V té době jsem měla, řekněme, vztah s ředitelem. Pak jsem ho načapala s Natašou tady v kanceláři.“

„Při čem?“

Účetní zrudla: „To je snad jasné.“

„Vám ano.“

„Při pohlavním styku,“ zadrmlila spěšně, „a to jsem se s ním rozešla. Pak se ztratily ty peníze. Donutil mě, abych to vedla jako škody na vozidlech...“

„Jak vás donutil?“

„Zase mě nabídl vztah s tím, že to, co se stalo s Natašou, že je minulost, že se jí už co nejdřív zbaví... Nesla jsem ten rozchod těžce...“

„Zbaví?“

„Že ji propustí. Po žních.“

„Ten... vztah stále udržujete?“

„Ne, nějak to... vyšumělo.“

Když odjížděl, viděl ještě, jak nakládají dvě krávy do ávie. Bránily se. Chlapi je však vtlačily do koridoru z kovových ohradníků. Nemohly jinam. Nájezdní rampa jim klouzala. Tušily, transport. Oči zvedl až v aleji za vsí. Bílé pruhy na stromech se v perspektivě sbíhaly.

Vyšetřovatel stál mezi dveřmi: „Jak proběhla kontrola osobních věcí Nataši?“

Brůžek se chvíli hrabal v zásuvce: „Moment, hned... Jo, tady... Takže... to je zajímavý. U toho technika, kde prej bydlela, se nenašlo nic. On tvrdil, že si všechno odnesla s sebou, že se to vešlo do jednoho kufru, a že právě ten si vzala. Nějaké věci se pokusil popsat, ale moc si nevzpomínal. To víte, chlap. No, ale když jsme se ho ptali na tu larisu, jak na ní ležela, tak říkal, že snad nějakou doma opravdu měl, a že mu zmizela. Přísahat prej by ale nemoh. Takže, někde nám lítá kufr plnej hadrů a drobností, na druhou stranu tu máme deku...“

„Pokuste se zajistit ten kufr.“

Vyšetřovatel procházel kravínem. Krávy zvědavě otáčely hlavy od žlabů. Druhá krmička ochotně vyprávěla: „No, tady právě dělala. Buď od rána, od pěti... Dělala dvanáctky. To znamená, že krmila a kydala. Na dojení jsou tu hol-

ky... Nebo taky někdy dělala jenom odpoledne. To když jezdila do Ústí, to ale tak jednou, dvakrát za měsíc. Prej, že jí tam prodlužovali náky ty papíry na práci...”

„Co dělala po práci?”

„No, co by. Šla domů. Moc se neukazovala... byla taková... nenápadná...”

Vyšetřovatel seděl u stolu v hospodě. Proti němu dva mladíci. Jeden s delšími vlasy, druhý silnější, ostříhaná na ježka. Měl brýle. Oba pili pivo, kouřili z jedné krabičky. Doplnovali se a opravovali: „No, Nataša... Já vám to řeknu takhle. Na zábavě dala každému, kdo dal normálně dvě kila.”

„Nebo... každému ne,” ujal se slova dlouhovýlasý, „ale takový tři, čtyři za zábavu zvládla. Vona to byla chudák holka...”

Vyšetřovatel zvedl oči od kostkovaného ubrusu: „Co tomu říká její druh, technik v družstvu?”

Krátkovýlasý začal: „Von vo ničem nevěděl. Já ho znám tady z hospody, ten je úplně naivní. Nevěděl nic.”

„Von, i když mu to někdo naznačoval, tak nic nepochopil.”

„Kdo z družstva chodil na zábavy?” zeptal se vyšetřovatel.

„Párkrát tam byl tohle léto ředitel. Zavzpomínat na mladý časy... pak Jarmila. Krmička, taková ta silnější... Hledala, koho by sbalila.”

„A traktorista, Vít’a.” uzavřel silnější.

Když nasedal na návesi do auta, rozhlédl se. Náves byla prázdná. Za záclonami bylo možno tušit zvědavé obličejy, jinak mrtvo. Kousek od auta, u oprýskané autobusové zastávky, ležela přejetá kočka. Zaslhlá krev obtahovala vyceňené zuby. Staré plakáty vylepené na zastávce zvaly na letní zábavy: Abraxas, Extrakt, Stará Mladá...

„Ten kufr, ten už asi nenajdeme,” drmolil Brůžek. Mezi řečí přikusoval loupáček. „Je to už moc dlouho. Prohledáváme okolí, byty zainteresovanejších a nic. No, kdo by si to taky nechával. To je buď spálený, nebo někde na skládce... Jo, říkal jsem si, že možná je tahle varianta: Nataša se pohádá s tím technikem, on jde do hospody, ona se sbalí. Po cestě jí někdo zabije... třeba uškrtí, že jo... zahrabe a je to, ne? Jo, víceméně jsme rekonstruovali její poslední den, a nic zajímavého jsme se nedozvěděli. Měla ten den volno. To bylo o víkendu čtvrtýho září. Šla se projít... někdo... ta opilá dojička jí viděla v lese s košíkem nebo co. Pak byla doma. Technik se vrátil, pohádali se, šel do hospody. Tam byl s chlapama, hrál mariáš. Asi v deset se vrátil. Nataša mezitím zmizela. Sousedí si všimli, že co byl technik v hospodě, tak ona něco klohnala... Pak, asi za půl hodiny šla ze dveří. Viděli ji jen, jak zamyká.”

„Co ostatní vyšetřování?”

„Ředitel neví, byl asi dopoledne na rybách. Bylo hezky, to víme... Pak teda neví... večer asi koukal na televizi.

S technikem byl v hospodě ten traktorista a starosta, hráli licíták... Jarmila neví, druhá krmička byla asi doma a ta opilá byla přes den v práci a pak asi opilá. Její manžel říká, že ona pije denně... Další je ekonomka. Tam jsme se taky nic nedozvěděli... Zkrátka, nic si nepamatuje. Byla ten den v práci, ale nevzpomíná si, co dělala.”

„Byla ten den zábava?”

„Jo, to bylo v sobotu. Zábava byla, ale tam jí nikdo neviděl. Aspoň z těch, se kterými jsme mluvili... Říkali, že právě tam už nepřišla... Nám hrozně chybí příčina smrti... Nebo aspoň náznak. My jenom víme, že neměla nic zlomeného ani naraženého.”

„Co ústecké směnárny?”

„Je to sice dlouho, ale analýzou dokladů jsme přišli na to, že pravděpodobně měnila měsíčně okolo osmi tisíc korun. Ředitel, jí dával sedm tisíc čistýho, bokem si mohla vydělat tak maximálně osmnáct set, aspoň při její ceně. Tisícovku asi dávala technikovi...”

„Asi?“

„Podle technika...“

„Můžete mi vysvětlit, jak to, že jsem nebyl o těchto skutečnostech informován?“

„Nebyl jste tu, když přišlo vyhodnocení... předevčirem...“

„Včera ano... Co záznamy z bezpečnostních kamer ve směnárnách?“

„Ty jsou po měsíci ničeny.“

Auto se na cestě bořilo. Pršelo. Sníh už zcela zmizel. Od kravína odjížděla houkající sanitka. Museli se vyhnout. Zapadli do bláta. Vyšetřovatel vystoupil. Ředitel mu běžel naproti: „Prosím vás, hrozná smůla... Je to hrůza... Dojička... Poledňáková... opila se a lehla si pod dopravník do sena. Jak přišla Jarmila, zapla ho a Zdeně se zamotaly vlasy do koleček a... skalpovalo jí to... Právě jí odvezli... Je v šoku...“

Vyšetřovatel prohlížel pásový dopravník. Začínal v seníku. Seno dopravoval za vrata kravína. Za vraty tvořilo hromadu. V jednom z koleček byl zamotan chomáč barvených vlasů splených krví. Byly ustříženy.

Vyšetřovatel sedí v křesle ředitele statku. Proti němu Jarmila. Vodnaté oči jsou zality slzami: „Já za nic nemůžu, neviděla jsem jí... Já za nic nemůžu... Sama jsem jí ještě potom pomáhala... Proč tam ležela?...“

„Uklidněte se. Kdo s vámi byl, když jste zapnula dopravník?“

„Sama jsem byla... Přišla jsem, zapnula ho... neviděla jsem jí...Až pak, jak začala křičet... vypnula jsem to... Museli ji odstříhnout...“

Ředitel vypadá sklesle. Sedí na židli a hledí do země. Vyšetřovatel kreslí na růžek papíru: „Kdo všechno byl dnes, když se to stalo, v práci?“

„Já, ekonomka, obě krmičky, Zdena, traktoristi... všichni. Normální pracovní den...“

„Co dělali vaši zaměstnanci?“

„Jich se zeptejte... Měli všichni práci...“

„To už vyřídí kolega.“

Když odjížděli, museli je místní vytlačit. Montérky, vaťáky a holiny tvořily jejich stejnokroj, uniformu. Vyšetřovatel otevřel oči až v aleji.

Holubi za oknem vyšetřovatele usedali na hřeben střechy. Vždy, když přiletěl nový, několik jich sklouzlo a snažilo se vyšplhat zpět. Nakonec vždy vzlétli, zakroužili a vtlačili se do hejna, další sklouzli... Vyšetřovatel zatáhl žaluzie, Brůžek sděloval výsledky šetření: „Takže... traktoristi s technikem byli na dvoře, snažili se zprovoznit traktor, dojičky kouřily v kamrlíku, ekonomka byla ve svojí kanceláři, ředitel taky ve své. Ta skalpovaná prej už přišla nalitá, ale měla vždycky flašku schovanou za okapem dílny, takže se zřejmě dorazila. Jedinej, kdo o ní moh vědět, byla ta druhá, ta Jarmila...“

„Láhev jste našli?“

„Jo, byla tam vodka. Poslali jsme to na expertízu...“

„To stačí.“

Brůžek přestal. Chvilí seděl, koukal před sebe na stůl, pak opět začal. Pomalu: „...prosím vás... pane kapitáne... můžu se vás na něco zeptat? ... Udělal jsem vám něco? Proč se mnou mluvíte furt tak úsečně?... Jako byste mě vyšetřoval... ale já vyšetřuju s váma...“

„To stačí.“

„Nestačí. Tohle není normální... já... já fakt nevím, co si o vás myslet. Nemusíme spolu chodit na pivo, nemusíme si tykat, ale tohle je moc...“

Vyšetřovatel vstal a zavřel dveře. Brůžek za nimi chvíli přecházel, pak vrzla židle. Zřejmě si opět sedl. Vyšetřovatel odešel.

Když přijížděli ke statku, za jednou z ohrad se pásly krávy. Některé stály, jiné ležely. Zvedly oči, pozorovaly přijíždějící auto. Svítlo slunce, už trochu hřálo. Vyšetřovatel vystoupil na dvoře. Šel rovnou ke kanceláři ředitele. Zaklepal a vstoupil. Ředitel vstal od stolu: „Dobrý den...“

„Pane řediteli, je třeba uzavřít případ odcizených dvaadvaceti tisíc korun. Máte dvě možnosti, jak se na řešení případu podílet. Buď řeknete vše, co o případu víte, nebo budete obviněn ze zpronevěry.“

„... to... řekl jsem vám všechno co vím... i když toho moc není...“

„Kdo podle vás peníze ukradl?“

„... Nataša.“

„Vzhledem k tomu, že máme informace o jejích výdajích, taktéž o platu, který zde pobírala, se to zdá nepravděpodobné. Kdo jiný by tedy mohl částku zpronevěřit?“

„Prakticky kdokoli...“

„Například paní Pokorná?“

„...hm... ano, taky, ale taky kdokoli jinej, kdo měl klíče.“

„Kdo měl klíče?“

„Já, Nataša, Kateřina... tedy paní Pokorná... mohlo být otevřené okno, já nevím...“

„Bylo otevřené?“

„Říkám, že nevím...“

Nemocnice stála na kopci. Automobil zastavil u oddělení psychiatrie. Vyšetřovatel vstoupil, vyjel výtahem do lůžkového oddělení, zmáčkl tlačítko zvonku u dveří. Ve dveřích se otevřelo okénko. Ukázal do něj průkaz. Bzučák mu otevřel, starší sestra jej vedla do ordinace. Lékař se usmál: „Dobrý den, to jdete kvůli té dojičce...“

„Ano.“

„Bohužel, musím vás zklamat. Momentálně ji máme na detoxu. Trpí silnými abstinenčními příznaky, deliriem...“

K jejímu stavu nepřispívá ani posttraumatická frustrace. Je na jednotce intenzivní péče a pod vlivem uklidňujících prostředků. Její výpověď by neměla žádnou hodnotu, protože pacientka trpí stihomamem, hysterií, halucinačními stavy apod. Zkrátka, není schopná komunikace...“

„Kdy myslíte, že bude schopna výpovědi.“

„Pokud bude její stav stabilizovaný, tak koncem týdne.“

Vyšetřovatel si četl ve zprávě z laboratoře:

Výtah z chemické analýzy

Chemickou analýzou bylo zjištěno, že obsah láhve odpovídá údajům na etiketě. Jedná se o směs lihu, vody a aromatických látek. Porovnáním výrobku značky uvedené na etiketě jsme dospěli k názoru, že se jedná tekutinu totožnou s výrobkem, tedy o vodku Franz Josef vyráběnou podnikem Fruko-Schultz v Jindřichově Hradci.

Ozvalo se zaklepání. Vstoupil Brůžek: „Pane kapitáne, nesu výsledky vyšetřování... Pátrání po odcizené části nepřineslo zatím žádné výsledky, taktéž pátrání po zavazadle. Z Ukrajiny přišly výsledky zjišťování totožnosti mrtvé. Podle srovnání stavu chrupu té zabitě se stavem uvedeným ve zprávě ze stomatologického oddělení v Oděse, kde byla

ošetřovaná paní Naděžda Smerdinská se zdá, že Nataša je skutečně totožná s Naděždou. Jo, a částka, kterou odesílala Naděžda domů, bývala okolo sto šedesáti dolarů. To je vše,“ a bouchl dveřmi. Vyšetřovatel pohlédl z okna. Střecha byla prázdná.

Vyšetřovatel seděl za stolem ve své kanceláři. Ozvalo se zaklepání, vstoupil Brůžek: „Pane kapitáne, vedu k výsledku paní Kateřinu Pokornou.“

„Vstupte.“

Ekonomka se tvářila nervózně. Nalíčená tvář se potila, vlhké oči rozmyly řasenku... Vyšetřovatel ukázal na židli proti sobě. Ekonomka si sedla, Brůžek odešel. Stůl vyšetřovatele měl tmavě hnědou barvu. Dýha na jeho okraji byla částečně oloupaná, pod ní prosvítala dřevotříska. Vyšetřovatel zvedl oči a upřel je na tvář před sebou: „Jistě víte, proč jste tady.“

„Nevím to jistě...“

„Povídejte. Naši verzi podporuje svědectví náhodného svědka. Viděl vás oknem.“

„To není možné... byly zatažené žaluzie... tedy alespoň v době... kdy ředitel ukládal peníze...“

„Takže se přiznáváte k odcizení částky dvacet dva tisíc pět set korun?“

„Ne... já...“

„Svědectví hovoří jasně. Nemáme důvod považovat svědka za nedůvěryhodného...“

„Já... vzala jsem je. Ale ne kvůli sobě... Kvůli Nataše... aby musela odejít... Všechno zničila...“

„Kde jsou ty peníze?“

„Schovala jsem je... do krabičky od léků... doma, do sklepa do uhlí... Prosím vás, neříkejte to na statku... Já to řeknu Karlovi sama... sám mě podezíral... Já to všechno vrátím,“ a rozplakala se. Řasenka začala tvořit na tvářích černé stružky. Vytáhla papírový kapesník a rozmazala si je po obličejí. Vyšetřovatel pokračoval: „Návrh na zahájení trestního stíhání pro zpronevěru byl již podán. Lze jej ovšem stáhnout, ale to závisí na vaší dohodě s panem ředitelem. Další projednávání případu vraždy proběhne pravděpodobně příští týden.“

„Vraždy?“ vyjekla ekonomka.

„Vraždy.“

Do zasedací místnosti se okny opíralo slunce. Náčelník seděl v čele dlouhého stolu. Z mističky s jedem bylo ujedeno. Poručík Brůžek informoval náčelníka: „...zatím se paní Kateřina Pokorná přiznala k odcizení částky dvacet dva tisíc pět set korun. Přiznala se na základě výpovědi fiktivního svědka, který ji měl vidět při krádeži oknem. Peníze vyšetřovaná schovala dle svých slov do krabičky od léků a zahrabala je do uhlí ve sklepě, kde byly také nalezeny...“ Vyšetřovatel si mezitím kreslil na růžek papíru. Náčelník zvedl hlavu: „Co navrhuje dál? Smrt Naděždy Smerdinské zůstává neobjasněna.“

„Hlavním podezřelým je paní Pokorná, zahájili bychom proto trestní stíhání. Zatím na svobodě... pro nedostatek důkazů, bohužel.“

„Navrhuji se také zaměřit na technika. Stále nebyla náležitě vysvětlena skutečnost zmizení osobních věcí mrtvé. Jinak se jedná o extrémě složitý případ... manžel paní Smerdinské tlačí na Ukrajinské úřady... zkrátka, je třeba zlepšit komunikaci s ambasádou.“

Ředitel vytáhl ze zásuvky láhev finské vodky: „Pane kapitáne, neberte to jako úplatek, prostě, to jako za ochotu... spíš dárek, ale stáhněte tu žalobu na paní Pokornou. Ty peníze vrátila... Vždyť za to chudák nemůže... Stačí, že jí vyšetřujete z vraždy... to se snad taky nějak vysvětlí...“

„Podáte-li žádost o zastavení trestního stíhání, bude ukončeno...“

„Ježíš, děkuju...“

Láhev si vyšetřovatel nevzal.

Vyšetřovatel stál na chodbě psychiatrického oddělení. Pozoroval obraz na stěně. Reprodukci van Goghova Pole s havrany. „Á, tady jste,“ vyrušil jej lékař, „dobrý den...Bohužel, musím vás zklamat. Stav pacientky se od středy zhoršil. Respektive, delirianti stav více méně ustoupil, ale došlo k zanícení zranění hlavy a k následné otravě krve. Pacientka byla převezena na jednotku intenzivní péče na chirurgii. Ztratila vědomí a je udržována v umělém spánku. Bohužel hrozí selhání jater beztak poškozených nadměrnou konzumací alkoholu. Některé změny na tkáni jsou již nezvratné.“

„To mi stačí, děkuji.“

Před vyšetřovatelem stála asi padesátiletá žena. Krčila se: „Poslali mě za vámi...“

„Mluvte.“

„Jmenuju se Alena Vondrášková a pracuju na vlakové zastávce ve Višňové. A doneslo se ke mně něco z toho, co se stalo na statku... A taky o nějakém kufru... Kolují o něm úplně zkazky, že v něm jako byly peníze ze statku, že ho zadrželi na hranicích... Chtěla bych to uvést na pravou míru...“

„No, prosím...“

„Dobře. Ten kufr mi dávala ta Ukrajinka ten večer, kdy jako zmizela. Posílala to jako spěšninu do Ústí. Byl to velký kufr, převázaný ještě špagátem, aby z něj nic nevypadlo... Někam jako chvátala... takže právě vy byste měli vědět, co s tím kufrem je, protože takovéhle podezřelé zásilky se při asistenci policie otevírají...“

„Děkuji. Běžte do vedlejší kanceláře, kolega s vámi sepíše protokol.“

Brůžek četl z papíru: „... v zavazadle byly nalezeny čtyři dámské kalhotky černé barvy, dvě černé podprsenky, dva páry bílých ponožek, jedny modré s červeným nápisem sport, jedny šedivé, dva páry silonových ponožek, dámský halenka bílá s kovovými knoflíky zlaté barvy, červená kostkovaná košile kratší, dvě pracovní trika barvy khaki, růžový mohérový svetr, silonový svetr šedomodré barvy, jedny dámské boty, tzv. kozačky - černé se zipem, černé rukavice, vlněná šála hnědozelené barvy, klobouček zimní šedý, černá koženková peněženka se sto dvaceti osmi korunami třiceti haléři, jízdenkou na vlak z 16. 8. 2002 ze stanice Višňová do stanice Ústí, fotografií asi pětatřicetiletého muže, dále fotografií chlapce asi čtyřletého, ústřížkem ze vstupenky prázdným, dále pak taštička s ukrajinským pasem na jméno Naděžda Smerdinská, rok vydání 1998, vízum do České republiky prodlouženo do 4. 5. 2002 a tak dále, mám to číst celé?“

„Už se téměř stalo... Jak je možné, že jsme se o nálezu nedověděli dřív?“

„Po pravdě řečeno, je to bordelem tady u nás, válelo se to tu půl roku a kluci z přízemí nebyli štond...“

Vyšetřovatel se otočil na židli směrem k oknu, opřel se a zavřel oči. Brůžek ještě chvíli nervózně postával v kanceláři. Pak tiše odešel.

Na keřích okolo statku se zazelenaly první lístky. Kočičky žloutly pylem, na zeleném trávníku před kravínem vynikala hnědá kaluž močůvky. Krávy se zvědavě ohlížely za autem příjíždějícím ke statku. Jelo ztěžka v rozbahněném terénu.

Obličej ekonomky vypadal ztrhaně. Ve vpadlých očích se zračila únava: „Já vážně nevím, co jsem dělala čtvrtého září...“

„My máme svědectví, že jste, ač byla sobota, odpoledne šla do práce a zůstala tam asi do devatenácti třiceti.“

„Je to možné. Občas chodím do práce v sobotu. Jsem takhle domluvená s panem ředitelem, abych pak mohla mít volné pátky. Zvyšuju si kvalifikaci... Ale na nic podezřelého ohledně Natašy si nevzpomínám... Asi máte pravdu, byla jsem v práci déle... U sebe v kanceláři...“

„Od vás z kanceláře je vidět směrem k silážní jámě...“

„Ano, to je... ale...“

„Co jste dělala, byla jste ve své kanceláři?“

„Asi ano, psala jsem faktury... asi, já nevím... nic jsem neviděla...“

„Jste poslední, kdo mohl Naděždu Smerdinskou... pro vás Natašu... vidět. Také zůstáváte podezřelá...“

„Ale to ne, já ji neviděla, ani nezabila... proč taky! Já...“ rozplakala se.

„Nezastavil se za vámi ředitel?“

„Já nevím... nechte mě... možná...“

„Byl ten den na rybách.“

„Možná, nevzpomínám si...“

Když odjížděli, vyšetřovatel se neotáčel. Měl zavřené oči. V aleji je otevřel a obrátil se k řidiči: „Vyřiďte panu poručíku Brůžkovi, ať zahájí pátrání po klíčích, kterými Naděžda zamykala technikův byt.“

Jednotka intenzivní péče byla v přízemí. Vyšetřovatel stál v ordinaci. Díval se na vitrínu s léky. Lékař mluvil. Hleděl při tom do země: „Stav pacientky je vážný. I kdyby se z komatu probrala, poškození jejího mozku je příliš vážné na to, aby byla v dohledné době schopna jakékoli výpovědi...“

„Děkuji.“

Přes střechu do kanceláře svítilo slunce. Vyšetřovatel seděl zády k oknu. Světlo kreslilo jeho siluetu na tmavě hnědou desku stolu. Ve dveřích mezi kanceláři stál Brůžek: „Tak vám teda jdu říct, že ty klíče se vopravdu našly, jak jste říkal mezi bytem technika, nádražím a statkem. Chlapi s detektorem je našly až v té kaluži močůvky před kravínem. Takže tady jsou,“ podal svazek zrezivělých klíčů v plastovém sáčku, „skutečně souhlasí se zámky v technikově bytě. Podle všeho je tam hodila sama... došla teda až tam. Jestli ji ovšem někdo zavraždil v areálu statku stejně nevíme. Co se týče výsledku ředitele a jeho manželky, tak ten asi opravdu nebyl ten večer ve statku. A nemáme důvod nevěřit té jeho ženě, protože ta má na něj hroznej vztek a spíš se mu snaží uškodit. Ta Pokorná, jak jsme ji znovu vyslýchali, to je tvrzení proti tvrzení. My říkáme, že jí zabít teoreticky mohla, ona říká, že ne... Podle vyjádření psychologa je to dost nepravděpodobný... To je všechno,“ otočil se Brůžek ve dveřích...

„Pane poručíku?“

„Ano?“

„Vy asi chcete znát pravdu“

„No, ano, chci...“

„Já ne.“

„Tomu nerozumím...“

Vyšetřovatel se otočil k oknu a hleděl na prázdnou střechu. Brůžek ještě chvíli přešlapoval. Pak to vzdal, vrátil se do své kanceláře a zavřel dveře.

Když naposledy odjížděli ze statku, vyšetřovatel se otočil. Betonovou zdí ohraničená silážní jáma nebyla ničím jiným než silážní jámou. Polední slunce se opíralo do plechové střechy kravína. Krávy postávaly u žlabu s vodou. Samy si ji hlavou pouštěly. Úleva, která jemně dolehla na statek, se proměnila v tetelící se vzduch, ve fatu morgánu, která kravínem, kanceláři, silážní jámou i vraky zemědělských strojů něžně chvěla. Lágr s betonovými zdmi s korunou

ostatných drátů, baráky, shromaždiště byly už jen ve vyšetřovatelově hlavě... Soud shledal paní Kateřinu Pokornou nevinou pro nedostatek důkazů...

A chcete znát jak to bylo? Chcete znát pravdu?

Nechci. Nezajímá mě. Zajímá mě proces, případ, spleť vztahů, síť napínaná mezi prvky toho děje, neustále se měnící, pohyb, city, nenávisti, tok informací, chaos... v tom je pravda. Tu tvojí, Naděždo, tu znám. Ta stojí vytesána. Tu můj, tu nelze poznat... Ani já ji nepoznám. Já ji tvořím... vyšetřovatel se usmál.

Posluchej. Skažu ti ji. Tu moji.

Tak dobře, Naděždo. Ale jenom proto, že ji znám, a že jsem ji znal vždycky. A že je tvoje.

Já přijela k vám, do Česka, vydělávat peníze. Pro muže meho, pro Vitalia. Já ho milovala. A pro Nikolku, meho malčika, chlapečka málinkeho. Vitalij, on měl rad motórky, a když ja byla mlada, ja jéla s nim parkrat, rýchlo a krásně, vietor byl... A jednou na cestě byl kamen a my spádli a mě nič nětsálo. On ale, on zlomil si kosti v chrbátě, jak motórka spádla na něho, on nemože chodit. U něj nóhy jak moje ruky. On je invalidnýj. A Nikolka, moj syn, on je osm let staryj, ale on nemocnyj. On dycha špatně. On ma ástma moc velke a sílne. Tak on dóma s Vitáliom. A próto ja išla k vam peníze vydělat. Ja dělala v Usti, ja pracovala v pekarně. Tam ja dělala tri roky. Co ja vydělala, ja musela dat našim šéfom polovicu. To bylo mnóho, no ja musela. Potom, ja už němela pracovni povolení. Ja utékla na státek do Višňovi. Ja utékla šéfom, abych jim němusela peníze dávat'. Já přišla na statok, járo bylo, máj, a ja zeptála na práci a oni potrebováli. Oni skazáli, že do žní. Tak ja tam začála práci. No já jim skazála, že ja jmenuju Natáša, aby nikdo něvěděl jak já jmenuju... Já povídala, že ja pravdu řeknu, že? ...Už v Usti, v pekarně, já začala vydělávat na svym těle... On, Vitalij, on by mě zabil, no on potreboval peníze a ja chlápa, něbo já spíš důmala, že já ho potrebuju a on něznal nič, on byl daleko... Pak mi to, jak vy rikáte, pres hlavu preróstlo. A mě se hnusili všichni ty chlapi, kterým šlo akórat o jídno. Vždycky v kancelári, na stóle, rýchlo... jak prásata. A oni pak dómu a za ženou a ja na ubytóvnú. Mezi sve. Tam táky za mnou chodili. Ale něbylo jich tak mnóho. Tak za měsíc pět... Ve Višňovi, ja bydlela nejdriv na stát-ku, v kancelári. No chodil tam za mnou téchnik. On prinésl láhev vína, my povídáli spolu... Pak my jednou se ópili a pak milováli... Normálně, z osaměni... z trocha lásky... znam ja? A on, že něma ženu, at' já k němu jdu spat'. No a já tam už zustála. No něbýlo mě radóstno... Mě býlo smútno už v Usti. Já chtěla jet domoj, za Vitáliem, no němóhla. On psal: Příjed' duša, búdeš rabótat' u nas... A já věděla, že kdyby ja přijela, ja už nikdá bych němóhla zpatky k vam, što ja by uvíděla Vít'u i Nikólku a ja by němohla jich opústit... A u nas by něbýlo peněz... Těch býlo potreba, peněz. Vitálíj málo dostával. A Nikólka músel do škóly, músel byt' oblikány, dóbro jist'... Znátě... Tak já plakála a psála: Vitálíj, je tu dóbro, lubim ťa, přijedu až to půjde, mám rabótu a tak, aby on něbyl smutny... A já věděla, že ja přijedu za dlúho, dlúho, no peníze posílat budu... Pro Nikólku... A podobně já byla smútna i tády, na státku. Státek, ten mály špinávy státek, to jak lager bylo pro mě. Smútek a nejistóta a bólest za krávy što na játká šly a za mě... No pravda, téchnik, Zděnek, on byl hodny, rad mě měl... On málo se mnou milóval, pil, no jínak byl dóbrýj. Ja napsála Vitáliovi, že ja mam novu rabótu a mnóho peněz vydělávam aby něbyl tak smútny... A já teda začála za měsíc záse spat' s chlápami, no lévno... Zděnek nič něznal. On byl hlúpy na tohle... To něbylo dóbre... Já němela rózum... A potom, já začála mit strach. Protóže, ja věděla, že já músim pó žnich pryč... Nejdríve, já začála spat' s reditélem... On přišel prvni. A ja věděla, že músim s nim spat', že jínak půjdu pryč hned... No nas pótom chytila ekonómka. To bylo móžno po tretí s nim. Óna s nim táke něco měla... Smútno to bylo... Kak zdí by bylo mezi nami, mezi lidmi v tom nášom lágere... Pak ty peníze se ztratily, no reditel věděl, kto to udělal. Něchal mě próto tam. On chtěl, ábych tam vydržela na ty žně... A u mě byl strách. Co patóm? Ja němóhla hladať rabótu na inom místě. To něbýlo mózne. Kak, bez povolenia? Domoj, ja pojedu domoj, důmala ja... Ja bála toho... No, patom, kak vy skazáte, co čort něchtěl. Ja milovála

s jedním mláďem na zabávě a my neměli kondóma... On ztratil sa, spadól mu... A u mě byl ještě větší strach... A ja v paníke skazála Zděnkovi, že ja būdu s nim děťa mít... Proč ja nězjistíla jake je to oprávdu? Něznam... něznam ničevu... Čo ja čekála? Ja něznam... Že on pomóže? Móžno. No on skazál jednu jedínu věc: Ja němohu mít děti... Túto jedínu věc... Ja něznála kak hrať túto hru... Ja chótěla zabit' sebe, no ja neměla odvážy... Ja stála v kupélně, žilétku v rúce, no ja jen málínko porezála, pustíla pak... Něbýlo móžne... On dělál, že nič něstálo. Že ma rad mně, no ja znála, že on něnavídí mně, kak ja jak kúrva pro něho... Opílij pricházel, bít' mě chtěl, no něměl také sil... A ja víděla, on srab, slábij srab... Ja vysmívála mu što on ani něpomóže, ani nězabije a on mlče trpiél. Ja něznam, proč on mě něvyhódil... Pro slábst? My děláli i mezi lidmi, što nič něstálo... No dóma my hadáli... Ja něznam, proč ja býla tak zla... To býlo zlo za všechno zlo na světě... Móžno... Bo ja spiš býla zla, ja... On plákal, pit chódil, no nic nědělál... No býlo znať, što on dúma što urobiť... Jeden deň, ja šlá gríby nanósit, ja býla v lese... Už ráno ja ptála, jéstli něchce gríby jist... On skazál áno. Tak ja varíla pro něho ještě. Ja priněsla jich mnoho... On nikde něbyl, tak ja začála varít... Pak on přišel, byl rozrušěny... Po kúchyni chódil... My hádali... Dívno bylo v dóme... Dúsno... Ja šla nadýchať vzdúchu čerstvého na dvor... No ja víděla do kúchyně... On dúmal, že ja na záchodě... něznam... no ja víděla, že on v kúchyni do hrnca s gríby, on táha z kápsy gríba takeho, rýchlo máčka v rukach a háže do hrnca... Ja znála, to gríb jedovátyj, ja něvíděla dóbro, no ja znála... Dať jed pro něho snašie, než vyhódit, zbit'... Tákyj slábyj byl. Tákyj slábyj, že odešel v hospódu, što jist' něbúde, že až potóm. Strách měl... A ja víděla, što ja varíla ty gríby, što ty možno na smert jedováte... Móžno... něznam... A chótěla ja utékať. No kam? Vitálij zabyl by mě... s děťom... Kak ja věděla o ditěti? Něvěděla, něznála nič... Ja býla zblázněna móžno, ja dúmala, što to jisté, že ja būdu je mít... Ja sbalíla věci svéje, sbalíla a utékať chtěla... A potom... ja snědla vše z hrnca. Vše umýla, vzála déku a... utěkála... Věci do Ústi poslála... Proč? Ja chótěla mu strách udělat, že on srab... By němohol spat' noči a noči a dúmal, što stálo se mnou, kto ma nájde... Tak ja býla zla... A ja znála, što ja móžno būdu za dva dny mertva... Za dva dny... No ja býla slába, slába... a ja šla, ja fóliu vzála na róhu a v jámu pod slámu... Klíče vyhódila pered státkom... Óno vlhko, mókro býlo v jamě, vlhko, no ně zíma... Smrad... Tam ja dúmala, dúmala... A u mě byl pócít, što téchnik móžno chtěl oprávdu snězt také večěru... Što on smůtnyj bude... Ja dúmala, što ja něčekam žádného děťa... Dólhyj čas to býlo, kdy ja umierála, dólhij a krútyj... Vsjo bolélo, na bóku mnógo, zíma byla... U mě něbylo síly... Ja móčila pod sebe, ja dělála pod sebe kak kravy na státku... To vsjo...

Ach, Naděždo, všechno jsem znal. Všecko jsem si promítl na zavřená víčka dávno před tím, než byla fólie zatížena první pneumatikou. Všecko jsem znal a vytvořil k obrazu svému a přesto nevím o pravdě nic víc než před tím. Přesto mi uniká mezi prsty, mezi mrknutím oka, mezi směnami v práci, mezi stromy, mezi betonovými zdmi v mé hlavě... Tys říkala, že mi ji povíš. Znáš ji však?

OBSAH

3 I. kategorie: básně - básnické soubory

výsledky

4 Hodnocení I. kategorie

6 Nela Hanelová

8 Ondřej Janík

10 Marta Jirousová

12 Magdalena Rysová

14 Ondřej Sysel

16 Michal Tejček

18 Vladimír Vacátko

21 II. kategorie: prozaické práce

výsledky

23 Hodnocení II. kategorie

25 Stanislav Beran

29 Radim Karlach

34 Ondřej Sysel

37 Nikoleta Csóková

49 Lucie Dudková

53 Jiří Šedý

57 Kryštof Špidla

VYDALO:

Středisko městské kultury Sobotka

Středisko amatérské kultury IMPULS Hradec Králové
za finanční podpory MK ČR

GRAFICKÁ ÚPRAVA:

Mario Alfieri

TISK:

Grantis Ústí nad Orlicí / červen 2004

NÁKLAD:

350 ks

Neprodejné

Neprošlo jazykovou úpravou

Kresba na titulní straně: Mario Alfieri